

MEZİTLİ
BELEDİYESİ

MERSİN
ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIKLI KENT MEZİTLİ PROJESİ

MEZİTLİ İLÇESİ KENT SAĞLIK GELİŞİM PLANI

Mart , 2018

MEZİTLİ
BELEDİYESİ

MERSİN
ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIKLI KENT MEZİTLİ PROJESİ

MEZİTLİ İLÇESİ KENT SAĞLIK GELİŞİM PLANI

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SARIKAYA LEVENT
(Proje Koordinatörü)

PROJE EKİBİ

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SARIKAYA LEVENT
Doç. Dr. Ahmet Öner KURT
Dr. Öğr. Üyesi Sinan BURAT
Dr. Öğr. Üyesi Tolga LEVENT
Dr. Öğr. Üyesi Ali Cenap YOLOĞLU
Araş. Gör. Serkan GÖKALP
Öğr. Gör. Servet KARACA

Mezitli Belediyesi Sağlıklı Kentler Birliği Koordinatörü
Hürrem Betül LEVENT ERDAL

Mart 2018

İÇİNDEKİLER

Sunuş	1
Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planının Yasal Dayanakları	3
SAĞLIKLI KENT OLMA YOLUNDA MEZİTLİ'NİN PROBLEM VE POTANSİYELLERİ.....	5
SAĞLIKLI KENT OLMA YOLUNDA TEMEL PRENSİPLER	9
SAĞLIKLI KENT OLMA YOLUNDA MEZİTLİ İÇİN VİZYON VE VİZYON BİLEŞENLERİ	11
SAĞLIKLI KENT OLMA YOLUNDA ANA STRATEJİK AMAÇ: HERKES İÇİN SAĞLIK.....	14
1. Sağlık Altyapısına Erişim	14
2. Koruyucu ve Geliştirici Sağlık Hizmetleri	16
SAĞLIKLI KENT OLMA YOLUNDA STRATEJİK AMAÇLAR, HEDEFLER VE EYLEMLER	21
1. Aktif Birey.....	21
1.1. Hareketli Yaşam	21
1.2. Hayat Boyu Spor	23
1.3. Aktif Yaşlanma	25
1.4. Sağlıklı ve Güvenli Gıdaya Erişim	26
1.5. Ekonomik Olarak Yeterlilik.....	29
1.6. Hayat Boyu Öğrenme	30
2. Kapsayıcı Toplum.....	38
2.1. Aidiyet ve Kabul Edilmiş Hissetme	38
2.2. Destekleyici Toplumsal Ağlar	39
2.3. Yardımlaşma, Dayanışma ve Birlikte İş Yapabilme	40
3. Yaşanabilir Çevre	45
3.1. Temiz Çevre	45
3.2. Yürünebilir Kent.....	47
3.3. Bisiklet Dostu Kent.....	49
3.4. Yüzülebilir Kent.....	50
3.5. Yaşam Alanı Parklar ve Nitelikli Açık Alanlar	52
3.6. Dirençli ve Uyumlu Kentsel Çevre	54
4. Katılımcı Yönetim	64
4.1. Etkin Örgütlenme	64
4.2. Ortak İş Yapabilme ve Yönlendirme Kapasitesi	65
4.3. İnsan Merkezli Yaklaşım	67
SAĞLIK 2020 HEDEFLERİ İÇİN ÖNCELİKLİ EYLEMLER	72
Ek 1 - Mezitli İlçesi'nde Kır – Kent Ayırımının Yeniden Tanımlanması	76
Ek 2 - Mezitli İlçesi'nde Sağlığın Doğrudan Belirleyicilerine İlişkin Temel Tespitler	80
Ek 3 – Mezitli Kent Sağlığı Üst Kurulu ve Sağlık Çalışma Grubu	91

Kısaltmalar

ASM	:	Aile Sağlığı Merkezi
BÖH	:	Bebek Ölüm Hızı
DSÖ	:	Dünya Sağlık Örgütü
STK	:	Sivil Toplum Kuruluşu
TSM	:	Toplum Sağlığı Merkezi

Sunuş

Haziran-Eylül 2017 tarihleri arasında farklı kurum ve kuruluşlardan temin edilen bilgi ve belgeler ve aynı zamanda çalışmaya özel kurgulanan araştırmalar kullanılarak hazırlanan veri tabanları bağlamında Mezitli İlçesi'nde sağlığın doğrudan ve dolaylı belirleyicilerine ilişkin tespitler yapılmıştır. Bu tespitler, Mezitli İlçesi Kent Sağlık Profili'nde bir araya getirilmiştir.

Mezitli İlçesi Kent Sağlık Profili kapsamında tespit edilen verilere dayanarak analiz ve sentez çalışmaları yürütülmüş; bu çalışmalar sonucunda Mezitli İlçesi'nde, sağlığın bir bütün olarak iyileştirilmesine yönelik olarak Mezitli İlçesi Kent Sağlık Gelişim Planı çalışmaları başlatılmıştır. Gelişim planı çalışmaları kapsamında öncelikli olarak Dünya Sağlık Örgütü temel dokümanları taranmış; gelişim planının ana çerçevesini belirleyecek anahtar kelimeler ve bağlayıcı hükümler tespit edilmiştir. Ayrıca, Mezitli İlçesi Kent Sağlık Profili çalışmasından elde edilen bulgular, problemler ve potansiyeller olarak gruplandırılmış; bu gruplamaya bağlı olarak Mezitli İlçesi'nin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditleri belirlemeye yönelik çalışmalar yürütülmüştür. Sağlığın geliştirilmesine yönelik önerilerin etkin bir şekilde mekânsallaşabilmesi ve böylelikle öncelikli alanların tespit edilerek kamu kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılabilmesi amacıyla Kent Sağlık Profili verilerine bağlı olarak Mezitli İlçesi'ndeki mahallelerin sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri incelenerek kırsal, kentsel ve geçiş bölgesi niteliği sergileyen mahalleler belirlenmiştir.

Çalışma kapsamında sağlıklı bir kent hedefine ulaşmanın en temel koşulu, tüm vatandaşların sağlık hizmetlerine kolay erişimi ve sağlık altyapısının yeterliliği ve etkinliği olarak ele alınmıştır. Bu hizmetler, büyük ölçüde sağlık ile doğrudan ilgili belirleyicileri etkileyen ve büyük ölçüde sağlık ile ilgili kurum ve kuruluşların yetki ve sorumluluğunda bulunan bir alan olarak karşımıza çıkmaktadır. **Sağlık altyapısına erişim ve koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleri** konuları, planlama çalışması kapsamında doğrudan etki edilemeyen; kurumlar arası işbirliklerinin ön plana çıktığı; temel bulguların yetkili kurum ve kuruluşlara iletilmesi gereken konular olsa da Sağlıklı kent Mezitli vizyonunun ana stratejik amaçlarını oluşturmaktadır; dolayısıyla gelişim planı kapsamında ayrı bir bölümde ele alınmıştır. Yerel yönetimlerin yetki ve sorumlulukları temel alındığında ise **Sağlıklı Kent Mezitli** vizyonuna ilişkin odaklar, sağlığın kapsamlı tanımı ve Sağlık 2020 belgesi ışığında; **insan, toplum, çevre ve yönetim** olarak belirlenmiştir. Bu odakların nitelikleri ise Sağlıklı Kent Mezitli vizyonuna yönelik hedeflere işaret edecek şekilde; **aktif birey, kapsayıcı toplum, yaşanabilir çevre ve katılımcı yönetim** olarak belirlenmiştir. Her odağa ilişkin stratejik amaçlar tespit edilmiş ve bu amaçlara yönelik olarak eylemler önerilmiştir. Eylemlerden öncelikli olarak belirlenenler ve DSÖ Sağlıklı Kentler Ağı başvuru sürecine yön verecek olan eylemler çalışmanın sonuç kısmında detaylı bir şekilde sunulmuştur.

İki aşamalı olarak yürütülen “Sağlıklı Kent Mezitli” çalışmasının gerek Sağlık Profili gerekse Gelişim Planı çalışmaları esnasında çalışmayı zorlaştıran kısıtlar ve kolaylaştırıcı olanaklar ortaya çıkmıştır. Bu

kısıt ve olanakların ele alınması ve eylem planına aktarılması, ileriki yıllarda güncellenmesi gerekecek olan Sağlık Profili ve Gelişim Planı çalışmalarında ve aynı zamanda profil ve plan çalışmalarının izleme süreçlerinde yardımcı olacaktır.

01 Haziran-29 Aralık 2017 tarihleri arasında Mezitli İlçesi'nde farklı araştırma yöntemleri izlenerek yürütülen "Sağlıklı Kent Mezitli" çalışmasının kısıtları ve olanakları incelendiğinde veri toplamada yaşanan sıkıntılar en önemli sorunlar olarak karşımıza çıkmıştır. Diğer yandan yerel yönetimin sürece hazır olması ve mevcutta kurulmuş olan işbirliklerin varlığı en temel olanak olarak görülmektedir.

Sağlıklı Kent Mezitli Çalışmasının Kısıtları ve Olanakları

Kısıtlar	Olanaklar
- Anketlerden elde edilen verinin üst düzey mekânsal temsil için kısıtlarının bulunması - Veri toplamaya ilişkin sıkıntılar - Süreç içerisinde kamu kurum ve kuruluşlarının katılımının beklenen seviyelerde olmaması - Kurulların tam anlamı ile oluşturulamaması	- Daha önce sağlıklı kentler birliği hakkında yapılmış çalışmaların olması - Sağlıklı kentler birliğine üyelik + politik taahhüt - Sağlıklı kent ile mutlu kent söyleminin entegre olabilme kapasitesi - VI. Faz Ana temalarının tamamının Mezitli için anlamlı olması, - Yaşam kalitesi ölçeği yapılmış olması

Sağlıklı Kent Mezitli vizyonuna ulaşmak için hazırlanan Kent Sağlık Profili ve Sağlık Gelişim Planı bu konuda yapılan ilk çalışma olup; bu çalışmanın düzenli bir şekilde izlenmesi ve belirli aralıklarla güncellenmesi önemli ve gereklidir. Bu nedenle çalışmanın bitmiş bir çalışma olarak değil, bir sürecin başlangıcı ve devamlı güncellenmesi ve takip edilmesi gereken bir doküman olarak ele alınması beklenmektedir.

Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planının Yasal Dayanakları

Kent Sağlık Gelişim Planının uluslararası dayanağı olan çerçeve metinler Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Bildirgesi ve Çocuk Hakları Bildirgesidir. Ayrıca Dünya Sağlık Örgütü temel dokümanlarından birisi olan “Herkes İçin Sağlık” belgesi de gelişim planı çalışmasında temel yol gösterici belge olmuştur. Dünya Sağlıkli Kentler Ağına üyelik için başvuruda bulunulan VI. Faz temel dokümanı "Sağlık 2020", gelişim planının stratejik amaçların ve hedeflerin belirlenmesinde öncelikli uluslararası belgedir.

Mezitli Kent Sağliğı Gelişim Planı ulusal dayanağını Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 56. maddesinden almaktadır. İlgili maddeye göre;

Herkes, sağliğı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir.

Çevreyi geliştirmek, çevre sağliğını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir.

Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağliğı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağliğı kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.

Devlet, bu görevini kamu ve özel kesimlerdeki sağliğı ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getirir.

Sağliğı hizmetlerinin yaygın bir şekilde yerine getirilmesi için kanunla genel sağliğı sigortası kurulabilir.

Mezitli Kent Sağliğı Gelişim Planının ulusal temel dayanakları arasında T.C. Sağliğı Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkiye Ulusal Sağliğı Stratejileri dokümanları bulunmaktadır. Ulusal stratejiler bağlamında temel hedefler, sağliğıta hakkaniyet, sağliğıta etkinlik, temel sağliğı hizmetlerinin etkin sunulması, yaşam süresinin uzatılması ve yaşam kalitesinin arttırılması, kronik hastalıkların azaltılması, kalp ve damar hastalıklarının azaltılması, bulaşıcı hastalıkların azaltılması ve tamamen ortadan kaldırılması, kanser hastalığının kontrol altına alınması, kazalara bağlı ölüm, sakatlanma ve yaralanmaların azaltılması, ruh sağliğıının iyileştirilmesi, her türlü bağımlılık yaratan tütün, alkol gibi maddelerin kullanımının azaltılması, çocuk ve gençlerin sağliğı, kadınların sağliğı, çalışanların sağliğı, çevre sağliğıının korunması, besin güvenliğı, sağliğı insan gücünün geliştirilmesi, sağliğı bilgi sistemi, sağliğıta etik değerler, sağliğı alanında araştırma ve geliştirme konularına odaklanmaktadır.

Mezitli Kent Sağliğı Gelişim Planı, amacı “...fiziki, doğal, tarihi ve kültürel değerleri korumak ve geliştirmek, koruma ve kullanma dengesini sağlamak, ülke, bölge ve şehir düzeyinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek, yaşam kalitesi yüksek, **sağliğı ve güvenli çevreler oluşturmak** üzere hazırlanan, arazi kullanım ve yapılaşma kararları getiren mekânsal planların yapımına ve uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemek” olarak tanımlanan Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 4/ç maddesine dayanılarak hazırlanmış olan özel amaçlı bir eylem planıdır.

Eylem planı: Planların hayata geçirilmesine yönelik olarak dönüşüm, uygulama, altyapı gibi birbiriyle bağlantılı iş ve eylemlerin kurum, kuruluş ve diğer paydaşların, bütçe, zaman, insan kaynağı ve kurumsal kapasitelerinin belirlendiği ve ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içinde gerektiğinde idarelerce hazırlanan planı,

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin 6/7. maddesi gereğince, Mezitli Kent Sağlığı Gelişim Planı “...mekânsal planlama kademelenmesinde yer almayan, planlara girdi sağlayan ve imar planı kararlarına veri oluşturan veya gerektiğinde mekânsal planların uygulanmasına yönelik araç ve ayrıntıları da içerebilen, stratejik plan yaklaşımı ile...” hazırlanmış olan bir plandır.

Sağlıklı Kent Olma Yolunda Mezitli'nin Problem ve Potansiyelleri

Sağlıklı bir kent olabilmek, bu amaçla da sağlıklı yaşam sürecinin sağlanabilmesi ve sağlıklı yaşam çevrelerinin oluşturulabilmesi için öncelikli olarak bu süreçleri olumsuz etkileyen unsurların tespit edilmesi gerekmektedir. Mezitli İlçesi Kent Sağlık Profili kapsamında yürütülen çalışmalarda sağlığı doğrudan ve dolaylı etkileyen birçok değişken incelenmiştir. Sağlık Profili çalışmasından elde edilen bulgular doğrultusunda tespit edildiği üzere;

Mezitli İlçesi, gelişmeye ve büyümeye devam eden; bu nedenle de sürekli olarak değişen dinamik bir yerleşmedir. İlçenin yapılaşmaya başladığı ilk dönem olan 1990'lardan itibaren planlı ve kontrollü bir şekilde büyümesi olumlu olmakla birlikte, sağlığın doğrudan ve dolaylı belirleyicileri düşünüldüğünde bireysel ve toplumsal sağlığa ilişkin her konunun tam anlamı ile çözümlendiği söylenememektedir.

Mezitli İlçesi'nin nüfusu artmaktadır. Mersin'in ilçeleri arasında son yıllarda en hızlı nüfus artışı görülen ikinci ilçedir. Kentsel nüfus tanımlı ve kısıtlı bir alanda yoğunlaşmaya devam ederken bir yandan da kırsal nüfus azalmaktadır. Kentsel - kırsal nüfus oranlarındaki değişimin mekânsal yansıması da olmaktadır. Kentsel alanda nüfusun artması kentsel alanda yoğunluğun artacağı, yanı sıra yeni yerleşim alanlarının açılacağı ve bu bağlamda da kentsel alana yönelik teknik ve sosyal altyapı ihtiyaçlarının artmaya devam edeceği anlamına gelmektedir. Mersin İli genelindeki nüfus artışından daha hızlı bir nüfus artışı gözlenen Mezitli İlçesi'nde bu artışa bağlı olarak iki temel durum ortaya çıkmaktadır; Mezitli'de yaşayan nüfusun kent merkezi ile güçlü bir ulaşım sistemi ile bağlanması gerekliliği ve Mezitli'de yeni kamusal kullanımlara ihtiyacın ortaya çıkması.

Mezitli İlçesi'ndeki nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı ve nüfus piramitleri incelendiğinde, nüfusun giderek yaşlandığı görülmektedir. Bu durum önümüzdeki yıllarda kentsel kullanımların ve kamusal alandaki ihtiyaçların farklılaşması gerekliliği, erişilebilirlik ve engelli dostu kentsel mekânlara gereksinimin artacağı anlamına gelmektedir.

Yurtiçi ve kent içi göç ile ilgili net bir sorun tespit edilmemiş olmasına karşın, uluslararası koşullardan kaynaklı yabancı nüfusun varlığı ve 2013'de Suriye'de başlayan süreci takiben uluslararası göçün devam etme eğilimi, Mezitli İlçesi için hem problem, hem de potansiyel teşkil etmektedir. Yabancı nüfusun varlığı Mezitli'de sosyal ve kültürel anlamda bir zenginlik ve çeşitlilik sunarken; Mezitli Kent Sağlığı Araştırması ve mahalle muhtarları ile yapılan görüşmelerde sıklıkla karşılaşılan kültürlerarası çatışma ve uyum problemleri bu konunun öncelikli olarak ele alınması gerektiğini göstermektedir.

Yabancı nüfusa ilişkin bir diğer önemli problem alanı ise bu nüfusa yönelik olarak yerel yönetimlerin merkezi yönetimden destek alamaması ve kentsel servislerin sunumunda aksaklıkların meydana gelmesidir. Mezitli'de farklı kurumlardan alınan bilgilere göre yaklaşık 46.000 – 57.000 civarında geçici koruma altında Suriyeli nüfus bulunmakta olup, toplam nüfusun yaklaşık 1/3-1/4'ünü

oluşturmaktadır. Ancak yerel yönetimler, kalıcı nüfus üzerinden ödenek almakta ve bu nedenle kamu hizmetlerinin sunumunda sorunlar yaşanmakta, hizmetler kısıtlı kalmakta ve yeterli olamamaktadır. Diğer yandan toplam nüfus içindeki yabancı payının bu denli yüksek olması sosyal ve kültürel uyumsuzlukların daha sık ve belirgin olmasına neden olmaktadır.

İlçede konuta erişim konusunda sıkıntı tespit edilmemiş olsa da, bir kısım mahallelerde konut niteliklerinin düşük olduğu; bu durumun da sağlığı olumsuz etkilediği tespit edilmiştir. Mezitli İlçesi'nde ortalama hane halkı geliri çok düşük olmamasına karşın, nüfusun büyük bir kısmı kendi hanehalkı geçim seviyesini düşük bulmaktadır. Bedensel, psikolojik ve sosyal alandaki yaşam kalitesi ölçekleri mahalleler bazında incelendiğinde ortalamanın üzerinde çıksa da, çevresel alandaki yaşam kalitesi ölçeğinin düşüklüğü dikkat çekicidir. Yaşam kalitesi ölçekleri incelendiğinde bazı mahallelerin her alanda düşük yaşam kalitesi değeri sergilediği görülmekte; yaşam kalitesi indeksi düşük olan bu mahallelerin sağlıklı kent olma yolunda öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir. Öte yandan nüfusun büyük bir kısmı sağlık hizmetlerine erişiminde sıkıntı olmadığını dile getirse de, erişilen sağlık hizmeti daha çok özel sağlık hizmeti şeklindedir ve kamu tarafından sağlanan sağlık hizmetlerini kullanma sıklığı düşüktür. Bunun ardındaki temel nedenin, Mezitli İlçesi'nde kamuya ait sağlık büyük ölçekli ve kapsamlı yatırımının bulunmaması olduğu söylenebilir.

Kamusal alanlara ilişkin olarak en temel problem, açık alanların bakımı ve yetersizliği şeklindedir. Mezitli İlçesi Açık Alan Araştırması ve Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli'de yaşayanlar yürümeyi ve açık alanda vakit geçirmeyi tercih etmekte, Mezitli'de ve mahallelerinde yürümekten keyif aldıklarını belirtmekte; ancak yine de daha nitelikli yeşil alanlar talep etmekte ve yeşil, gölgeli güzergâh bulma konusunda sıkıntılarını dile getirmektedirler.

Kentlilerin esenliği ve Mezitli'nin sağlıklı kent olma dayanımı ancak kurumsal anlamda işbirliklerinin ve ortaklıkların sağlanması ile mümkün olacaktır. Sağlığın doğrudan ve dolaylı bileşenleri sadece yerel yönetimlerin yetki alanında olmayıp, ortak bir irade ve ortak hedefler gerektirmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarının, özel sektörün, gönüllü kişi ve kuruluşlar ile sivil toplum kuruluşlarının ve yanı sıra tüm kentlilerin sağlıklı kent hedeflerine ulaşmak için birlikte çalışması ve ortaklıklar kurması önemlidir. Bu nedenle katılımcı bir yönetim anlayışının benimsenmesi gerekmektedir. Mezitli Belediyesinin özellikle sivil toplum kuruluşları ile birlikte yürüttüğü çalışmalar ve ortak çalışma kültürünü benimsemiş olması Mezitli Belediyesinin güçlü yönünü oluşturmaktadır ve Mezitli İlçesi'nin Sağlıklı Kent olma yolunda en önemli potansiyellerinden birisidir.

Mezitli Kent Sağlığı Profiline Bağlı Olarak Mezitli İlçesindeki Problem ve Potansiyel Alanları

Potansiyeller	· Nüfusun eğitim seviyesinin yüksek olması (farkındalığın yüksek olması, belirli değişimlere kolay yanıt verebilme potansiyeli) · Sağlığın temel belirleyicilerinin genel anlamda olumlu değerler içermesi · Yaşam kalitesi ölçeğinde bedensel ve psikolojik sağlık algısının yüksek olması · Sağlıklı gıdaya erişim konusunda mevcut uygulamaların varlığı · Aktif yaş almaya yönelik çalışmaların varlığı · Yerel yönetimin işbirliklerine ve ortak çalışmaya açık ve istekli olması · Yerel yönetimin mevcutta kurduğu işbirlikleri · Mezitli Kent Konseyi başta olmak üzere dernek ve STK'lar sayısının fazla olması ve aktif olmaları · Yerel yönetim tarafından yürütülen kültürel ve sportif etkinliklerin çeşitliliği ve sıklığı · Çeşitlilik sergileyen toplumsal yapının varlığı · Yabancı nüfusa yönelik derneklerin varlığı · Sosyal çeşitliliğe (etnik, dini, yaşam biçimi) karşı hoşgörülü bir toplumun varlığı · Suç oranlarının yüksek olmaması · Engellilere yönelik çalışmaların varlığı (Down Cafe gibi) · Sosyal ve kültürel etkinlik altyapısı güçlü bir yerel yönetimin varlığı (atık toplama yarışmaları, festivaller, yürüyüşler düzenleme kapasitesi) · Yerel bürokratik kapasitenin ve örgütlenmeye yönelik altyapının hazır olması · Gerek jeolojik, gerek coğrafi olarak elverişli bir konumda olması ve jeomorfolojik yapının aktif yaşamı destekler nitelikte olması (süreklilik sergileyen bir kıyının ve dere kanarının varlığı) · Kıyının varlığı ve kıyı boyunca süreklilik sergileyen yeşil alanlar, yaya mekânları, kısmi bisiklet yolları · Jeomorfolojik yapının aktif yaşamı destekler nitelikte olması (bisiklet kullanımına ve yürümeye uygun topografik koşullar) · Genel olarak iklimsel koşulların aktif yaşamı destekliyor olması (çok sıcak 2-3 ay dışında açık alanlarda aktif yaşam olanaklarına katılma oranları yüksek) · Nüfusun büyük kısmının yoğun kentsel alanlarda yaşıyor olması / kentsel nüfusun fazla olması (nüfusa erişilebilirliğin yüksek olması) · Kentsel teknik altyapının varlığı ya da planlarda altyapı için gerekli alanların ayrılmış olması (bu koşullar altında niceliksel büyüme yerine niteliksel iyileşme mümkün olabilir, mesela park alanı vardır, ama tasarımı değiştirilebilir)
Problemler	· Nüfusun yaşlanıyor olması · Tütün kullanımının yüksek ve yaygın olması · Çocuklarda bağımlılık oranlarının artış eğiliminde olması · Örgütlenme konusunda kurumsallaşmanın tam olmaması · Veri kaynaklarına erişimde ve veri toplamada sorunların olması · Kurum ve kuruluşların iş birliğine açık olmaması · İlçeye yapılan kamu yatırımlarının kısıtlı olması · Yabancı nüfusa yönelik olumsuz yargılar · Kentleşme süreçlerinin devam ediyor olması · Teknik ve sosyal alt yapı çalışmalarının kentsel gelişme hızında ilerleyememesi · İkinci konutların varlığı · Yaşam kalitesi ölçeğinde çevre algısının diğer değerlere göre düşük çıkmış olması · Mahalle düzeyinde hizmetlere erişimde eşitsizliklerin görülmesi · Doğal afetlere, özellikle sel baskınlarına karşı yeterince dirençli olmaması

Mezitli İlçesi Sağlıklı Kent Eylem Planına Yönelik GZFT Analizi

Güçlü Yanlar Eğitim düzeyi yüksek, öğrenmeye hazır birey Dayanılmaya hazır toplumsal yapı Sosyal ve kültürel etkinliklere yönelik çalışmaların varlığı Aktif yaşam için uygun fiziksel koşulların varlığı İşbirliklerine ve ortaklıklara açık yönetim	Zayıf Yanlar Demografik yapının değişiyor olması Bağımlılık düzeyindeki yükseklik Kentleşme süreçlerinin devam ediyor olması Doğal afetlere karşı yeterince dirençli olamamak Kırsal nitelikli bölgelerin yapılaşması
Fırsatlar Sağlık göstergelerin olumlu olması Toplumsal çeşitlilik Yeni yatırımlara açık, gelişen fiziksel çevre Aktif gönüllü kuruluş ve sivil toplum örgütlerinin olması Planlama Çalışmalarının sürüyor olması	Tehditler Farklı toplumsal gruplar arasında gerginlik Farklı toplumsal grupların mekânsal kümelenmesi Kamu yatırımlarının kısıtlı olması

Sağlıklı Kent Olma Yolunda Temel Prensipler

Sağlıklı bir kent temiz, güvenli, yüksek kalitede fiziksel çevreler yaratan, bu süreçte ise dengeli ve sürdürülebilir bir ekosistemin devamlılığını gözeten eylemler içeren bir kenttir. Sadece fiziksel olarak sağlıklı değil, aynı zamanda toplumsal olarak da sağlıklı bir kenttir; güçlü, dayanışma içinde başarılı bir toplumsal yapıya sahiptir. Sağlıklı bir kentte kentliler kültürel, tarihi ve doğal mirasına sahip çıkar ve gelecek nesillere aktarmak için gerekli önlemleri alırlar. Kentlilerin kentle ilgili kararlara katılımı ve kararlar üzerinde etkili olması beklenir. Sağlıklı bir kentte kentlilerin temel ihtiyaçları en iyi ve etkili şekilde karşılanır. Özellikle herkes tarafından ulaşılabilir, yeterli ve yüksek düzeyde sağlık ve bakım hizmetleri bulunur. Bu amaçla yaşam için gerekli olan ve yenilikçi bir kent ekonomisi yürütülür.¹

Sağlıklı bir kent olmanın ölçütü sadece sağlık ile ilgili altyapının yeterli ve erişilebilir olması anlamına gelmemektedir. Sağlıklı bir kentte toplumsal, iktisadi, siyasal, sosyal, kültürel ve mekânsal düzeylerde de belirli standartlara ulaşılması beklenmektedir. Sağlıklı bir kent, en temelde, kapsayıcı, destekleyici, duyarlı ve kentlilerin farklı gereksinim ve beklentilerine yanıt verebilen bir kenttir. Diğer yandan sağlıklı bir kent, ulaşılması gereken nihai bir sonuç değil, aynı zamanda bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Sağlıklı bir kent, sağlığın tüm boyutları hakkında bilinçli olan ve sağlığı tüm boyutları ile daha iyiye götürmek için çaba harcayan kenttir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün "Herkes için Sağlık" hedefine ulaşmak için belirlemiş olduğu temel prensipler bulunmaktadır. Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planı, bu prensipleri benimsemektedir.

Kamusal Hizmetlere Erişimde Eşitlik

Farklı din, dil, ırk, kültür, sınıf, çevre ve düşünceden gelen her yaş grubu ve cinsiyetten birey ve topluluklara başta sağlık hizmetleri olmak üzere her türlü kamusal hizmetin sağlanmasında eşit ve adaletli davranmak

Sağlığın Geliştirilmesi

Sağlığa yeni yaklaşım çerçevesinde salt bedensel değil, psikolojik, sosyal ve çevresel sağlığı doğrudan ya da dolaylı olarak olumsuz etkileyen faktörlerin ortadan kaldırılması ya da azaltılması

Süreçlere Katılım

Başta sağlık olmak üzere, her türlü eylem ve etkinlikte kurum ve kuruluşların, ilgili özel sektörün, gönüllü grupların ve sivil toplum kuruluşlarının ve aynı zamanda toplumun katılımının sağlanması ve ortak karar verme süreçlerinin işletilmesi

¹ Ersoy, M. 2007. "Planlama Eğitimi, Planlama Çevresi ve Sağlıklı Kentler" Sağlıklı Kentler Sempozyumu Sunuş Metni, Bursa, <http://www.melihersoy.com/wp-content/uploads/2012/04/Planlama-Egitimi-ve-Saglikli-Kentler-2007-Bildirisi.pdf> (son erişim 20.11.2017)

Sektörler Arası İşbirliği

Sağlığın sadece bedensel değil aynı zamanda sosyal, psikolojik ve çevresel boyutları da olduğunun farkına vararak tüm bu boyutları etkileyen ekonomik, sosyal, kültürel değişkenlerin ve bu değişkenlere bağlı ortaya çıkan problemlerin bir arada değerlendirilmesi ve çözüme yönelik olarak ilgili sektörlerin etkin iş birliğinin sağlanması

Destekleyici Çevreler

Sürdürülebilir ve yaşanabilir sosyal ve fiziksel çevrelerin sağlanması amacıyla gerekli teknik ve sosyal altyapı çalışmalarının yürütülmesi, politikaların geliştirilmesi

Dayanıklılık

Ani bir şekilde değişen sosyal ve fiziksel şartlara karşı dayanıklı ve esnek olma ve hızlı refleks geliştirebilme

Şeffaflık ve Güvenilirlik

Sağlıklı Kent Eylem Planının ilgili kurum ve kuruluşların etkin işbirliği ile hazırlanması, süreç ve sonuç ürünlerin herkesin erişimine açık olması ve yürütülen çalışmaların Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirtilen göstergeler ile uyumlu ve ölçülebilir olması

Sağlıklı Kent Olma Yolunda Mezitli için Vizyon ve Vizyon Bileşenleri

Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planı, başta kırılganlık düzeyi yüksek olan yaşlılar, engelliler, çocuk ve kadınlar olmak üzere tüm kentlilerin sağlıklı bir yaşam süreci geçirmeleri ve her yönüyle sağlıklı bir yaşam çevresinde yaşayabilmeleri için kentsel politikalar ve mekânsal çözümler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Sağlıklı bir yaşam çevresinden kasıt, yaşanabilir, sürdürülebilir, mutlu, erişilebilir bir çevredir. Sağlık, bedensel, ruhsal, sosyal ve çevresel yönleri ile bir bütün olarak ele alınmaktadır. Bu doğrultuda Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planı vizyonu "**Sağlıklı Kent Mezitli**"dir. Sağlıklı bir kent olabilmenin ilk ve en önemli şartı, **herkes için sağlık** ilkesini hayata geçirebilmektedir. Sağlıklı bir kent en temelde sağlık hizmetlerine erişebilen ve sağlık altyapısı yeterli olan bir kenttir. Bu nedenle Sağlıklı Kent Mezitli vizyonunun ana stratejik amaçları **sağlık altyapısına erişim** ve **koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleri** olarak belirlenmiştir.

Sağlığın yeni tanımı bağlamında, sağlıklı bir kent olabilmek için salt bireylerin bedensel olarak sağlıklı olmaları yeterli olmayacak, böylelikle ana stratejik amaçlar yetersiz kalacaktır. Bu durumda bütüncül ve kapsayıcı bir sağlık yaklaşımı benimsenmesi gerekmektedir. Sağlıklı Kent Mezitli vizyonunu hayata geçirebilmek için kentin tüm dinamiklerinin ve bileşenlerinin bir arada ve etkileşim içerisinde olması gerektiği yaklaşımı benimsenmiştir. Buna göre Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planı temel vizyon bileşenleri **birey, toplum, yönetim** ve **çevre** olarak ele alınmış; tüm bu bileşenlerin bir bütün olarak iyileştirilmesi gerekliliği üzerinden stratejik amaçlar belirlenmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü temel dokümanları, Sağlıklı Kentler Ağı VI. Faz temel dokümanı Sağlık 2020 hedefleri ve T.C. Sağlık Bakanlığı Ulusal Sağlık Stratejileri kapsamında Mezitli Kent Sağlık Gelişim Planı için belirlenen dört vizyon bileşenine ilişkin yaklaşımlar şu şekildedir: **Aktif Birey, Kapsayıcı Toplum, Yaşanabilir Çevre** ve **Katılımcı Yönetim**.

Aktif Birey, hayatının her aşamasında, bebeklikten yaşlılığa fiziksel ve zihinsel olarak hareketli ve etkin bireydir. Aktif birey, sağlıklı kent olma yolunda önemli bir bileşendir. Sadece hasta ya da engelli olmayan değil, bunun yanında bedensel, ruhsal ve toplumsal bakımdan da tam iyi olma haline sahip bireyler sağlıklı birey olarak değerlendirilir. Bütüncül olarak değerlendirildiğinde barınma, barış, güvenlik, eğitim, gıda, gelir, sosyal adalet, hakçalık, ekosistem açısından bireylerin olumsuz etkilenmemesi esastır. Bireylerin sağlığı içinde bulundukları toplumun sağlığından ve yaşadığı çevrenin iyiliğinden bağımsız düşünülemez. Bu nedenle bireyin sağlığı, sağlıklı bir toplum yaratmak için gerekli koşullardan birisidir; bu nedenle kapsayıcı toplum bileşeni ile doğrudan, diğer bileşenler ile de dolaylı olarak etkileşim içerisinde.

Kapsayıcı Toplum yaklaşımında herhangi bir sosyal grubun dışarıda kalmasına izin vermeden tüm toplumsal grupların bir araya geldiği bir toplumsal yapının oluşması amaçlanmaktadır. Aidiyet duygusu güçlü, kendini kabul edilmiş hissedenden, sosyal ağlar üzerinden etkileşim içerisinde bulunan birey ve gruplardan oluşan böyle bir yapı içerisinde yardımlaşma, dayanışma ve beraber iş yapabilme kapasiteleri görece yüksek olacaktır. Bu çerçevede, kırılgan (*vulnerable*) gruplar bu yapının en önemli bileşenidir; bu nedenle hedef ve eylemler ağırlıklı olarak bu gruplar düşünülerek oluşturulmalıdır.

Yaşanabilir Çevre her yaş, cinsiyet, ırk, dil, inanç ve kültürden bireyin özgür, demokratik ve kapsayıcı bir sosyal ortamda yeteneklerini keşfetmelerine ve potansiyellerini gerçekleştirmelerine imkân sağlayan; her bireyin fiziksel, sosyal, ekonomik ve ruhsal olarak var olabilmelerinin altyapısını oluşturan; sadece insanların değil bitki ve hayvanların da yaşam alanı olan kentsel veya kırsal nitelikteki yerleşimlerdir. Kültürel, tarihi ve doğal çevreye saygılı, sürdürülebilirlik ilkesi ile müdahalelerin şekillendiği ve temel ihtiyaçların karşılandığı çevrelerdir.

Katılımcı Yönetim, sağlıklı bir kent vizyonunu hayata geçirebilmek için yönetsel süreçlere odaklanır. Kısıtlı kaynakların etkin bir şekilde kullanımı; sağlık ile doğrudan ve dolaylı ilişkide olan kurum ve kuruluşlar, gönüllüler ve sivil toplum kuruluşları ile ortaklıkların kurulması ve bunlar arasında işbirliğinin sağlanması; kentlinin karar verme süreçlerine doğrudan katılımı hedeflenmektedir.

Vizyon	SAĞLIKLI KENT MEZİTLİ Herkes İçin Sağlık 1. Sağlık Altyapısına Erişim 2. Koruyucu ve Geliştirici Sağlık Hizmetleri			
Bileşenler	Aktif Birey	Kapsayıcı Toplum	Yaşanabilir Çevre	Katılımcı Yönetim
Stratejik Amaç	1.1. Hareketli Yaşam 1.2. Hayat Boyu Spor 1.3. Aktif Yaş Alma 1.4. Sağlıklı Gıdaya Erişim 1.5. Ekonomik Olarak Yeterlilik 1.6. Hayat Boyu Öğrenme	2.1. Aidiyet ve Kabul Edilmiş Hissetme 2.2. Yardımlaşma, Dayanışma ve Birlikte İş Yapabilme 2.3. Destekleyici Sosyal Ağlar	3.1. Temiz Kent 3.2. Yürünebilir Kent 3.3. Bisiklet Dostu Kent 3.4. Yüzülebilir Kent 3.5. Yaşam Alanı Parklar ve Nitelikli Açık Alanlar 3.6. Dirençli ve Uyumlu Kentsel Çevre	4.1. Ortak İş Yapabilme ve Yönlendirme Kapasitesi 4.2. Etkin Örgütlenme ve İzleme 4.3. İnsan Merkezli Yaklaşım

Sağlıklı Kent Olma Yolunda Ana Stratejik Amaç: Herkes İçin Sağlık

1. Sağlık Altyapısına Erişim

Birinci basamak sağlık kurumları toplumun kolay ulaştığı ve sürekliliği olan kurumlar olduklarından insanların sağlıklı davranışlarının oluşturulup sürdürülmesinde önemli role sahiptir. 15-49 yaşındaki kadınların düzenli olarak izlenmesi, aile planlaması hizmetlerinin eksiksiz olarak sunulması, gebelerin tespit edilmesi, gebelerin düzenli izlenmesi, doğumların sağlık kurumlarında yapılması ve özellikle ilk 0-28 günde meydana gelen bebek ölümlerini önlemek için bebeklerin izlemleri elzemdir. Kronik hastalıklar açısından önemi ve etkinliği olan birinci basamak sağlık kurumları tarafından hastalıkların düzenli kontrolü ve herhangi bir istenmeyen etki geliştiğinde tedavi kurumlarına (hastane) sevk edilmesidir.

Bireylerin hasta olmadan önce alması gereken temel sağlık hizmetleri birinci basamak sağlık birimlerinden sağlanmaktadır. Bu nedenle birinci basamak sağlık kurumlarının bireylerin yaşam alanlarında erişimlerinin sağlanacağı uzaklıkta, kolay erişilebilir bir yerde yer seçmesi önemlidir. Birinci basamak sağlık kurumlarından özellikle aile sağlığı merkezlerinin coğrafik kapsayıcılığı önem kazanmaktadır. Ayrıca bu birimlerde hizmet veren yeterli sağlık personelinin bulunması gerekmektedir.

Çeşitli hastalıklar nedeniyle evde sağlık hizmeti almaya ihtiyacı olan bireylere evinde ve aile ortamında sosyal ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde verilen muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım, takip ve rehabilitasyon hizmetleri evde sağlık hizmetleri olarak tanımlanmaktadır. Bu hizmet sağlık kurumları tarafından verildiği gibi, belediyeler tarafından da sunulabilmekte ya da ilgili kurumlar ile işbirlikleri yapılabilmektedir.

Mevcut Durum

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında Mezitli İlçesi'nde yaşayanların %80'i sağlık hizmetlerine kolay ulaştığını belirtmiştir. Genel anlamda sağlık birimi ve sağlık personeli sayıları incelendiğinde özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinde sorun olmadığı; ancak ikinci basamak sağlık hizmetleri sunumu ve erişiminde sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

Mezitli İlçesi'nde bireylere ve çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetini sunmak üzere yeterli sayıda birinci basamak sağlık kurumu mevcuttur. Hekim başına düşen ortalama nüfusun 2015 yılında 3.667 ve 2016 yılında 3.496 kişi olması aile hekimlerinin iş yükünün azalması açısından olumludur. Buna karşın hekim başına 1.500-2.000 kişi düşecek şekilde planlama yapılmalıdır. Bu noktada belediye kentin coğrafik olarak farklı noktalarında sağlık kurumu için yer ayırmalıdır.

Mezitli İlçesi'nde nüfusa göre aile hekimi sayısı ülke ortalamasına benzerlik göstermekle birlikte ilçe sınırları içerisinde kamusal hizmet sunan devlet hastanesinin olmaması hastalıklara bağlı komplikasyon (istenmeyen etki) gelişmesi durumunda bireylerde ciddi sorunlara yol açabilir. İlçede tedavi hizmeti sunmak üzere ikinci basamak sağlık kurumu olarak devlet hastanesine bağlı hizmet sunan bir adet semt polikliniği mevcuttur. Bunun dışında hizmet sunan özel hastane ve sağlık merkezlerinin tamamı özel sektöre aittir. Ancak istenen ek ücretler nedeniyle halkın bu kurumlardan sağlık hizmeti alması her zaman mümkün olmamaktadır. Bu nedenle ilçe sınırları içerisinde ya da yakın bir coğrafyada kamusal tedavi hizmeti sunan bir devlet hastanesi hizmet vermesi önemlidir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasından elde edilen verilere göre sağlık hizmet alımı için son bir yılda Mezitli'deki bireylerin %65,5'inin devlet hastanesi ya da tıp fakültesi hastanesi gibi ikinci basamak sağlık kurumlarına başvurması ikinci basamak sağlık birimi ihtiyacının büyüklüğünü göstermektedir. Bu nedenle Mezitli içinde ya da yakınlarında bir devlet hastanesinin hizmet sunması ikinci basamak sağlık hizmetleri açısından önemlidir.

Mezitli İlçesi'nde, Mezitli TSM tarafından evde sağlık hizmetleri verilen hasta sayısı 2015 yılı için 529 ve 2016 yılı için 920'dur. Evde sağlık hizmeti alan hasta sayısında bir artış görülmektedir. Böyle bir hizmetin sunulması olumlu bir durumdur ve artarak devamı sağlanmalıdır. Sağlık Bakanlığı tarafından verilen evde sağlık hizmetlerinin yanı sıra, tedavi edici faaliyetleri içermeyecek şekilde, Mezitli Belediyesi bünyesinde kurulan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosu ile Mezitli İlçesi'nde evde yalnız yaşayan yaşlı vatandaşların tespit edilmesi, bakımlarının yapılması ve ihtiyaçlarının giderilmesi amaçlanmaktadır.

Hedefler

- Sağlık hizmeti altyapısına ilişkin standartların artması
- Evde bakım hizmetlerine ilişkin birimin etkin ve aktif çalışması
- Evde bakım hizmeti sunulan kişi sayısının artması
- Aktif yaş almanın temelinde yatan bireyin sağlıklı olma halini destekleyecek her türlü hizmeti geliştirerek özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile gerçekleştirilmesi

Eylemler

- Mezitli İlçesi'nin mekânsal gelişme dinamikleri gözden geçirilerek uygulama imar planlarında sağlık hizmetine ilişkin verilmiş olan kararların gözden geçirilmesi; kentsel standartlara ilişkin çalışmaların yürütülmesi
- Yürünebilir, erişilebilirliği yüksek mahalle merkezlerinde özellikle birinci basamak sağlık birimi yapılabilecek yeterli kamusal alanların ayrılması; bu yönde mevcut üst ölçekli planlar ve imar planlarının gözden geçirilmesi

- Mezitli İlçesi sınırları içerisinde kamuya ait tedavi edici sağlık hizmetlerinin sunulacağı hastane ile ağız ve diş sağlığı merkezleri kurulması için girişimlerde bulunulması; imar planlarında gerekli donatı alanının ayrılması
- Geçiş bölgesi ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gezici koruyucu sağlık hizmetlerine yönelik çalışmaların yürütülmesi; bu amaçla sağlık kurumları ile işbirlikleri yapılması
- Sağlık hizmetlerinin etkin bir şekilde verilebilmesi için öncelikle ASM'lerde sağlık personeli sayısının artırılması amacı ile girişimlerde bulunulması
- Özellikle yaşlı ve çocukların sağlık taramalarına yönelik (Alzheimer belirtileri, ağız ve diş taraması, göz taraması gibi) ilgili kurumlarla ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak çalışmalar geliştirmesi
- Mezitli Belediyesi bünyesinde kurulan ve yaşlı ve engelli vatandaşlara hizmet götürmeyi amaçlayan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosunun etkinliğinin artırılması; bu amaçla sağlık hizmetleri konusunda uzman personel istihdam edilmesi ve Mezitli TSM ile işbirliği yapılarak ortak çalışmalar yürütülmesi
- Evde bakım hizmeti ihtiyacı olanların tespit edilmesine yönelik alan çalışması yürütülmesi; mahalle muhtarları ile bu yönde görüşme yapılması

2. Koruyucu ve Geliştirici Sağlık Hizmetleri

Koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetleri, birçok hastalığın ortaya çıkmadan önce engellenmesi yönünde yürütülen sağlık hizmetleridir. Doğum, ölüm, hastalıklar gibi temel sağlık göstergelerinin olumlu yönde iyileşmesi amacı ile verilen koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetlerinde yetkili sağlık birimlerinin yanı sıra yerel yönetimler de birçok faaliyet yürütebilmekte ya da yürütülen çalışmalara destek verebilmektedir.

Hemen hemen bütün kronik hastalıkların temelinde yer alan sağlıklı bir çevrede yaşama ve fiziksel aktivitede bulunma konularında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Kronik hastalıkların risk faktörleri olan sigara içme, şişmanlık, şeker hastalığı, akciğerin tıkalı hastalıkları, kalp hastalıkları ve yüksek tansiyon gibi kronik hastalıklar yaşam biçimi değişiklikleriyle önlenir. Bu yaşam biçimi değişikliklerinde belediyeler hem kentin fiziksel mekânına yönelik müdahaleler hem de sosyal, eğitsel programlar aracılığıyla çok etkili olabilir.

Mevcut Durum

Sağlık göstergelerine ilişkin Mezitli İlçesi'nde kaba doğum hızı, kaba ölüm hızı, ortalama anne yaşı, 15-49 yaş arası kadınların üreme sağlıklarına ilişkin takipler, gebe takipleri, bebek ölüm hızı, doğuştan beklenen yaşam süresi ve kalıtsal hastalıklar konularında hizmetlerin etkin bir şekilde verildiği tespit edilmiştir. Bu konuların sürdürülmesi açısından ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde olmak ve devamlılığını sağlamak önemlidir.

Ancak sağlığa ilişkin olarak Mezitli İlçesinde doğumlar, ölüm nedenleri, kronik hastalıklar ve bildirim zorunlu hastalıklar konularında sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

- Türkiye’de doğumların %98’i sağlık kurumlarında yapılırken bu oranın Mezitli İlçesi’nde %90,6 olması çok düşüktür. Bu durum bebek ve anne ölümlerine neden olabilmektedir. Sağlık kurumu dışındaki doğumların kırsal bölgede olduğu tahmin edilmektedir. Bu duruma ilişkin tespitlerin yapılması yönünde çalışmaların yürütülmesi ve doğumların yetkin birimlerde yapılabilmesi için erişim olanaklarının artırılması önemlidir.
- Yıllar içinde artış gösteren ölüm nedenlerinden birisi olan solunum sistemi hastalıklarının nedenlerinin (hava kirliliği, sigara kullanımı gibi) araştırılarak, buna yönelik önlemlere ağırlık verilmelidir.
- Mezitli İlçesi’nde kronik hastalığı olan kişi sayısı yüksektir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 18 yaş üzerindeki bireylerin üçte birinde kronik hastalık saptanmış ve kalp damar sistemi hastalıklarının birinci sırada yer aldığı görülmüştür. Öncelikle yapılacak eylem kalp damar hastalığı ve diğer hastalıkların ortaya çıkmasını önleyici ve sağlığı geliştirici kamusal hizmetlerin, yaklaşımların artırılmasıdır. Mezitli İlçesi’nde yaş artışı ile kronik hastalıkların arttığı ve özellikle 60 yaşından sonra her iki kişiden birinde kronik hastalık bulunduğu görülmektedir. Diğer yandan kronik hastalıkların cinsiyete göre dağılımı değerlendirildiğinde kadınlarda erkeklere göre kronik hastalığın daha fazla görüldüğü belirlenmiştir. Bu nedenle kronik hastalıkların önlenmesi ve kontrolünde yaşlılara ve kadınlara özel önem verilmelidir. Kronik hastalıkların yaygın olarak geçiş bölgesi ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gözlemlendiği tespit edilmiş olup; öncelikli olarak bu bölgelerde koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetlerine yönelmek önemlidir.
- Mezitli İlçesi’nde 2016 yılı en fazla bildirim yapılan bildirim zorunlu hastalık kuduz şüpheli temastır. Bu nedenle başta düzenli aşılama, kısırlaştırma olmak üzere sokak hayvanlarının sağlıklarını koruyucu önlemlerin artırılarak devam etmesi önemlidir.

Hedefler

- Kadın, anne, çocuk sağlık düzeyinin yükselmesi
- Kronik hastalıkların görülme sıklığının azalması
- Bağımlılıklar, fiziksel aktivite yetersizliği, kötü beslenme gibi sağlığı olumsuz etkileyen faktörlerin azalması
- Hayvan sağlığı konusunda verilen hizmetlerin artması ve çeşitlenmesi

Eylemler

- Belediye bünyesinde Kadın Dayanışma Merkezi kurulması ve bu kapsamda çağrı merkezi ile iş birliği içinde çalışacak gönüllülerin koordine edilerek; özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde proje ve işlerin geliştirilmesi
- Kadın, anne, çocuk sağlık düzeyinin yükseltilmesine yönelik olarak aile planlaması hizmetleri ve anne-çocuk sağlığı hizmetlerinin sunumunun yaygınlaştırılması amacı ile diğer sağlık

kuruluşları ile işbirliği içerisinde bilgilendirme, bilinçlendirme ve yanı sıra tarama çalışmaları yürütülmesi; özellikle kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gezici ekipler ile sağlık hizmetinin erişilebilirliğinin artırılması ve geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusa yönelik olarak aile planlaması ve anne-bebek sağlığı hizmetlerinin verilebilmesi konularında sağlık kurumları ile işbirlikleri yapılması

- Kronik hastalıklardan nasıl korunabileceğine dair kampanyalar yürütülmesi ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması; kronik hastalıkların azaltılması amacı ile hareketli yaşam, hayat boyu spor gibi stratejik amaçlar kapsamında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi
- Bağımlılıklar konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantılarının düzenlenmesi; özellikle sigara alışkanlığına karşı etkin kampanyalar yürütülmesi ve okullarda madde bağımlılığına karşı çeşitli kampanyalar yürütülmesi; bu amaçla örgün ve yaygın eğitim programlarının kullanılması ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortaklıklar yapılması
- Sağlıklı yaşama ilişkin bilinçlendirme programlarının ve kampanyalarının düzenlenmesi; bu yönde Belediye tarafından düzenlenmekte olan etkinlik sayısının ve çeşitlerinin artırılması
- Hayvan sağlığı açısından kırsal bölgelerde yetiştiricilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi amacı ile birim kurulması ve uzman personel istihdamı
- Belediye bünyesinde kurulacak hayvan barınağı ile kısırlaştırma ve aşılama çalışmaları yürütülmesi amacıyla Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği yapılması

Ana Stratejik Amaç 1 - Sağlık Altyapısına Erişim

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Sağlık hizmeti altyapısına ilişkin standartların sağlanması Aktif yaş almanın temelinde yatan bireyin sağlıklı olma halini destekleyecek her türlü hizmeti geliştirerek özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile gerçekleştirilmesi	Mezitli İlçesi'nin mekânsal gelişme dinamikleri gözden geçirilerek uygulama imar planlarında sağlık hizmetine ilişkin verilmiş olan kararların gözden geçirilmesi; kentsel standartlara ilişkin çalışmaların yürütülmesi	Mimarlar Odası Üniversiteler		0-12 ay	İlçe bütünü
	Yürünebilir, erişilebilirliği yüksek mahalle merkezlerinde özellikle birinci basamak sağlık birimi yapılabilecek yeterli kamusal alanların ayrılması; bu yönde mevcut üst ölçekli planlar ve imar planlarının gözden geçirilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-12 ay	Geçiş bölgesi niteliğindeki mahallelerde
	Mezitli İlçesi sınırları içerisinde kamuya ait tedavi edici sağlık hizmetlerinin sunulacağı hastane ile ağız ve diş sağlığı merkezleri kurulması için girişimlerde bulunulması; imar planlarında gerekli donatı alanının ayrılması	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü		0-24 ay	Özellikle kentsel nitelik sergileyen mahallelerde
	Geçiş bölgesi ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gezici koruyucu sağlık hizmetlerine yönelik çalışmaların yürütülmesi; bu amaçla sağlık kurumları ile işbirlikleri yapılması	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi		0-12 ay	Geçiş bölgesi ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde
	Sağlık hizmetlerinin etkin bir şekilde verilebilmesi için öncelikle ASM'lerde sağlık personeli sayısının artırılması amacı ile girişimlerde bulunulması	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	
	Özellikle yaşlı ve çocukların sağlık taramalarına yönelik (Alzheimer belirtileri, ağız ve diş taraması, göz taraması gibi) ilgili kurumlarla, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak çalışmalar geliştirmesi	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Mersin Tabip Odası Diş Hekimleri Odası STK'lar Üniversiteler		0-12 ay	
Evde bakım hizmetlerine ilişkin birimin etkin ve aktif çalışması Evde bakım hizmeti sunulan kişi sayısının artması	Mezitli Belediyesi bünyesinde kurulan ve yaşlı ve engelli vatandaşlara hizmet götürmeyi amaçlayan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosunun etkinliğinin artırılması; bu amaçla sağlık hizmetleri konusunda uzman personel sayısının artırılması ve Mezitli TSM ile işbirliği yapılarak ortak çalışmalar yürütülmesi	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi		0-6 ay	
	Evde bakım hizmeti ihtiyacı olanların tespit edilmesine yönelik alan çalışması yürütülmesi; mahalle muhtarları ile bu yönde görüşme yapılması	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü Mezitli Kaymakamlığı İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Mahalle muhtarları		0-6 ay	Öncelikli olarak erişilebilirliği görece düşük kırsal nitelik sergileyen alanlarda çalışmanın yürütülmesi

Ana Stratejik Amaç 2 - Koruyucu ve Geliştirici Sağlık Hizmetleri

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekansal Öncelikler
Kadın, anne, çocuk sağlık düzeyinin yükseltilmesi	Belediye bünyesinde Kadın Dayanışma Merkezi kurulması ve bu kapsamda çağrı merkezi ile iş birliği içinde çalışacak gönüllülerin koordine edilerek; özel sektör, kamu ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisinde proje ve işlerin geliştirilmesi	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü STK'lar Mezitli Kent Konseyi		0-6 ay	
	Kadın, anne, çocuk sağlık düzeyinin yükseltilmesine yönelik olarak aile planlaması hizmetleri ve anne-çocuk sağlığı hizmetlerinin sunumunun yaygınlaştırılması amacı ile diğer sağlık kuruluşları ile işbirliği içerisinde bilgilendirme, bilinçlendirme ve yanı sıra tarama çalışmaları yürütülmesi; özellikle kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gezici ekipler ile sağlık hizmetinin erişilebilirliğinin artırılması ve geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusa yönelik olarak aile planlaması ve anne-bebek sağlığı hizmetlerinin verilebilmesi konularında sağlık kurumları ile işbirlikleri yapılması	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi İlçede bulunan ASM'ler Suriyeli Dernekleri İl Göç İdaresi Müdürlüğü Mersin Tabip Odası		0-24 ay	Öncelikli olarak kırsal nitelik sergileyen mahallelerde ve geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde
Kronik hastalıkların görülme sıklığının azalması	Kronik hastalıklardan nasıl korunabileceğine dair çeşitli kampanyalar yürütülmesi; bilgilendirme çalışmalarının yapılması; kronik hastalıkların azaltılması amacı ile hareketli yaşam, hayat boyu spor gibi stratejik amaçlar kapsamında tanımlanan eylemlerin hayata geçirilmesi	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi İlçede bulunan ASM'ler Mersin Tabip Odası STK'lar		0-24 ay	
Bağımlılıklar, fiziksel aktivite yetersizliği, kötü beslenme gibi sağlığı olumsuz etkileyen faktörlerin azaltılması	Bağımlılıklar konusunda bilgilendirme ve bilinçlendirme toplantılarının düzenlenmesi; özellikle sigara alışkanlığına karşı etkin kampanyalar yürütülmesi ve okullarda madde bağımlılığına karşı çeşitli kampanyalar yürütülmesi, bu amaçla örgün ve yaygın eğitim programlarının kullanılması ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile ortaklıklar yapılması	İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Mersin Tabip Odası STK'lar		0-24 ay	Kentsel nitelik sergileyen mahalleler öncelikli
	Sağlıklı yaşama ilişkin bilinçlendirme programlarının ve kampanyalarının düzenlenmesi; bu yönde Belediye tarafından düzenlenmekte olan etkinlik sayısının ve çeşitlerinin artırılması	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Mersin Tabip Odası Diş Hekimleri Odası STK'lar		0-24 ay	Geçiş bölgesi ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde öncelikli olmak üzere
Hayvan sağlığı konusunda verilen hizmetlerin artması ve çeşitlenmesi	Hayvan sağlığı açısından kırsal bölgelerde yetiştiricilerin bilinçlendirilmesine yönelik çalışmaların yürütülmesi amacı ile birim kurulması ve uzman personel istihdamı	İl / İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Veteriner Hekimler Odası		0-6 ay	Merkezde kurulacak bu birimin kırsal nitelik sergileyen mahallelerde gezici hizmet verebilecek şekilde donatılması
	Belediye bünyesinde kurulacak hayvan barınağı ile kısırlaştırma ve aşılama çalışmaları yürütülmesi amacıyla Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği yapılması	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	

Sağlıklı Kent Olma Yolunda Stratejik Amaçlar, Hedefler ve Eylemler

1. Aktif Birey

Aktif Birey, hayatının her aşamasında, bebeklikten yaşlılığa fiziksel ve zihinsel olarak hareketli ve etkin bireydir. Aktif birey, sağlıklı kent olma yolunda önemli bir bileşendir. Sadece hasta ya da engelli olmayan değil, bunun yanında bedensel, ruhsal ve toplumsal bakımdan da tam iyi olma haline sahip bireyler sağlıklı birey olarak değerlendirilir. Bütüncül olarak değerlendirildiğinde barınma, barış, güvenlik, eğitim, gıda, gelir, sosyal adalet, hakçılık, ekosistem açısından bireylerin olumsuz etkilenmemesi esastır. Bireylerin sağlığı içinde bulundukları toplumun sağlığından ve yaşadığı çevrenin iyiliğinden bağımsız düşünülemez. Bu nedenle bireyin sağlığı, sağlıklı bir toplum yaratmak için gerekli koşullardan birisidir; bu nedenle kapsayıcı toplum bileşeni ile doğrudan, diğer bileşenler ile de dolaylı olarak etkileşim içerisinde.

1.1. Hareketli Yaşam

Hareketli Yaşam, bireylerin hayatının her aşamasında fiziksel olarak hareketli ve etkin olduğu bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçimini destekleyen fiziksel ve sosyal çevrelerin varlığı ve niteliği, bireylerin hareket düzeyini doğrudan belirlemektedir.

Modern toplumlarda iş koşulları ve yaşam biçimleri, bireylerin daha az hareket etmesine neden olmaktadır. Özel araç kullanımının artması, günlük ihtiyaçların bisikletle ya da yaya olarak yapılmaması, masa başı işlerin artması gibi nedenlerle gündelik hayatta hareketlilik azalmaktadır. Yapılan araştırmalar uzun süre hareketsiz kalmanın düzenli egzersiz yapan insanlarda bile sağlık sorunlarına yol açabildiğini göstermektedir.

Hareketli bir yaşam sürmek ve gün boyu aktif olmak kasları, kalbi ve akciğerleri çalıştırır ve hastalık risklerini azaltır. Günlük fiziksel aktivitelerin artması durumunda birçok sağlık probleminin önüne geçilebilmektedir. Kronik hastalıklardan, özellikle kalp rahatsızlıklarından korunmak, bedensel ve ruhsal sağlığın korunması, obezitenin azaltılması ve önlenmesi için hareketli bir yaşam tarzının benimsenmesi önemlidir. Diğer yandan çocuklar ve gençlerde sosyal, bedensel ve ruhsal gelişimin sağlıklı olabilmesi ve bağımlılık oranlarının azaltılması için açık alanlarda yapılan oyun ve aktiviteler önemli rol oynamaktadır.

Mevcut Durum

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması verilerine göre Mezitli'de yaşayan birçok kişi gündelik yaşamında aktiftir; gündelik ihtiyaçlarını yürüyerek karşılamakta, mahallesinde yürüyüş yapmakta ve bundan

keyif almaktadır. Ancak özellikle hareketli yaşamın hayata geçirilebilmesi için gerekli fiziksel ortamların eksikliği ya da niteliğinin düşük olmasına ilişkin düzeltilmesi gereken konuların olduğu tespit edilmiştir; yürüyüş yollarının arttırılması, gölgelikli alanların arttırılması gibi. Gerekli koşulların sağlanması ve fiziksel düzenlemelerin yapılması halinde hareketli yaşam desteklenmiş olacak ve böylelikle hareketli yaşam tarzını benimseyen bireylerin sayısı da artacaktır.

Hareketli yaşam stratejisine ilişkin temel hedef ve eylemler geliştirilirken iyileştirilmesi hedeflenen sağlığın doğrudan belirleyicilerinden birisi olan kronik hastalıklardır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması verilerine göre nüfusun büyük bir kısmında kronik hastalık görülmektedir. Kronik hastalık görülme sıklığı yaş ile beraber artsa da, genç nüfusta da önemli ölçüde kronik hastalık varlığı saptanmıştır. Bir diğer bulgu ise kadınlarda kronik hastalıkların erkeklerden daha fazla görülmesidir. Kronik hastalıkların mekânsal olarak dağılımı incelendiğinde ise Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar, Takanlı ve Pelitkoyağı mahallelerinde, yani kırsal nitelik sergileyen mahallelerde kronik hastalık oranının daha yüksek olduğu; kentsel nitelik sergileyen mahallelerde ise görece daha az olduğu tespit edilmiştir.

Hedefler

- Hareketsizliğe bağlı kronik hastalıkların görülme sıklığının azaltılması
- Günlük ihtiyaçlarını yaya ve bisikletli bir şekilde karşılayan nüfusun artması
- Çocuk oyun alanları ve spor alanlarında vakit geçiren çocukların ve gençlerin sayısının artması
- Kadınların daha hareketli olması

Eylemler

- Kronik hastalıkların sık görüldüğü Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar, Takanlı ve Pelitkoyağı mahallelerinde, yani kırsal nitelik sergileyen mahallelerdeki Gönüllü Evlerinde bu konularda etkin kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği ile periyodik (haftada bir, iki haftada bir, ayda bir vb.) bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi; bunun yanı sıra yoga, zumba, pilates gibi hareketliliği destekleyecek aktivitelerin düzenlenmesinin teşvik edilmesi
- Aletli spor altyapısının mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişilebilirliği dikkate alınarak; tüm mahallelerde yaygınlaştırılması, var olanların kapasitelerinin ve kalitesinin iyileştirilmesi (Öncelikli olarak kronik hastalıkların sık görüldüğü Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar, Takanlı ve Pelitkoyağı mahallelerinde, yani kırsal nitelik sergileyen mahallelerde)
- Hareketli yaşam kampanyalarının düzenlenmesi; hareketli yaşamın önemine ve faydalarına ilişkin bilgilendirici sokak etkinlikleri, ilçe yarışmaları düzenlenmesi (belirli sürede yürüyüşle en fazla adım ve/veya bisikletle en fazla km yapan vatandaşlara belediye hizmetlerinde indirim, ücretsiz kurslar gibi teşvik edici hediyeler verilmesi) ve yayınlar yapılması

- Hareketli yaşama yönelik etkinliklerinin sayısının ve sıklığının arttırılarak sürdürülmesi; bu amaçla Mezitli Belediyesi öncülüğünde düzenlenen Doğa Etkinliklerinin sayısının arttırılması; buna yönelik bakı noktalarının ve botanik haritalarının çıkarılması, yürüyüş, bisiklet ve ATV yollarının rota olarak belirlenmesi, bu rotalarda su, tuvalet ihtiyacı ve yeme içme, dinlenme noktaları gibi teknik altyapı imkânlarının planlanarak tasarlanması
- Güvenli, aydınlık, çocuk dostu dış mekânlar, ortak kullanım alanları, spor alanları, bisiklet yolları yaratılarak kadınların ve çocuklu kadınların dışarıda daha çok vakit geçirmesinin ve daha hareketli olmasının sağlanması; bu amaçla kentsel tasarım rehberi kapsamında tasarım çözümleri ve standartlar üretilmesi
- Oyun alanları içerisinde hareketli oyunlara imkân sağlayacak tasarım çözümlerinin üretilmesi; kentsel tasarım rehberinde bu çözümlere yer verilmesi
- Yürüyüş yollarının niteliği ve niceliğinin arttırılması, sürekliliğinin sağlanması amacı ile planlama ve tasarım çalışmalarının hazırlanacak kentsel tasarım rehberi doğrultusunda yürütülmesi
- Bisiklet yollarının ve otoparklarının yaygınlaştırılması; bu amaçla mevcut bisiklet yolları altyapısı ile bütünleşecek ve süreklilik sergileyecek bir planlamanın yapılarak ve yol en kesitlerinin - yaya yolları da düşünülerek - yeniden ele alınması, özellikle kent merkezinin bisiklet yolları ile desteklenmesi ve öncelikle sahil ve dere kenarında ve kent merkezinde bisiklet otoparklarının sayısının arttırılması; bu amaçla bisiklet ulaşım ana planının hazırlanması

1.2. Hayat Boyu Spor

Hayat Boyu Spor, bireylerin sadece hareketli bir yaşam benimsemesi değil, aynı zamanda düzenli bir şekilde fiziksel aktivite yapması anlamına gelmektedir. Hareketli Yaşam'da olduğu gibi Hayat Boyu Spor stratejik amacını destekleyen fiziksel ve sosyal çevrelerin varlığı ve niteliği, bireylerde spor alışkanlığının yerleşmesinde ve yaygınlaşmasında önemli bir belirleyicidir.

Dünya Sağlık Örgütü, fiziksel hareketsizliğin her yıl dünyada milyonlarca insanın ölümüne neden olduğunu belirtmekte; bu nedenle yetişkinler için haftada 150 dakikalık orta yoğunlukta koşu, tempolu yürüyüş, yüzme gibi sizi terleten ve nefesinizi kesen herhangi bir spor aktivitesinin yapılmasını önermektedir. Çocukların ise her gün en az 60 dakikalarını fiziksel olarak aktif geçirmeleri gerektiği belirtilmektedir. Spor, kronik birçok hastalığın önlenmesi açısından önemli iken, aynı zamanda madde bağımlılığı, sosyal uyum ve toplumsal etkileşim gibi konularda da etkili bir araçtır.

Mevcut Durum

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması ve Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli İlçesi'nde yaşayan bireyler gündelik hayatları içerisinde yürüyüş yaparak ya da bisiklete binerek aktif olmalarına karşın, egzersiz amaçlı spor yapan kişi sayısı düşüktür. Mezitli Kent Sağlığı

Araştırmasına katılanların %41,7'si düzenli egzersiz yaptıklarını ifade etmişlerdir. Düzenli egzersiz yapan katılımcıların %42,68'i açık havada egzersiz yaptıklarını belirtmiştir.

Hedefler

- Düzenli spor yapan kişi sayısının artması
- Belediye'nin sunduğu kurslarda spor eğitimlerinin kalitesinin ve fiziksel alt yapısının artması
- Mezitli Belediyesi Spor Kulübünün kurulması ve bünyesinde bulunan lisanslı sporcu sayılarının zamanla artması
- Spor tesislerinin sayısının artması

Eylemler

- Spor amaçlı yürüyüşler için güzergâhların belirlenmesi; bu güzergâhlara kentsel tasarım rehberi kapsamında tasarlanacak (yürüyüş ağını, başlangıç ve bitiş noktalarını, kaç kilometre gidildiğini gösterir) bilgilendirme levhaları yerleştirilmesi
- İlçenin çeşitli yerlerinde bulunan ve spor aletlerinin yerleştirildiği park sayısının arttırılması; spor aletlerinin nasıl kullanılacağına dair bilgilendirme panolarının oluşturulması; spor aletlerinin yerleştirileceği parkların yürüyüş güzergâhları ve bisiklet yolları ile ilişkinin iyi kurgulanması
- Herkesin erişebileceği spor merkezlerinin kurulması; mevcut gönüllü evlerinin bu amaçla kullanılması ve haftanın belirli günleri eğitimler gözetiminde spor yapılması için gerekli düzenlemelerin yapılması
- Çeşitli spor etkinlikleri ve kampanyaları düzenlenmesi, yarışmalar yapılması (mahalle spor takımları kurulması ve bunlar arası müsabakaların düzenlenmesi gibi); İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile okullarda sporun yaygınlaştırılmasına yönelik ortak çalışmalar yürütülmesi (okul takımları kurulması, okullar arası müsabakaların düzenlenmesi gibi)
- Sporun önemine ilişkin bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi (afişlerin asılması, broşür dağıtılması, evde spora yönelik bilgi kitapçıklarının hazırlanması gibi)
- Mevcut spor dallarına yönelik profesyonel kulüp hizmetleri kalitesinde ve yüksek alt yapı imkânları sağlanarak her yaştan sporcuların, eğitimcilerin yetiştirilmesi ve mevcut spor altyapısının farklı spor dallarını destekleyecek şekilde zenginleştirilmesi
- Mezitli Belediye Spor Kulübünün kurulması; kulüp bünyesinde öncelikle mevcutta verilen kursları ve daha sonra eklenecek farklı spor dallarını destekler şekilde amatör ve profesyonel spor takımları oluşturması; bu amaçla profesyonel bir ekibin (antrenör, lisanslı sporcu gibi) kulüp bünyesinde istihdam edilmesi
- Belediye Spor kulübü ve alt dallarının profesyonel eğitim alabileceği spor merkezlerinin kurulması; bu amaçla profesyonel spor eğitim saha ve salonlarının yer aldığı bir Mezitli Spor Merkezinin kurulması

- Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü ve Mersin Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği içinde yeni spor alanlarının oluşturulması; bu spor alanları için imar planlarında gerekli donatı alanının ayrılması; teknik personel ve malzeme desteği sağlanması

1.3. Aktif Yaşlanma

Aktif Yaşlanma toplumdaki yaşlı bireylerin belirli bir yaş sonrası ya da emeklilikle beraber kendilerini izole etmemeleri; toplum içerisinde aktif ve verimli olmaya devam etmeleri; bu yönde de kapasitelerinin, yeteneklerinin ve gerek kendilerine gerekse çevrelerine verebileceklerinin farkına varmaları anlamına gelmektedir.

Yaşlanma, bireyde bedensel, ruhsal ve sosyal yönden gerilemeye neden olan doğal bir süreçtir. Değişik tanımları olmasına rağmen “yaşlı” sözcüğü Dünya Sağlık Örgütü tarafından 65 yaş ve üzeri grup için kullanılmaktadır. Yaşlılık, hastalıkla eş anlamlı değildir ve sağlıklı yaşlanma mümkündür. Bu amaçla yaşlılık döneminde; sağlık sorunları, ekonomik sorunlar, barınma sorunları ve yaşlılığa uyum sorunları gözetilerek hizmet ve politikalar belirlenmelidir.

Yaşlılıkta, sağlığın önemli bir göstergesi olan yaşam kalitesinin yükseltilmesi için bedensel sağlık sorunlarının azaltılması gerekmektedir. Buna ek olarak yaşlı bireylerin sosyal sağlık alanında da iyilik hallerini sağlamak için topluma ve iş yaşamına aktif katılımının sürdürülmesi gözetilmelidir. Sağlıklı ve uzun süreli yaşlılık dönemini sağlamak için yaşlıların sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri yönünde temel hizmetlerin verilmesi önemsenmelidir.

Aktif bir şekilde yaşlanan birey, temel ihtiyaçlarını etkin bir şekilde giderebilmektedir; ancak diğer yandan da kırılgan olanların mutlak korunduğunu bir yapıya ihtiyaç vardır. Aktif yaşlanmanın sağlanabilmesi için yürütülecek hizmetlerde yaşlı nüfusun toplumsal yaşamın her alanına ve anına katılımı teşvik edilmelidir.

Mevcut Durum

Mezitli İlçesi’nde 2008 yılında 65 yaş ve üzeri yaşlı nüfus oranı %5,1 iken bu oran 2016 yılında %7,8’e yükselmiştir. Bu durum, Mezitli İlçesi’nde nüfusun giderek yaşlandığını göstermektedir. Nüfus piramitleri incelendiğinde de nüfusun yaşlanmaya devam edeceği ve yaşlı nüfus oranının ileriki yıllarda daha da artacağını söylemek mümkündür. Bu nedenle Mezitli İlçesi’nde önümüzdeki yıllarda yaşlı sağlığına yönelik hizmetlerin artırılması, nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak ortaya çıkabilecek sorunlar ve temel gereksinimler için bugünden önlem alınması önemlidir.

Yaşlı nüfusa yönelik olarak Mezitli İlçesi’nde üç adet özel huzurevi ve yanı sıra Mezitli Belediyesi tarafından işletilen bir adet aktif yaşlanma evi ve bir adet emekli evi bulunmaktadır. Ayrıca Mezitli

Belediyesi tarafından yürütülen sosyal ve kültürel etkinlikler ile yaşlı nüfusun toplumsal hayata uyumu ve katılımı sağlanmaktadır.

Aktif yaşlanmaya yönelik belirlenecek eylemlerin hayata geçirilmesinde yaşlı nüfusun yoğunlaştığı bölgelerin öncelikli olarak ele alınması önemlidir. Mezitli İlçesi'nde yaşlı nüfusun ağırlıklı olarak kırsal nitelikli bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. 65 yaş üstü nüfus en fazla Demirışık, Fındıkpınarı, Bozön, Takanlı mahallelerinde yoğunlaşmaktadır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması verilerine göre emekli nüfusun ise Yeni, Fındıkpınarı, Deniz, Davultepe, Çankaya mahallelerinde yoğun olarak bulunduğu tespit edilmiştir.

Hedefler

- Yaşlılarda engelliliğin önlenmesi ya da mümkün olduğu kadar ertelenmesinin sağlanması
- Yaşlılara yönelik sağlık hizmetlerinin geliştirici, koruyucu, tedavi ve rehabilite edici hizmetler olarak bir arada planlanması ve sunulması
- Bireylerin yaşlandıklarında bağımsızlıklarını korumaları ve ekonomik yönden üretkenliklerini sürdürmelerinin sağlanması

Eylemler

- Yalnız yaşayan yaşlı nüfusun tespiti ve evde bakım hizmetlerinin arttırılması, bu konuda Belediye bünyesinde bulunan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosunun Mezitli İlçesi'nde ASM'ler ile işbirliği yapılması ve Mezitli İlçe Sağlık Müdürlüğü ile ortak çalışmalar yürütülmesi
- ASM'ler tarafından yaşlı nüfusa yönelik izlem programlarının başlatılması için Sağlık Bakanlığı ile gerekli girişimlerin yürütülmesi
- Yaşlı ve emekli nüfusun vakit geçirebileceği kamusal kullanımlarının çeşidinin ve sayısının arttırılması; bu amaçla aktif yaşalma evlerinin, emekli evlerinin ve gönüllü evlerinin sayısının arttırılması; bunu yaparken de öncelikli olarak yaşlı ve emekli nüfusun yoğun olduğu bölgelerin seçilmesi ya da bu bölgelerden mevcut merkezlere etkin ulaşımın sağlanması

1.4. Sağlıklı ve Güvenli Gıdaya Erişim

Sağlıklı ve Güvenli Gıdaya Erişim en temel insan haklarından birisidir. Sağlıklı ve güvenli gıda; tarladan ya da çiftlikten tüketiciye ulaşana kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek şekilde üretilmiş ve üretimin her aşamasında gerekli kontrolleri yapılmış süreçlerinden geçmiş gıda olarak tanımlanabilir. Toksinler, enfeksiyonlar gibi gıda kaynaklı hastalıkların önlenmesi gıda güvenliği olarak adlandırılır. Sağlıklı beslenme ise yeterli ve dengeli beslenme, yani vücudun gereksinim duyduğu gıdanın yeterince ve temel besin gruplarının bir denge içerisinde tüketimi demektir. Erişilen gıdaların yeterli olması ve dengeli beslenmeyi sağlayacak nitelikte olması sağlığın temel koşullarındandır.

Sağlıksız gıda ve beslenme bozuklukları çocuklarda, gençlerde ve kadınlarda daha sık görülmektedir. Ayrıca alım gücü düşük kesimlerde de sağlıklı gıdaya erişim ve yeterli beslenme konusunda sorunlar yaşanmaktadır. Gıda güvenliğinin olmaması, yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanamadığı durumda özellikle bebek, gebe, yaşlı gibi hassas gruplar olmak üzere toplumda birçok hastalık, büyüme ve gelişme gerilikleri ortaya çıkmaktadır.

Sağlıklı ve güvenli gıda, yerelde yetişen, kontrolleri sağlanmış gıdadır. Bu nedenle sağlıklı ve güvenli gıdaya erişimimde semt pazarları ve yerel üreticiler önemlidir. Ancak bilinçsiz tarım ilaçlarının kullanımı sağlıklı gıdaya erişim önündeki en temel sorunlardan birisidir. Sadece yerel üretici değil, aynı zamanda bilinçli üretici de sağlıklı ve güvenli gıda için gerekli şartlardan birisidir.

Bilinçli üreticinin yanı sıra tüketicilerin de bilinçli olması, sağlıklı ve güvenli gıda talep etmeleri, dengeli beslenme konusunda bilgili ve seçici olmaları önemlidir. Dengeli beslenme kronik hastalıkların ve özellikle obezitenin engellenmesi için en önemli koşulların başında gelmektedir. Özellikle okul çağındaki çocuklarda görülen obezitenin engellenmesi ve dengeli beslenme alışkanlığının kazandırılması açısından okullar ve okul kantinleri önemli bir konudur.

Mevcut Durum

Mezitli Belediyesi, kırsal nitelik sergileyen mahallerde yaşayan, tarımsal üretim yapan ve yerel ürünleri işleyen kadınları ekonomik olarak desteklemek ve yerelde üretilen ürünlerin tüketiciye aracılar olmadan erişimini sağlamak amacı ile Üretici Kadın Pazarı projesini hayata geçirmiştir. Üretici Kadın Pazarları Mezitli'de sağlıklı gıdaya erişim için önemli bir kaynak olmuştur. Diğer yandan Mezitli Belediyesi'nin kentsel alanda düzenleyerek kiraladığı Hobi Bahçeleri de kendi gıdasını üretmek veya amatör bir şekilde bahçecilikle uğraşmak isteyen kentlilere imkân sağlayan bir projedir. Bunlar dışında Mezitli'de kurulan haftalık semt pazarları da sağlıklı gıdaya ulaşmak açısından oldukça önemlidir. Sağlıklı, güvenli ve ucuz ekmek temini sağlayan MER-EK Mersin Büyükşehir Belediyesi Ekmek Fabrikasının Mezitli İlçesi'nde 2016 yılı sonu itibarı ile 8 adet halk ekmek satış noktası bulunmaktadır. Özellikle ekonomik anlamda kırılgan grupların yeterli gıdaya ulaşım açısından Mezitli Belediyesi tarafından işletilen bir adet aşevi bulunmaktadır. Bu aşevinde Mezitli Belediyesi serasında üretilen sebzeler kullanılmakta; gerek serada sebze üretimi, gerekse aşevi faaliyetleri gönüllüler tarafından yürütülmektedir.

Mezitli İlçesi'nde gıda üretim yerlerinin denetimi, içme suyu denetimleri, okul kantini denetimleri İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından yapılmakta olup, Mezitli Belediyesi'nin yetki ve sorumluluk alanına girmemektedir. Ancak yerel yönetim katılımcı ve kapsayıcı bir yönetim anlayışı ile çeşitli işbirlikleri yürüterek bu denetimlerin daha etkili olabilmesini sağlayabilir.

Hedefler

- İnsanların sürdürülebilir, güvenilir, uygun fiyatta, kaliteli, sağlıklı beslenme alışkanlıklarını geliştirecek gıdaları satın alma ve tüketme hakkına sahip olmaları güvence altına alınması
- İyi Tarım ve Organik Tarım uygulamalarının yaygınlaşması
- Üretici Pazarı sayısının artması, Üretici Kooperatifleri kurulması

Eylemler

- Gıda üretimi ve satılması aşamalarında düzenli zabıta denetimlerinin yürütülmesi; bu konu ile ilgili İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile işbirlikleri yapılması
- Gıda sağlık ve güvenlik analizlerinin yapılması amacı ile Belediyenin bağımsız bir laboratuvar ile anlaşması
- Sağlıklı ve güvenli gıdaya erişim yetersizliği olan grupların gıdaya erişiminin yerel yönetimin ücretsiz sosyal desteği ile sağlanmaya devam etmesi ve bunu yaygınlaştırması; bu amaçla en az bir adet daha aşıevleri açılması (gelir ve geçim seviyesinin düşük olduğu mahallelerin erişilebilirlikleri gözetilerek) ve aşıevlerinde kullanılacak gıda malzemelerinin uygun bir şekilde temin edilebilmesine yönelik olarak üreticiler ve dağıtıcılar ile anlaşmalar yapılması, gerekli durumda Üretici Kadın Pazarının ve kurulması önerilen kooperatifin bu konuda etkin olmasının sağlanması
- Sağlıklı gıda ve sağlıklı beslenme konularında tüketiciye yönelik bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi (broşürler basılması, kentin çeşitli yerlerinde bilgilendirme panolarının kullanılması, Gönüllü Evlerinde uzmanlar tarafından toplantılar düzenlenmesi)
- Yerel üreticinin bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesi; bu amaçla yerel tohum kullanımının yaygınlaştırılması, yerel tohum takas şenliği düzenlenmesi, ayrıca kompost ünitesi kurarak sağlıklı gübre üretiminin ve dağıtımının sağlanması
- İyi Tarım ve Organik Tarım uygulamalarının özendirilmesi ve bu uygulamalarla üretilen ürünlere ve üreticilere pazarlarda öncelik verilmesi ya da teşviklerle desteklenmesi
- Bilinçli üretici ve bilinçli tüketiciye yönelik mahalle ölçeğinde üretilen ürün haritasına göre üretim, toprak, hasat, hasat sonrası, ilaçlama vb. konularda detaylı bilgilendirme çalışmalarının kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliğinde yürütülmesi
- Üretici ve tüketici arasında aracılar pazarların sayısının artırılması; yanı sıra çeşitliliğinin artırılması ve bu anlamda organik pazarların kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak denetim, izleme mekanizmalarının geliştirilmesi ve desteklenmesi
- Yerel ve geleneksel gıda üreticilerin tespit edilmesi; kurulacak üretici kooperatifi bünyesinde bir araya getirilerek markalaşmalarının ve daha fazla tüketiciye ulaşmalarının sağlanması; böylelikle bir yandan da evde yapılan yerel ve geleneksel üretimin denetimli yapılmasının sağlanması; bu amaçla erişilebilirliği yüksek olması, ilçe merkezine ve aynı zamanda üreticilere yakın olması nedeniyle öncelikle Kuyuluk bölgesinde buna yönelik bir kooperatif pazarının ya da kooperatif satış biriminin kurulması

1.5. Ekonomik Olarak Yeterlilik

Ekonomik Olarak Yeterlilik, bir hanehalkının sağlıklı bir şekilde yaşayabilmesi için yeterli maddi kaynağı olması demektir. Yeterlilik, hanehalkının algısı ile değişebileceği gibi, ekonomik olarak yeterliliğin en alt seviyede geçim rakamları ile örtüşmesi gereklidir.

Yoksulluk, yalnızca ekonomik anlamı olan bir terim değildir. Dünya Bankası tarafından kişi başına günlük 2 ABD doları kazanç "yoksulluk sınırı", 1 ABD Doları kazanç ise "açlık sınırı" olarak kabul edilmektedir.² Temiz içme suyuna erişimin olmaması, dengeli ve yeterli beslenme için gerekli en az kaloringin alınamaması ve çocukların okula başlayamaması "temel gereksinim yoksulluğu", bütün gelirin besin için harcandığı ve buna karşın yeterli besin sağlanamadığı durum ise "ağır yoksulluk" olarak tanımlanmaktadır.³

Ekonomik yeterlilik sağlıklı olma açısından önemli bir koşuldur. Ekonomik yetersizlik durumunda bebek, çocuk, gebe ve yaşlı gibi kırılgan gruplarda hastalık görülme ve ölüm oranı toplumun diğer kesimlerine göre daha fazla olmaktadır. Sadece bedensel sağlık açısından değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal sağlık açısından da ekonomik yeterlilik önemli bir göstergedir.

Mevcut Durum

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması verilerine göre Mezitli İlçesi'nde ortalama hanehalkı geliri asgari ücret üzerinde seyretmektedir. Ancak geçim algısı incelendiğinde Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına göre nüfusun %47'si kazandığı paranın hanehalkının geçimine zor yettiğini belirtmektedir. Kazanılan gelir açısından görece yeterlilikten bahsedilse de, geçim algısı açısından nüfusun yarıya yakınının geçim sıkıntısı yaşadığını belirtmesi önemlidir.

Hedefler

- Ekonomik eşitsizliklerin azalması
- Kadınların aktif olarak iş hayatına dâhil olması

Eylemler

- Meslek edindirme kurslarının yaygınlaştırılması ve çeşitliliğinin artırılması; bu amaçla meslek örgütleri ile işbirliği yapılarak gerekli olan ara kademe işgücü ihtiyacının belirlenmesi ve kurs sayısının, kontenjanının ve çeşidinin buna göre belirlenmesi
- Meslek edindirme kurslarına erişilebilirliğin ve katılımın artırılması için gezici kurslar ya da sabit kurslara servis imkânlarının yaratılması; kadın kursiyerler için çocuk bakım ünitelerinin kurulması

² Arpacıoğlu, Ö. Ve Yıldırım, M. 2011. "Dünyada ve Türkiye'de Yoksulluğun Analizi" Niğde Üniversitesi, İİBF Dergisi, 4(2), s. 60-74.

³ UNICEF. 2000. Poverty Reduction Begins with Children.

- Meslek edindirme ve üretimde ara kademe personel yetiştirmeye yönelik olarak sivil toplum kuruluşları tarafından eğitim verilebilmesi için ilçedeki sivil toplum kuruluşları ve il genelindeki meslek odaları ile bağlantıya geçilmesi; il genelinde ve ilçede ihtiyaç duyulan istihdam alanlarının tespit edilerek buna yönelik olarak verilecek eğitimlerin belirlenmesi ve bu eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması
- Başta düzenli geliri olmayan haneler olmak üzere ekonomik olarak kırılgan gruplarının tespit edilmesi ve düzenli gelir kaynağı yaratmaya yönelik olarak desteklenmesi (meslek kursuna katılımın sağlanması, işçi-işveren arası köprü görevi kuracak bir birimin kurulması gibi)
- Kadınların aktif olarak iş hayatına dâhil olabilmesi için destek hizmetlerinin artırılması; bu amaçla kadının evde kalmasını zorunlu kılan nedenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak 0-36 ay çocuk bakım evlerinin açılması ve 36-72 ay çocuk bakım evlerinin sayısının artırılması (çocuk sayısının fazla olduğu ve kentsel nitelik sergileyen Akdeniz, Yeni, Merkez mahallelerinde öncelikli olarak ve ayrıca kırsal nitelik sergileyen Doğlu, Esenbağlar ve Hürriyet mahallelerinde ya da ev kadınlarının yoğun olduğu Tepeköy – Demirişik, Eski Mezitli, Doğlu ve Akarca mahallelerinde) ve evde -yaşlı- bakım hizmetlerinin desteklenmesi

1.6. Hayat Boyu Öğrenme

Hayat boyu öğrenme⁴, okul ile sınırlı kalmayan, hayatın her alanında, evde, işyerinde, kurslarda gerçekleşebilen, yaş, cinsiyet, sosyal, ekonomik durum ve eğitim seviyesine bakılmaksızın, herhangi bir engel olmadan sürdürülebilen öğrenme faaliyetidir. Temelinde, bireyin kendini geliştirmesi vardır.

Hayat boyu öğrenme genel çerçevesi kapsamında tanımlanan “herkes için yeni temel beceriler”, “insan kaynaklarına daha fazla yatırım” ve “eğitimin mümkün olduğunca öğrenenlere yakınlaştırılması ile erişim zorluğu olan kesimlere ulaşmak için bilgi iletişim teknolojilerinden yararlanma, çok amaçlı öğrenme merkezleri, öğrenen toplum için bilgi ağlarından yararlanma” konuları sağlıklı kent vizyonuna yönelik eylemlerinin belirlenmesinde yol gösterici yaklaşımlardır.⁵

Yeni ilgi alanları insanların ruhsal sağlığı için önemlidir ve sosyalleşmeleri açısından gereklidir. Genel anlamda hayat boyu öğrenme, bireyin kendini gerçekleştirme, toplumsal olarak kabul edilmiş hissetmesini, ekonomik olarak faal hale gelmesini sağlar. Özellikle dezavantajlı grupların topluma kazandırılması, hassas grupların toplumda yer edinebilmeleri ve ekonomik olarak aktif olabilmeleri açısından hayat boyu öğrenim faaliyetlerinin rolü büyüktür.

Hayat boyu öğrenmenin sağlık ile doğrudan ilgili olduğu kısım sağlık eğitimidir. Bireylerin kendi sağlıklarını nasıl koruyabilecekleri ve sağlık hizmetlerini uygun bir biçimde nasıl kullanabilecekleri

⁴ Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2014-2018), Mili Eğitim Bakanlığı.

⁵ Hayat Boyu Öğrenme Portalı, “Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Önemi”
<http://www.hayatboyuogrenme.gov.tr/Hakimizda/Onem>

konusunda bilgilendirilmeleri ve olumlu davranışlar kazandırılmaları için yapılan planlı çalışmalara “sağlık eğitimi” adı verilir. Sağlık eğitimi, bireyin sağlığını koruması ve geliştirmesi konusunda farkındalığı artırır. Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir kent yaratmak için öncelikli olarak bilinçli vatandaşlara ihtiyaç vardır.

Mevcut Durum

Hayat boyu öğrenmenin gerçekleşebilmesi ve vatandaşların bilinç düzeyinin arttırılmasına yönelik olarak çeşitli kurum ve kuruluşlar kampanyalar, eğitimler, seminerler ve benzeri bilgilendirme toplantıları düzenlenmektedir. Mezitli İlçesi'nde bireylere sağlık eğitimi konularında doğrudan ve dolaylı konularda etkin olan kurum ve kuruluşların başında Toplum Sağlığı Merkezi ve Mezitli Belediyesi gelmektedir. Bu kapsamda Mezitli ilçesinde Toplum Sağlığı Merkezi tarafından 43.178 kişiye sağlık eğitimi verilmiştir. Hayat boyu öğrenmeyi destekleyen Belediye faaliyetleri ise kurslar ile sağlanmaktadır. Çeşitli kültürel sosyal ve sportif amaçlı kurslarda farklı yaş gruplarından birçok kişi eğitim almışlardır.

Hedefler

- Kişisel gelişime yönelik kurs sayısının, çeşidinin ve katılımcı sayısının artması
- Kamu kurumları yanı sıra sivil toplum kuruluşları tarafından kurs ve eğitimlerin verilmesi
- Sağlık eğitimi alan birey sayısının artması

Eylemler

- Belediyeye bağlı birimlerde verilen meslek edinme ve hobi kurslarının İlçe geneline yaygınlaştırılması amacı ile özellikle geçiş bölgesi niteliği sergileyen batı kısmında yeni Sanat Evi açılması; mevcut ve açılacak yeni kurs mekânlarına toplum taşıma sistemi ya da özel servisler ile erişilebilirliğinin arttırılması; kadın kursiyerler için çocuk bakım ünitelerinin kurulması
- Bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması; bu amaçla teknolojik okur-yazarlık eğitimlerinin verilmesi; hayat boyu öğrenmenin evde de devamının sağlanması; bu amaçla Belediyenin internet sitesinde alt bölümler oluşturularak çevrimiçi içerik sağlanması, eğitim modüllerinin bu çevrimiçi içerik üzerinden de verilerek daha fazla kişiye ulaşılmasının sağlanması
- Dezavantajlı ve hassas gruplar için özel çalışmaların yürütülmesi (Yabancı nüfus için Türkçe dil kursları, ekonomik olarak dezavantajlı gruplar için meslek edindirme ya da geliştirme kursları gibi)
- Bireylere sağlığı koruyan ve geliştiren davranışlar kazandırmaya yönelik olarak verilecek eğitimlerin yaygınlaştırılması amacı ile kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; bu eğitimler için Belediye'nin TSM'lere lojistik ve organizasyonel destek sağlanması; sağlık eğitimi kapsamında fiziksel aktivitenin artırılması, yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, temel sağlık davranışlarının oluşturulması, sigara başta olmak üzere madde kullanımının önlenmesi konularına öncelik verilmesi

Odak 1: Aktif Birey

Stratejik Amaç 1.1. Hareketli Yaşam

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Hareketsizliğe bağlı kronik hastalıkların görülme sıklığının azaltılması Kadınların daha hareketli olması	Kronik hastalıklarının sık görüldüğü mahallerde koruyucu etkisi olan hareketli yaşamın teşvik edilmesi; bu amaçla Gönüllü Evlerinde bu konularda etkin kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliği ile periyodik (haftada bir, iki haftada bir, ayda bir, vb.) bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi; bunun yanı sıra yoga, zumba, pilates gibi hareketliliği destekleyecek aktivitelerin düzenlenmesinin teşvik edilmesi	Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Mersin Büyükşehir Belediyesi STK'lar		0-24 ay	Öncelikli olarak kronik hastalıkların sık görüldüğü Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar, Takanlı ve Pelitkoyağı mahallelerinde, yani kırsal nitelik sergileyen mahallelerde
	Aletli spor altyapısının mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişim olanağı dikkate alınarak; tüm mahallelerde yaygınlaştırılması, var olanların kapasitelerinin ve kalitesinin iyileştirilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	
	Hareketli yaşam kampanyalarının düzenlenmesi; hareketli yaşamın önemine ve faydalarına ilişkin bilgilendirici sokak etkinlikleri, ilçe yarışmaları (belirli sürede yürüyüşle en fazla adım ve/veya bisikletle en fazla km yapan vatandaşlara teşvik edici hediyeler (belediye hizmetlerinde indirim; kurslar, vb. verilmesi) ve yayınlar yapılması	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi STK'lar Mahalle Muhtarları		0-24 ay	
	Hareketli yaşama yönelik etkinliklerinin sayısının ve sıklığının artırılarak sürdürülmesi; bu amaçla Mezitli Belediyesi öncülüğünde düzenlenen Doğa Etkinliklerinin sayısının artırılması; buna yönelik bakı noktalarının ve botanik haritalarının çıkarılması, yürüyüş, bisiklet ve ATV yollarının rota olarak belirlenmesi, bu rotalarda su, tuvalet ihtiyacı ve yeme içme, dinlenme noktaları gibi teknik altyapı imkânlarının planlanarak tasarlanması	Orman Bölge Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-24 ay	
Çocuk oyun alanları ve semt spor alanlarında vakit geçiren çocukların ve gençlerin sayısının artması	Güvenli, aydınlık, çocuk dostu dış mekânlar, ortak kullanım alanları, spor alanları, bisiklet yolları yaratılarak kadınların ve çocuklu kadınların dışarıda daha çok vakit geçirmesinin ve daha hareketli olmasının sağlanması; bu amaçla kentsel tasarım rehberi kapsamında tasarım çözümleri ve standartlar üretilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	
	Oyun alanları içerisinde hareketli oyunlara imkân sağlayacak tasarım çözümlerinin üretilmesi; kentsel tasarım rehberinde bu çözümlere yer verilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	
Günlük ihtiyaçlarını yaya ve bisikletli bir şekilde karşılayan nüfusun artması	Yürüyüş yollarının niteliği ve niceliğinin artırılması, sürekliliğinin sağlanması amacı ile planlama ve tasarım çalışmalarının kentsel tasarım rehberi çıkarılarak yürütülmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-12 ay	Özellikle kentsel ve geçiş özelliği gösteren mahalleler başta olmak üzere yürüyüş yollarının (yaya yolları, kaldırımlar v.b.) süreklilik dikkate alınarak iyileştirilmesi
	Bisiklet yollarının ve otoparklarının yaygınlaştırılması; bu amaçla mevcut bisiklet yolları altyapısı ile bütünleşecek ve süreklilik sergileyecek bir planlamanın yapılarak ve yol en kesitlerinin - yaya yolları da düşünülerek - yeniden ele alınması, özellikle kent merkezinin bisiklet yolları ile desteklenmesi ve öncelikle sahil ve dere kenarında ve kent merkezinde bisiklet otoparklarının sayısının artırılması; bu amaçla bisiklet ulaşım ana planının hazırlanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-24 ay	Kentsel özellik gösteren ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu Atatürk, Fatih, Yeni, Viranşehir, Merkez, Menderes ve Akdeniz Mahalleleri (1. Etap), Çankaya, Çamlıca, Kuyuluk, 75. Yıl, İstiklal, Davultepe, Cumhuriyet, Seymenli, Tece, Deniz ve Hürriyet Mahalleleri (2 Etap), diğer mahalleler ise 3 Etap

Odak 1: Aktif Birey

Stratejik Amaç 1.2. Hayat Boyu Spor

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Düzenli spor yapan kişi sayısının artırılması	Spor amaçlı yürüyüşler için güzergâhların belirlenmesi; bu güzergâhlara kentsel tasarım rehberi kapsamında tasarlanacak (yürüyüş ağını, başlangıç ve bitiş noktalarını, kaç kilometre gidildiğini gösterir) bilgilendirme levhaları yerleştirilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-12 ay	Nüfus yoğunluğunun fazla olduğu kentsel ve geçiş niteliği sergileyen mahalleler
	İlçenin çeşitli yerlerinde bulunan ve spor aletlerinin yerleştirildiği park sayısının artırılması; spor aletlerinin nasıl kullanılacağına dair bilgilendirme panolarının oluşturulması; spor aletlerinin yerleştirileceği parkların yürüyüş güzergâhları ve bisiklet yolları ile ilişkinin iyi kurgulanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	Yeni park alanları için özellikle kırsal nitelik sergileyen mahalleler
	Herkesin erişebileceği spor merkezlerinin kurulması; mevcut gönüllü evlerinin bu amaçla kullanılması ve haftanın belirli günleri eğitimler gözetiminde spor yapılması için gerekli düzenleme yapılması	STK'lar		0-24 ay	Erişilebilirliği yüksek kentsel nitelikli ya da geçiş bölgesindeki mahallelerde
	Çeşitli spor etkinlikleri ve kampanyaları düzenlenmesi, yarışmalar yapılması (mahalle spor takımları kurulması ve bunlar arası müsabakaların düzenlenmesi gibi); İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile okullarda sporun yaygınlaştırılmasına yönelik ortak çalışmalar yürütülmesi (okul takımları kurulması, okullar arası müsabakaların düzenlenmesi gibi)	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü		0-24 ay	
	Sporun önemine ilişkin bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi (afişlerin asılması, broşür dağıtılması, evde spora yönelik bilgi kitapçıklarının hazırlanması gibi)	İlçe Toplum Sağlığı Merkezi STK'lar		0-24 ay	
Belediye'nin sunduğu kurslarda spor eğitimlerinin kalitesinin ve fiziksel alt yapısının artırılması	Mevcut spor dallarına yönelik profesyonel kulüp hizmetleri kalitesinde ve yüksek alt yapı imkânları sağlanarak her yaşta sporcuların, eğitimcilerin yetiştirilmesi ve spor altyapısının farklı spor dallarını destekleyecek şekilde zenginleştirilmesi	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü		0-6 ay	
Mezitli Belediyesi Spor Kulübünün kurulması ve bünyesinde bulunan lisanslı sporcu sayılarının zamanla artması	Mezitli Belediye Spor Kulübünün kurulması; kulüp bünyesinde öncelikle mevcutta verilen kursları ve daha sonra eklenecek farklı spor dallarını destekler şekilde amatör ve profesyonel spor takımları oluşturması; bu amaçla profesyonel bir ekibin (antrenör, lisanslı sporcu gibi) kulüp bünyesinde istihdam edilmesi	Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü		0-6 ay	Kursalar, kentsel nitelik sergileyen ya da geçiş bölgesi mahallelerinde açılabilir. Kırsal bölgelerde belirli periyotlarda gezici spor kursları düzenlenebilir.
Spor tesislerinin sayısının artması	İl / İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü ve Mersin Büyükşehir Belediyesi ile işbirliği içinde yeni spor alanlarının oluşturulması; bu spor alanları için imar planlarında gerekli donatı alanının ayrılması; teknik personel ve malzeme desteği sağlanması	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü		0-12 ay	Spor tesisinin kapsamlı olması öngörüldüğünden geçiş bölgesi niteliğinde, erişilebilirliği yüksek bir bölgenin öncelikli olarak tercih edilmesi
	Belediye Spor kulübü ve alt dallarının profesyonel eğitim alabileceği spor merkezlerinin kurulması; bu amaçla profesyonel spor eğitim saha ve salonlarının yer aldığı bir Mezitli Spor Merkezinin kurulması	Mersin Büyükşehir Belediyesi			

Odak 1: Aktif Birey

Stratejik Amaç 1.3. Aktif Yaşlanma

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Yaşlılarda engelliliğin önlenmesi ya da mümkün olduğu kadar ertelenmesi sağlanması	ASM'ler tarafından yaşlı nüfusa yönelik izlem programlarının başlatılması için Sağlık Bakanlığı ile gerekli girişimlerin yapılması	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü		0-6 ay	
Yaşlılara yönelik sağlık hizmetlerinin geliştirici, koruyucu tedavi ve rehabilite edici hizmetler olarak bir arada planlanması ve sunulması	Yalnız yaşayan yaşlı nüfusun tespiti ve evde bakım hizmetlerinin artırılması, bu konuda Belediye bünyesinde bulunan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosunun Mezitli İlçesi'nde ASM'ler ile işbirliği yapılması ve Mezitli İlçe Sağlık Müdürlüğü ile ortak çalışmalar yürütülmesi	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi ASM'ler		0-6 ay	
Bireylerin yaşlandıklarında bağımsızlıklarını korumaları ve ekonomik yönden üretkenliklerini sürdürmeleri sağlanması	Yaşlı ve emekli nüfusun vakit geçirebileceği kamusal kullanımlarının çeşidinin ve sayısının artırılması; bu amaçla aktif yaşalma evlerinin, emekli evlerinin ve gönüllü evlerinin sayısının artırılması; bunu yaparken de öncelikli olarak yaşlı ve emekli nüfusun yoğun olduğu bölgelerin seçilmesi ya da bu bölgelerden mevcut merkezlere etkin ulaşımın sağlanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	Mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişim olanağı dikkate alınarak; özellikle kentsel nitelik sergileyen tüm mahallelerde aktif yaş alma evlerinin ve emekli evlerinin oluşturulması, var olanların iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması

Odak 1: Aktif Birey

Stratejik Amaç 1.4. Sağlıklı ve Güvenli Gıdaya Erişim

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
İnsanların sürdürülebilir, güvenilir, uygun fiyatta, kaliteli, sağlıklı beslenme alışkanlıklarını geliştirecek gıdaları satın alma ve tüketme hakkına sahip olmaları güvence altına alınması	Gıda üretimi ve satılması aşamalarında düzenli zabıta denetimlerinin yapılması, bu konu ile ilgili İl / İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile işbirlikleri yapılması	İl / İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Mersin Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-6 ay	Kırsal ve geçiş bölgesi niteliği gösteren mahallelerde yerel üreticinin bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesi ile bilinçli üretici profiline oluşturulmasına yönelik olarak kalıcı ya da gezici eğitim ve destek ofislerinin oluşturulması
	Belediyenin bağımsız bir laboratuvar ile anlaşması ve gıda sağlık ve güvenlik analizlerinin yapılması			0-9 ay	
	Sağlıklı ve güvenli gıdaya erişim yetersizliği olan grupların gıdaya erişiminin yerel yönetimin ücretsiz sosyal desteği ile sağlanmaya devam etmesi ve bunu yaygınlaştırması; bu amaçla en az bir adet daha aşevi açılması (gelir ve geçim seviyesinin düşük olduğu mahallelere öncelik verilebilir) ve aşevlerinde kullanılacak gıda malzemelerinin uygun bir şekilde temin edilebilmesine yönelik olarak üreticiler ve dağıtıcılar ile anlaşmalar yapılması, gerekli durumda Üretici Kadın Pazarının ve kurulması önerilen kooperatifin bu konuda etkin olmasının sağlanması			0-9 ay	
	Sağlıklı gıda ve sağlıklı beslenme konularında tüketiciye yönelik bilgilendirme çalışmalarının yürütülmesi (broşürler basılması, kentin çeşitli yerlerinde bilgilendirme panolarının kullanılması, Gönüllü Evlerinde uzmanlar tarafından toplantılar düzenlenmesi)	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Meslek Odaları STK'lar		0-24 ay	
İyi Tarım ve Organik Tarım uygulamalarının yaygınlaşması	Yerel üreticinin bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesi; bu amaçla yerel tohum kullanımının yaygınlaştırılması, yerel tohum takas şenliği düzenlenmesi, ayrıca kompost ünitesi kurarak sağlıklı gübre üretiminin ve dağıtımının sağlanması	İl / İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi Meslek Odaları Üniversiteler STK'lar		0-12 ay	Kırsal ve geçiş bölgesi niteliği gösteren mahallelerde yerel üreticinin bilinçlendirilmesi, eğitilmesi ve desteklenmesi ile bilinçli üretici profiline oluşturulmasına yönelik olarak kalıcı ya da gezici eğitim ve destek ofislerinin oluşturulması
	İyi Tarım ve Organik Tarım uygulamalarının özendirilmesi ve bu uygulamalarla üretilen ürünlere ve üreticilere pazarlarda öncelik verilmesi			0-24 ay	
	Bilinçli üretici ve bilinçli tüketiciye yönelik mahalle ölçeğinde üretilen ürün haritasına göre üretim, toprak, hasat, hasat sonrası, ilaçlama vb. konularda detaylı bilgilendirme çalışmalarının kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları işbirliği ile yürütülmesi			0-24 ay	
Üretici Pazarı sayısının arttırılması, Üretici Kooperatifleri kurulması	Üretici ve tüketici arasında aracı pazarların sayısının arttırılması; yanı sıra çeşitliliğinin arttırılması ve bu anlamda organik pazarların kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak denetim, izleme mekanizmalarının geliştirilmesi ve desteklenmesi	İl / İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Mersin Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi Meslek Odaları Üniversiteler STK'lar		0-9 ay	Kentsel nitelik sergileyen ve üretici pazarı olmayan mahallelerde
	Yerel ve geleneksel gıda üreticilerin tespit edilmesi; kooperatif bünyesinde bir araya getirilerek markalaşmalarının ve daha fazla tüketiciye ulaşmalarının sağlanması; böylelikle bir yandan da evde yapılan yerel ve geleneksel üretimin denetimli yapılmasının sağlanması; bu amaçla erişilebilirliği yüksek olması, ilçe merkezine ve aynı zamanda üreticilere yakın olması nedeniyle öncelikle Kuyuluk bölgesinde buna yönelik bir kooperatif pazarının ya da kooperatif satış biriminin kurulması			0-9 ay	Erişilebilirliği yüksek olması, ilçe merkezine ve aynı zamanda üreticilere yakın olması nedeniyle Kuyuluk bölgesi

Odak 1: Aktif Birey

Stratejik Amaç 1.5. Ekonomik Olarak Yeterlilik

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Ekonomik eşitsizliklerin azaltılması	Meslek edindirme kurslarının yaygınlaştırılması ve çeşitliliğinin artırılması; bu amaçla meslek örgütleri ile işbirliği yapılarak gerekli olan ara kademe işgücü ihtiyacının belirlenmesi ve kurs sayısı, kontenjanı ve çeşidinin buna göre belirlenmesi	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi Meslek Odaları ve Örgütleri STK'lar Özel sektör		0-12 ay	Mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişim olanakları dikkate alınarak; özellikle erişimi yüksek merkez mahallelerde
	Meslek edindirme kurslarına erişilebilirliğin ve katılımın artırılması için gezici kurslar ya da sabit kurslara servis imkânlarının yaratılması; kadın kursiyerler için çocuk bakım ünitelerinin kurulması			0-12 ay	
	Meslek edindirme ve üretimde ara kademe personel yetiştirmeye yönelik olarak sivil toplum kuruluşları tarafından eğitim verilebilmesi için ilçedeki sivil toplum kuruluşları ve il genelindeki meslek odaları ile bağlantıya geçilmesi; il genelinde ve ilçede ihtiyaç duyulan istihdam alanlarının tespit edilerek buna yönelik olarak verilecek eğitimlerin belirlenmesi ve bu eğitimlerin sürekliliğinin sağlanması			0-12 ay	
	Başta düzenli geliri olmayan haneler olmak üzere ekonomik olarak riskli gruplarının tespit edilmesi ve düzenli gelir kaynağı yaratmaya yönelik olarak desteklenmesi (meslek kursuna katılımın sağlanması, işçi-işveren arası köprü görevi kuracak bir birimin kurulması gibi)			0-12 ay	
Kadınların aktif olarak iş hayatına dâhil olması	Kadınların aktif olarak iş hayatına dâhil olabilmesi için destek hizmetlerinin artırılması; bu amaçla kadının evde kalmasını zorunlu kılan nedenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak 0-36 ay çocuk bakım evlerinin açılması ve 36-72 ay çocuk bakım evlerinin sayısının artırılması (çocuk sayısının fazla olduğu ve kentsel nitelik sergileyen Akdeniz, Yeni, Merkez mahallelerinde öncelikli olarak ve ayrıca kırsal nitelik sergileyen Doğlu, Esenbağlar ve Hürriyet mahallelerinde ya da ev kadınlarının yoğun olduğu Tepeköy – Demirişık, Eski Mezitli, Doğlu ve Akarca mahallelerinde) ve evde -yaşlı- bakım hizmetlerinin desteklenmesi	İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi		0-6 ay	Çocuk sayısının fazla olduğu ve kentsel nitelik sergileyen Akdeniz, Yeni, Merkez mahallelerinde öncelikli olarak ve ayrıca kırsal nitelik sergileyen Doğlu, Esenbağlar ve Hürriyet mahallelerinde ya da ev kadınlarının yoğun olduğu Tepeköy – Demirişık, Eski Mezitli, Doğlu ve Akarca mahallelerinde

Odak 1: Aktif Birey**Stratejik Amaç 1.6. Hayat Boyu Öğrenme**

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Meslek edinme ve hobilere yönelik kurs sayısının ve katılımcısının artması Kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kurumları tarafından da verilen kurs ve eğitimlerin artması	Yeni kursların ve eğitim modüllerinin hayata geçirilmesi, yaygınlaştırılması ve erişilebilirliğinin artırılması; bu amaçla gezici kurslar düzenlenmesi ya da mevcut sabit kurslara servislere katılımın artırılması ve kolaylaştırılması	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü		0-12 ay	Mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişim olanakları dikkate alınarak; özellikle erişimi yüksek merkez mahallelerde
				0-24 ay	
	Bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaştırılması; bu amaçla teknolojik okur-yazarlık eğitimlerinin verilmesi; hayat boyu öğrenmenin evde de devamının sağlanması; bu amaçla Belediyenin internet sitesinde alt bölümler oluşturularak çevrimiçi içerik sağlaması, eğitim modüllerinin bu çevrimiçi içerik üzerinden de verilerek daha fazla kişiye ulaşılmasının sağlanması	İl Göç İdaresi Müdürlüğü İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler Meslek Odaları ve Örgütleri		0-6 ay	
	Dezavantajlı ve hassas gruplar için özel çalışmaların yürütülmesi (Geçici koruma altındaki nüfus için Türkçe dil kursları, ekonomik olarak dezavantajlı gruplar için meslek edindirme ya da geliştirme kursları gibi)	STK'lar Özel sektör		0-9 ay	
Sağlık eğitimi alan birey sayısının artırılması	Bireylere sağlığı koruyan ve geliştiren davranışlar kazandırmaya yönelik olarak verilecek sağlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması amacı ile kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; bu eğitimler için Belediye'nin TSM'lere lojistik ve organizasyonel destek sağlaması; sağlık eğitimi kapsamında fiziksel aktivitenin artırılması, yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, temel sağlık davranışlarının oluşturulması, sigara başta olmak üzere bağımlılık yapıcı madde kullanımının önlenmesi konularına öncelik verilmesi	İl / İlçe Sağlık Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Üniversiteler Mersin Tabip Odası Diş Hekimleri Odası STK'lar		0-24 ay	Gezici eğitim ekipleri ile tüm mahallelere erişimin sağlanması

2. Kapsayıcı Toplum

Kapsayıcı Toplum yaklaşımında herhangi bir sosyal grubun dışarıda kalmasına izin vermeden tüm toplumsal bileşenlerin bir araya geldiği bir toplumsal yapının oluşması amaçlanmaktadır. Aidiyet duygusu güçlü, kendini kabul edilmiş hissedenen, sosyal ağlar üzerinden etkileşim içerisinde bulunan birey ve gruplardan oluşan böyle bir yapı içerisinde yardımlaşma, dayanışma ve beraber iş yapabilme kapasiteleri görece yüksek olacaktır.

Bu çerçevede, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, engelliler ve özellikle Mezitli örneğinde geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusu içeren kırılgan (*vulnerable*) gruplar bu yapının en önemli bileşenidir. Düşük eğitim ve gelir seviyesi, hızlı nüfus artışı ve göç, istihdam olanaklarının kısıtlı olması gibi temel nedenlerden ötürü belirli gruplar kentsel hizmetlere erişimde problemler yaşamaktadır. Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir çevre oluşturma yolunda hedef ve eylemler ağırlıklı olarak bu gruplar düşünülerek oluşturulmalıdır. Örgütlenme ve katılım olmadan kırılgan grupların sorunlarına çözüm üretmek de mümkün olmayacaktır.

2.1. Aidiyet ve Kabul Edilmiş Hissetme

İnsanların bir arada olduğu her ortamda, aidiyet büyük önem taşımaktadır. Emek vermeyi, paylaşımda bulunmayı ve karşılıklı saygı göstermeyi bünyesinde barındıran aidiyet oldukça zor kazanılan bir duygudur.

Aidiyet duygusu yüksek bireylerden oluşan bir toplumsal yapı, toplumsal kültürün sağlıklı süreçler ile gelişmesine olanak sağlamaktadır. Aidiyet duygusunun sürdürülebilmesi, birey ve grupların söylem ve eylemlerinin diğer birey ve gruplar tarafından farkına varılması, kabul edilmesi ve desteklenmesi ile mümkün olabilmektedir.

Mevcut Durum

Mezitli içerisinde tüm grupların, ancak özellikle yabancı nüfusun, kendini kabul edilmiş hissettiğini söylemek olanaklı değildir. Mezitli Açık Alan Kullanımı Araştırmasında yerel grupların, yabancı nüfusun açık ve yeşil alanları kullanma biçimlerine yönelik önemli seviyelerde şikâyetle bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Mahalle Muhtarları Görüşmelerinde de yabancı nüfusa yönelik tepkiler ve şikâyetler dile getirilmiştir. Belediye tarafından hayata geçirilen ve çeşitli indirim imkanları sağlayan MezitliKart uygulaması ise aidiyeti arttırmaya yönelik önemli bir çalışma olarak değerlendirilebilir.

Hedefler

- Farklı gruplar arasında etkileşim ve iletişim olanaklarının artması
- Kaynaşarak yaşama pratiklerinin niceliksel ve niteliksel olarak artması

Eylemler

- Yabancı nüfusa yönelik yeterli eğitim ve sağlık hizmetlerinin verilmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; bunu desteklemek amacı ile Belediye bünyesinde farklı toplumsal grupların katılabileceği kişisel gelişim, meslek edindirme ve hobi kurslarının düzenlenmesi (Söz konusu eğitim ve sağlık hizmetlerindeki kısmi iyileşmeler bile, yabancı nüfusun aidiyet duygusu geliştirebilmesi açısından önemlidir.)
- Mezitli Belediyesi bünyesinde yabancı nüfus ile daha etkin bir şekilde iletişim kurmaya yönelik olarak yabancı dil bilen bir personelin istihdam edilmesi (Bu personel yabancı nüfusun resmi talep ve şikâyetlerinin Belediye'ye aktarılması açısından kritik önemde olacaktır. Bu personelin görev tanımı, yabancı nüfusun diğer kamu kurum ve kuruluşları ile iletişiminde de destek olabilecek biçimde yapılmalıdır. Yabancı nüfusun taleplerini sağlıklı bir biçimde aktarabilmesi, aidiyet duygusu geliştirmeleri konusunda destek olacaktır.)
- Yabancılar, özellikle yetişkin kadın nüfusa yönelik dil eğitimi kursları açılması (Eğitim süreçlerine dâhil olan çocuklar ve gençler ile kamusal alana görece daha fazla bulunan yetişkin erkek nüfusun büyük bir kısmının, gündelik hayatlarını devam ettirecek düzeyde Türkçe öğrendikleri gözlenmektedir. Ancak bu durum, yetişkin kadın nüfus için geçerli değildir. Bu gruba yönelik dil eğitimlerinin verilmesi, yerel gruplar ile kurulabilecek etkileşim ve iletişim düzeyini arttıracaktır.)
- Radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları ve sosyal medyanın kullanımı ile yabancı nüfusa yönelik bilgilendirmelerin yapılması (Bu tarz iletişim kanallarının kullanımı, yabancı nüfusun aidiyet duygusunu güçlendirmekte, toplumsal bütünleşme süreçlerini desteklemektedir.)
- Yabancı nüfusun spor takımları ve müzik koroları kurmasının teşvik edilmesi; bu grupların çalışabilmesi için Belediyenin sosyal altyapısının belirli gün ve saatlerde tahsis edilmesi (Belediye, yabancı nüfusun, özellikle gençlerin, farklı spor dallarında takımları ve müzik koroları kurmalarına öncülük etmelidir. Bu takımların yerel gruplar ile yapacağı müsabakalar ve koroların vereceği konserler, yerel grupların yabancılar için farkındalık ve tolerans düzeylerini arttıracaktır.)

2.2. Destekleyici Toplumsal Ağlar

İnsanlar arasındaki ilişkiler, toplum içerisinde var olan bireylerin kendi yaşam alanlarını, bu alanların sınırlarını ve niteliklerini ve bu alan içerisindeki davranışlarını belirleyen önemli bağlardır. Bu bağları, bireylerin ve toplumların inşasındaki önemli yapı taşları olarak değerlendirilebilir. Destekleyici toplumsal ağlar, bireyler ve toplum üzerinde olumlu etkilere sahip ilişkilerin oluşturduğu karmaşık bir olgudur. Destekleyici toplumsal ağlar, bir yandan bağların sürekliliğine ve sağlamlığına gönderme yaparken, diğer yandan bu süreklilik ve sağlamlıkla ortaya çıkan bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı güvenin oluşmasına olanak sağlamaktadır. Bu karşılıklı güvenin sürdürülebilmesinde sivil toplum kuruluşları önemli bir rol üstlenmektedir.

Mevcut Durum

Mezitli İlçesi sınırları içerisinde, yaşlıları, kadınları ve çocukları destekleyen sosyal ağların varlığından bahsetmek olanaklıdır. Merkezinde Belediye'nin öncülüğünde kurulmuş olan Gönüllü Evleri, Aktif Yaşalma Evi, Emekli Evi, Kadın Üretici Pazarı ve yine Belediye'nin düzenlediği sanatın ve sporun çeşitli dallarına yönelik kurslar kırılğan gruplardaki bireylerin bedensel, ruhsal, sosyal ve çevresel durumlarını olumlu desteklemektedir. Ancak benzer ağlar, sayı olarak en önemli kırılğan grubu oluşturan geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusa yönelik olarak bulunmamaktadır. Yabancı nüfusa yönelik dernekler ise, kendi içerisine kapalı, etkinlik yapma kapasiteleri düşük ve yerel gruplar ile etkileşimi arttırır bir yapıda değildir.

Hedefler

- Kırılğan gruplar ile diğer yerel gruplar arasındaki bağın güçlenmesi
- Toplumsal ağların var olabileceği kamusal mekânların sayısının artması
- Toplumsal ağların güçlenmesi ve devamlılığının sağlanması

Eylemler

- Yabancı nüfusa yönelik dernekler ile Belediye işbirliğinde yerel müzik dinletileri gibi kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenmesi; bu amaçla Belediyenin sahip olduğu sosyal altyapının kullanılması (Bu tarz etkinlikler düzenlenmesi ve bu etkinliklere katılımın yaygınlaştırılması kırılğan grupların ve bu gruplara ilişkin sorun alanlarının görünür hale gelmesine yol açacaktır. Destekleyici toplumsal ağların oluşumunun başlangıç adımı ise, bu görünürlüklerdir. Bu etkinliklerin periyodik hale getirilmesi ise, orta ve uzun vadede hibrit bir kültürün oluşmasını sağlayacaktır.)
- Aktif Yaşalma Evi, Aşevi, Dayanışma Evi, Gönüllü Evleri gibi sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya yönelik birimlerin bilinirliğinin, sayısının ve hizmet alanının arttırılması
- Mevcut sosyal ağların güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması; özellikle Üretici Kadın Pazarı sayısının ve bu pazarlardaki üretici sayısının arttırılması yönünde çalışmaların yürütülmesi ve bu pazarlarda çalışan kadın nüfusun daha donanımlı olması yönünde onlara yönelik olarak sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlenmesi; bu amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması
- Kırsal nitelik gösteren bölgelerde tarımsal faaliyetlerin desteklenmesine yönelik olarak üretici kooperatiflerinin kurulması için öncülük edilmesi; kırsaldaki küçük ölçekli yerel ve geleneksel üretimin markalaşması ve pazarlanması için Belediye bünyesinde birim kurulması

2.3. Yardımlaşma, Dayanışma ve Birlikte İş Yapabilme

Bireylerin ve grupların, gücü ve olanaklarını, ihtiyaç içerisindeki başka birey ve gruplar için kullanmalarına yardımlaşma, toplumsal yapıyı oluşturan bireyler ve grupların bir konu ya da hedef doğrultusunda duygu, düşünce ve karşılıklı çıkar birliği içinde olmalarına ise dayanışma denilmektedir.

Yardımlaşma ve dayanışma, bir yandan toplumsal yapıyı dayanıklı ve dirençli hale getirirken, diğer yandan birey ve grupların birlikte iş yapabilme kapasitelerini arttırmakta ve aidiyet duygusunu güçlendirmektedir.

Mevcut Durum

Mevcut durumda, yerel gruplar ve yabancı nüfus arasında yardımlaşma ve dayanışma faaliyetleri olsa da, zaten kısıtlı olan bu faaliyetlerin kurumsal bir temele sahip ve sürdürülebilir faaliyetler olduğunu söylemek olanaklı değildir. Bu faaliyetler daha çok bireysel olarak sürdürülmekte; toplumsal anlamda bir birliktelik ve dayanışmaya yönelik kurumsallaşmış bir sistem ya da yapı bulunmamaktadır. Yerel gruplar arasında yardımlaşma Dayanışma Evi, Gönüllü Evleri, Aşevi, Sera gibi Belediyenin sunduğu hizmetler aracılığı ile yürütülmektedir. Etkin bir şekilde işleyen Gönüllü Evleri toplumsal dayanışma için önemli katkılar sağlarken, diğer yandan da gönüllü evlerine giden bireylerin aktif bir şekilde sosyal hayata katılmaları için uygun ortamı sağlamaktadır.

Hedefler

- Yerel gruplar ve yabancı nüfus arasında paylaşmaya ve kaynaşmaya olanak sağlayacak faaliyetlerin artması
- Sosyal destek mekanizmasının en önemli unsurlarından olan Gönüllü Evlerinin yaygınlaşması ve gönüllü sayısının artması

Eylemler

- Farklı kültürel ve sosyal gruplar arasında toplumsal ve kültürel anlamda çok boyutlu ve ortaklaşan ilgi alanlarının yaratılması, desteklenmesi ve geliştirilmesi; bu amaçla öncelikli olarak yerel gruplar ve yabancı nüfusun bir arada bulunduğu, ekonomik değer yaratma potansiyeli olan ve aynı zamanda bireyler ve gruplar arasında, özellikle toplumsal hayata katılma konusunda dezavantajlı durumda olan yabancı kadın nüfus ile iletişim ve etkileşimi önemli düzeyde arttıracak kermeslerin düzenlenmesi
- Farklı gruplar arasındaki kaynaşmanın en üst düzeyde sağlanabileceği ortamlar sunmak adına Mezitli’de ikamet eden yabancı nüfusun geleneksel yemek kültürünün ele alındığı bir festivalin düzenlenmesi; bunu destekleyecek şekilde semt pazarlarında, Gönüllü Evlerinde ve Down Cafe’de özel etkinliklerin düzenlenmesi
- Emekliler ve ev hanımlarının görece daha yoğun olduğu mahallelerde yeni gönüllü evlerinin kurulması; gönüllü evlerinde görev alan aktif bireylerin sayısının artmasına yönelik olarak “En Çok Gönüllüye Sahip Mahalle”, “En Aktif Gönüllü Evi” gibi kampanyalar düzenlenmesi; gönüllülere yönelik olarak MezitliKart ile ek indirimler, Belediye hizmetlerine ücretsiz ya da indirimli erişim, Belediye hizmetlerinde öncelik, çeşitli ödüller verilmesi gibi teşvik edici etkinlikler düzenlenmesi

Odak 2: Kapsayıcı Toplum

Stratejik Amaç 2.1. Aidiyet ve Kabul Edilmiş Hissetme

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Farklı gruplar arasında etkileşim ve iletişim olanaklarının artırılması	Yabancı nüfusa yönelik yeterli eğitim ve sağlık hizmetlerinin verilmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; bunu desteklemek amacı ile Belediye bünyesinde kişisel gelişim, meslek edindirme ve hobi kurslarının düzenlenmesi	Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü İl Göç İdaresi Müdürlüğü İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü STK'lar Suriyeli Dernekleri		0-24 ay	Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Yeni, Viranşehir, Merkez mahallelerine öncelikli olmak üzere
	Mezitli Belediyesi bünyesinde yabancı nüfus ile daha etkin bir şekilde iletişim kurmaya yönelik olarak yabancı dil bilen bir personelin istihdam edilmesi			0-6 ay	
	Yabancılar, özellikle yetişkin kadın nüfusa yönelik dil eğitimi kursları açılması	Suriyeli Dernekleri STK'lar		0-9 ay	
	Radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçları ve sosyal medyanın kullanımı ile yabancı nüfusa yönelik bilgilendirmelerin yapılması	Suriyeli Dernekleri STK'lar		0-24 ay	
Kaynaşarak yaşama pratiklerinin niceliksel ve niteliksel olarak arttırılması	Yabancı nüfusun spor takımları ve müzik koroları kurmasının teşvik edilmesi; bu grupların çalışabilmesi için Belediyenin sosyal altyapısının belirli gün ve saatlerde tahsis edilmesi	Suriyeli Dernekleri STK'lar		0-12 ay	

Odak 2: Kapsayıcı Toplum

Stratejik Amaç 2.2. Destekleyici Toplumsal Ağlar

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Kırılgan gruplar ile diğer yerel gruplar arasındaki bağın güçlendirilmesi Toplumsal ağların var olabileceği kamusal mekânların sayısının artırılması Toplumsal ağların güçlendirilmesi ve devamlılığının sağlanması	Yabancı nüfusa yönelik dernekler ile Belediye işbirliğinde yerel müzik dinletileri gibi kültürel ve sanatsal etkinlikler düzenlenmesi; bu amaçla Belediyenin sahip olduğu sosyal altyapının kullanılması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü STK'lar Suriyeli Dernekleri		0-12 ay	
	Aşevi, Dayanışma Evi, Gönüllü Evleri gibi sosyal yardımlaşma ve dayanışmaya yönelik birimlerin bilinirliğinin, sayısının ve hizmet alanının artırılması			0-12 ay	
	Mevcut sosyal ağların güçlendirilmesi ve yaygınlaştırılması amacı ile özellikle Üretici Kadın Pazarı sayısının ve bu pazarlardaki üretici sayısının artırılması yönünde çalışmaların yürütülmesi ve bu pazarlarda çalışan kadın nüfusun daha donanımlı olması yönünde onlara yönelik olarak sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlenmesi; bu amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması	İl / İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü STK'lar		0-12 ay	
	Kırsal nitelik gösteren bölgelerde tarımsal faaliyetlerin desteklenmesine yönelik olarak üretici kooperatiflerinin kurulması için öncülük edilmesi; kırsaldaki küçük ölçekli yöresel üretimin markalaşması ve pazarlanması için Belediye bünyesinde birim kurulması	İl / İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü		0-9 ay	Kooperatif satış birimi için merkez mahallelerde, erişilebilirliği yüksek bir konumun seçilmesi

Odak 2: Kapsayıcı Toplum

Stratejik Amaç 2.3. Yardımlaşma, Dayanışma ve Birlikte İş Yapabilme

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Yerel gruplar ve yabancı nüfus arasında paylaşmaya ve kaynaşmaya olanak sağlayacak faaliyetlerin artması	Farklı kültürel ve sosyal gruplar arasında toplumsal ve kültürel akımdan çok boyutlu ve ortaklaşan ilgi alanlarının yaratılması, desteklenmesi ve geliştirilmesi; bu amaçla öncelikli olarak yerel gruplar ve yabancı nüfusun bir arada bulunduğu, ekonomik değer yaratma potansiyeli olan ve aynı zamanda bireyler ve gruplar arasında, özellikle toplumsal hayata katılma konusunda dezavantajlı durumda olan yabancı kadın nüfus ile iletişim ve etkileşimi önemli düzeyde arttıracak kermeslerin düzenlenmesi	STK'lar Suriyeli Dernekleri		0-9 ay	Mevcut Pazar alanları kermeslerin düzenlenmesi için tahsis edilebilir.
	Farklı gruplar arasındaki kaynaşmanın en üst düzeyde sağlanabileceği ortamlar sunmak adına Mezitli'de ikamet eden yabancı nüfusun geleneksel yemek kültürünün ele alındığı bir festivalin düzenlenmesi; bunu destekleyecek şekilde semt pazarlarında, gönüllü evlerinde ve Down Cafe'de özel etkinliklerin düzenlenmesi	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü İl Göç İdaresi Müdürlüğü STK'lar Suriyeli Dernekleri		0-9 ay	
Sosyal destek mekanizmasının en önemli unsurlarından olan gönüllü evlerinin yaygınlaştırılması ve gönüllü sayısının artması	Emekliler ve ev hanımlarının görece daha yoğun olduğu mahallelerde yeni gönüllü evlerinin kurulması; gönüllü evlerinde görev alan aktif bireylerin sayısının artmasına yönelik olarak "En Çok Gönüllüye Sahip Mahalle", "En Aktif Gönüllü Evi" gibi kampanyalar düzenlenmesi; gönüllülere yönelik olarak MezitliKart ile ek indirimler, Belediye hizmetlerine ücretsiz ya da indirimli erişim, Belediye hizmetlerinde öncelik, çeşitli ödüller verilmesi gibi teşvik edici etkinlikler düzenlenmesi	STK'lar		0-12 ay	Mahalle nüfusları gözetilerek ve mahalle içerisinde erişim olanağı dikkate alınarak; özellikle kentsel nitelik sergileyen tüm mahallelerde gönüllü evlerinin oluşturulması, var olanların iyileştirilmesi ve yaygınlaştırılması

3. Yaşanabilir Çevre

Yaşanabilir çevre her yaş, cinsiyet, ırk, dil, inanç ve kültürden bireylerin özgür, demokratik ve kapsayıcı bir sosyal ortamda yeteneklerini keşfetmelerine ve potansiyellerini gerçekleştirmelerine imkân sağlayan, her bireyin fiziksel, sosyal, ekonomik ve ruhsal olarak var olabilmelerinin altyapısını oluşturan, sadece insanların değil bitki ve hayvanların da yaşam alanı olan kentsel veya kırsal nitelikteki yerleşimlerdir.

Mevcut yerleşimlerin yaşanabilirlik durumlarını/seviyelerini tespit edip geliştirmek Mezitli Belediyesi'nin Mutlu Kent vizyonunun önemli bir odağıdır.

3.1. Temiz Çevre

Su, hava, toprak gibi yaşamsal kaynaklardaki kirliliğin ve ayrıca ses, görüntü, elektromanyetik gibi insan eylemleri sonucu ortaya çıkan kirlilik kaynaklarının tüm canlı hayatının sağlıklı bir biçimde sürdürülmesi ve sürekliliğinin sağlanabilmesi için belirli eşikler içinde tutulması veya ortadan kaldırılması gereklidir. Temiz bir çevre ile canlı hayatının sağlıklı ve konforlu bir biçimde sürdürülmesi için önemli olan su, hava, toprak gibi kaynakların düzenli kontrollerinin ve temizliklerinin yapılması yaşamsal öneme sahiptir. Ayrıca ses, görüntü, elektromanyetik gibi kirlетici kaynakların da belirli eşikler içinde tutulmalarının sağlanması gerekmektedir.

Temiz bir çevre sadece bedensel ve çevresel sağlık için değil, aynı zamanda yaşam kalitesinin diğer değişkenleri olan psikolojik ve sosyal sağlık açısından da önemlidir.

Mevcut Durum

Mezitli'de hava kirliliği ölçümlerinden kirlilik oranının Mersin İli ortalaması düzeyinde olduğu görülmektedir. Kırsal nitelikli mahallelerde ve geçiş bölgelerinde kışın kullanılan yakıt türüne bağlı olarak hava kirliliği yaşanmaktadır. Deniz suyunun ve derelerin kirliliği açısından kimi problemler olduğu yapılan ölçümlerden ve araştırmalardan anlaşılmaktadır. Vektörlerle etkin bir mücadele sürüyor olsa da özellikle dere yatakları boyunca şikâyetlerin yoğunlaştığı görülmektedir. Ana ulaşım arterlerinde ve gece açık eğlence mekânlarının olduğu bölgelerde daha çok olmak üzere kentsel nitelikli mahallelerde yüksek ses ve gürültü şikâyetlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Mezitli İlçesinde içme suyu Berdan Barajı'ndan sağlanmakta olup; İlçe'nin neredeyse tamamında altyapı çalışmaları tamamlanmıştır. İçme suyuna ilişkin temel sorunun kırsal nitelikli mahallelerde içme suyu şebekesinden değil, güvenilir olmayan su kaynaklarından karşılanmasıdır. Toprak kirliliği konusunda kırsal nitelikli olup da tarımsal faaliyetlerin devam ettiği mahallelerde bilinçsiz ilaçlamaya bağlı olarak toprak kirliliği görülmektedir. Bu kirlilik aynı zamanda yeraltı suları için de önemli bir problem teşkil etmektedir.

Hedefler

- Su, hava, toprak gibi doğal kaynakların temiz olması
- Ses, görüntü ve elektromanyetik kirliliğin azaltılması
- Denize girmek için kullanılan tüm plajların A sınıfı olması
- Bakımlı ve temiz açık alanlar ve parklar sunulması
- Toplumda çevreye duyarlılığın artması

Eylemler

- Dere yataklarının periyodik olarak temizlenmesi için ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılması; özellikle dere yatağından kaynaklı vektör ile ilgili gelen şikâyetlerin takip edilerek vektörler ile mücadelenin periyodik olarak yapılması konusunda çalışmalar ve işbirlikleri yürütülmesi
- Tarımsal ilaçlamadan kaynaklı kirliliğin azaltılması amacı ile kırsal nitelikli mahallelerde bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi; bu amaçla kooperatifleşmeye gidilmesi ve eğitim merkezleri kurulması; geleneksel ya da doğal ilaçlama yöntemlerinin ve temiz gübrenin kullanımının yaygınlaşması amacı ile çalışmalar yürütülmesi (bahçe, tarla ve evsel organik atıkların geri dönüşümünün sağlanacağı kompost ünitesinin kurulması gibi)
- Mezitli'de periyodik olarak elektromanyetik kirlilik tespitleri yapılması ve kirlilik kaynaklarının denetlenmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; Zabıta birimine temin edilecek ölçüm aletleri ile bu ölçümlerin kurum bünyesinde de yürütülmesinin sağlanması; ölçümlerin periyodik ve düzenli tutulmasının sağlanması ve böylelikle bir veri tabanı oluşturulabilmesi
- Mezitli'de periyodik olarak gürültü kirliliği tespitleri yapılması ve kirlilik kaynaklarının denetlenmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; Zabıta birimine temin edilecek ölçüm aletleri ile bu ölçümlerin kurum bünyesinde de yürütülmesinin sağlanması; ölçümlerin periyodik ve düzenli tutulmasının sağlanması ve böylelikle bir veri tabanı oluşturulabilmesi
- Öncelikli olarak kent merkezinde ve Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Viranşehir Caddesi, Sahil Yolu gibi ana taşıt ve yaya yolları boyunca tabelalar, üst örtüler, klima üniteleri gibi nedenlerden kaynaklanan görüntü kirliliğini önlemeye yönelik olarak kentsel tasarım rehberi oluşturulması; geliştirilen tasarım ölçütlerinin uygulanmasına yönelik işbirlikleri yürütülmesi
- Kumsalların temizlenmesi yönünde her yıl yapılan etkinliklerin yıl içinde belirli aralıklarla tekrarlanması; DenizTemiz, Let'sDolt gibi bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması
- Kumsal temizleme makineleri satın alınması ve özellikle yaz aylarında kumsalların temizliğinin yapılması
- Özellikle plaj olarak kullanılan bölgelerde deniz suyu analizinin gün içinde birden fazla ve farklı saatlerde yapılması; deniz suyu analizi ile ilgili olarak kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması

- Parkların bakımının ve temizliğinin daha sık yapılması; temizlik konusundaki kontrollerin (personelin etkin çalışıp çalışmadığı gibi) ilgili birimlerce düzenli olarak yapılması; park bakımı ve temizliği ile ilgili şikâyetlerin takip edilmesi; tüm kamusal açık alanlara daha fazla çöp kutusu konulması ve daha sık boşaltılmalarının sağlanması
- Kamusal açık alanların (parklar, yeşil alanlar, spor alanları ve kumsal gibi) temiz tutulması için uyarıcı, yol gösterici ve grafik özellikte (mümkün olduğunca az yazı içeren) afişler ve tabelalar kullanılması; bu tür tabelaların hazırlanacak olan kentsel tasarım rehberinde yer alması
- Parkların ve yeşil alanların temizliği için kullanıcıların da katıldığı periyodik olarak etkinlikler ve kampanyalar düzenlenmesi (Her okula bir parkın sorumluluğunu verme; halk katılımlı sahil temizliği etkinliği gibi)
- Yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması; özendirici uygulamaların hayata geçirilmesi (kamu yapılarının kendi elektriğini üretmesi gibi); bu amaçla Belediye'nin kendi projelerinde yenilenebilir enerji ünitelerine daha sık yer vermesi (kendi binasında ya da otopark üst örtülerine yerleştirilecek güneş panelleri ile elektrik enerjisi üretmek gibi); bireysel olarak yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaşabilmesi için Belediye bünyesinde bilgilendirme ofisi açılması (mevcut Güneş Evi bu amaçlı kullanılabilir) ve gelen vatandaşlara kendi enerjilerini nasıl üretebilecekleri konusunda danışmanlık hizmeti verilmesi; yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri kurulması
- Geri dönüşüm konusunda gönüllü evlerinde düzenlenecek toplantılar ile bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi ve kampanyalar düzenlenmesi (en çok geri dönüşüm toplayan site ya da okul gibi); geri dönüşüm depolama ünitelerinin mahalle içlerinde yaygınlaştırılması; elektronik atık, tasarruflu ampul, pil gibi kontrollü toplama ve bertaraf gerektiren çöplerin bırakılabilmesi için muhtarlıklara depolama üniteleri yerleştirilmesi ve halkın, dair apartmanlara asılacak afişler ile bu tür atıkları muhtarlıklara bırakabileceklerine dair bilgilendirilmesi

3.2. Yürünebilir Kent

Kentin yürünebilir olması; engelli, çocuklu, bebek arabalı ve yaşlı olma gibi durumlardan bağımsız olarak her bireyin kentin açık alanlarında hiçbir engel ile karşılaşmadan özgürce faydalanabildiği ve günlerinin belirli sürelerini açık alanlarda yaya olarak geçirmelerinin mümkün olduğu durumu ifade eder. Yürünebilirlik sadece kaldırımların yürüme için engelsiz ve konforlu bir biçimde tasarlanıp düzenlenmesiyle birlikte iyi yapılmış analizlere dayanan detaylı çalışılmış bir arazi kullanım kararları ile ortaya çıkabilen çok boyutlu bir durumdur.

Ne amaçla yapılırsa yapılsın yürüyüş, insanoğlunun en basit ve temel yer değiştirme biçimidir; hareketli olmasını sağlar. Bir egzersiz olarak yürüyüş en masrafsız, en az sakatlanmaya yol açan ve

sağlık yönünden birçok faydası bulunan bir spor biçimidir. Yürüyüş, engel teşkil eden bir sağlık durumu olmayan her yaş grubundan insanın rahatça yapabileceği bir egzersizdir ve sağlığın korunması, obezitenin azaltılması gibi sağlığı doğrudan etkileyen faydaları bulunmaktadır. Diğer yandan yürünebilir kentler ve kent parçaları sosyal ve ekonomik olarak canlıdır. Bu canlılık kent güvenliğini de beraberinde getirmektedir.

Mevcut Durum

Mezitli'de spor için yürüyüş yapan ve ihtiyaçlarını yürüyerek karşılayan bir nüfus bulunmaktadır. Kültür Park'ta deniz kıyısında, Mezitli Deresi boyunca ve Mezitli sahil ve parklarında yürüyüş yolları mevcuttur ve günün belli saatlerinde yoğun kullanılmaktadır. Ancak Mezitli Kent Sağlığı Araştırma sonuçlarına göre yürünebilirlik konusunda fiziksel ortamın yetersizliği ve güvenliği konularında şikâyet ve kaygılar olduğu tespit edilmiştir.

Hedefler

- Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı hazırlanması
- Mezitli'de yürünebilirlik adalar oluşturulması
- Günlük ihtiyaçlarını yaya olarak karşılayan birey sayısının artması
- Spor amaçlı yürüyen birey sayısının artması
- Yeşil alan ve parklardaki yürüyüş yollarının artması

Eylemler

- Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planını üretmek; bu plan çalışması kapsamında yürünebilirlik hedefi doğrultusunda tasarım ölçütleri geliştirmeye yönelik olarak yol enkesiti alternatifleri üretmek; konut yoğun bölgelerde yavaşlatılmış sokaklar, yaya öncelikli sokaklar, yaya sokakları ve yaşam sokakları gibi farklı yöntemlerle herkes için yaya güzergâhları ve yürüyüş ağları oluşturulmak; merkezde ticaretin yoğun olduğu caddeler boyunca yaya dolaşımının daha rahat olmasına yönelik tasarım çözümleri geliştirmek
- Öncelikli olarak okul, park, sağlık ocağı gibi kamusal kullanımların yoğunlaştığı mahalle merkezlerini ve mahalle içi odakları ve bunları birbirine bağlayan güzergâhları yayaaların konforunu arttıracak şekilde düzenlemek
- Özellikle mahalle içlerinde yaya öncelikli yollarda ve Gazi Mustafa Kemal Bulvarı ve Viranşehir Caddesi, Limon Caddesi gibi ana ticaret güzergâhlarında yol ağaçları ve başka fiziksel gölge elemanları ile yaya yollarının ve kaldırımların gölge kalma oranını arttırmak
- Büyük ölçekli parkları ve yeşil alanları, dere kenarlarını ve sahil kesimini bütüncül bir şekilde birbirine bağlayan bir yürüyüş güzergâhı tanımlamak ve haritalandırmak; bu güzergâh içinde başlangıç-bitiş noktaları belirlemek (bu noktaları otopark alanları ile desteklemek) ve güzergâh boyunca tabelalar ile yürüyüş yapan kişilere bilgi vermek (kaç kilometre yürüdükleri, bu yürüyüşün nasıl faydalar sağladığı gibi)

- Yaya ulaşımını ve spor amaçlı yürümeyi özendirecek kampanyalar yürütmek; bu kapsamda “Bir Durak Önce İn” gibi kampanyalar, ödüllü adım sayısı hedefli yarışmalar, yaya okul servisleri, çekilişle yürüyüş ayakkabısı ve kıyafetleri dağıtmak gibi etkinlikler düzenlemek ve Doğa Yürüyüşü gibi hâlihazırda yürütülen programlarının güzergâhlarını zenginleştirerek sayısını ve bilinirliğini arttırıp, katılımı özendirmek
- Yürüyüşün faydalarına dair bilgilendirici yayınlar yapmak; afiş ve broşürler hazırlayarak dağıtmak; ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütmek

3.3. Bisiklet Dostu Kent

Bisiklet kentsel ulaşım açısından çevre dostu alternatif ve aktif bir ulaşım aracıdır. Bisiklet sürmek orta ve yüksek şiddetli bir aktivite olarak değerlendirilmektedir ve sağlık açısından önemli etkileri bulunmaktadır. Bisiklet sürmek özellikle nabız ve hacim gibi en önemli kalp işlevlerinin yanı sıra kan deveranı da olumlu etkilediğinden kalp krizlerine yol açan etkenler gerilemekte ve kalp damar hastalıklarının önlenmesi konusunda oldukça etkili olmaktadır.⁶ Diğer yandan bisiklete binmek düzenli ve ritmik hareketleri nedeniyle insanı rahatlatmakta ve psikolojik sağlık açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır.

Mevcut Durum

Mezitli, iklim ve topografik koşulları açısından neredeyse tüm yıl bisiklet kullanmaya uygun bir yerleşimdir. Kentin merkezinin çok engebeli bir arazide kurulmamış olması ve iklimsel özellikler bisiklet kullanımı için de uygun bir ortam sağlamaktadır. Mezitli İlçesi’nde yaşayan bireylerin yaklaşık %30’u bisiklete binmektedir. Mezitli Belediyesi Sağlık Bakanlığı ile imzaladığı protokol doğrultusunda 850 bisiklet dağıtmıştır. Mezitli genelinde bisiklet sahipliğinin yaygın olduğu gözlenmektedir; ancak bu konuda resmi bir kayıt bulunmamaktadır. Büyükşehir Belediyesi’nin kiralık bisiklet ağı KentBİS ve belediye otobüslerinde bisiklet askısı uygulaması geliştirilebilecek uygulamalardır.

Hedefler

- Günlük ihtiyaçlarını bisiklete binerek gören birey sayısının artması
- Fiziksel aktivite ve spor amaçlı bisiklete binen birey sayısının artması
- Gezinti amaçlı bisiklete binen birey sayısının artması
- Bisiklet yolu ağının güçlendirilmesi ve diğer ulaşım biçimleri ile ilişkilendirilmesi

Eylemler

- Bisiklete binmenin faydaları ile ilgili bilgilendirici afişler hazırlanması, broşür dağıtılması, yayınlar yapılması; bu amaçla ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılması
- Bisiklete binmeyi özendirecek yarışma, çekiliş, turnuvalar düzenlenmesi; “pedal sayısı”, “km sayacı”, “GPS”, “süre” temelli yarışmalar düzenlenmesi

⁶ “Sağlık için Bisiklet” Bisikletliler Derneği, <http://bisikletliler.org/saglik-icin-bisiklet/> (Kasım 2017)

- Bisiklet şeridi ve yolu ile güvenli bisiklet sürüşü amacıyla Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı ile bütünleşik bir şekilde Bisiklet Ulaşım Planı hazırlanması ve bu ulaşım ağını etaplar halinde hayata geçirilmesi; bu kapsamda bisiklet dostu mahalleler ve bölgeler belirlenmesi ve gerekli altyapısal düzenlemelerin yapılması; öncelikli olarak mevcut bisiklet yollarının bulunduğu Fatih, Viranşehir ve Menderes mahallelerinde gerekli düzenlemelerin yapılması; daha sonra Yeni Mahalle ve Merkez Mahallesi'nde bisiklet yollarının ve güzergâhlarının belirlenmesi
- Öncelikli olarak ilçe merkezinde bisiklet parkı sayısının artırılması; bu parkların toplu taşıma durakları ile ilişkili kurgulanması
- İlçe merkezi için kiralık bisiklet sisteminin kurulması ya da Mersin Büyükşehir Belediyesinin KentBİS sistemini yayınlattırmak için girişimlerde bulunulması; sistemin talep görmesi durumunda ilerleyen etaplarda bisiklet sayısının artırılması ve ağına genişletilmesi
- Bisiklet ile toplum taşıma sisteminin uyumunun sağlanması; bu amaçla Mersin Büyükşehir Belediyesi ve özel toplu taşıma kooperatifleri ile işbirliği içinde toplu taşımada askılı araç sayısının artmasının ve askılı-askısız araç bilgisinin sefer tarifelerine eklenmesinin sağlanması

3.4. Yüzülebilir Kent

Yüzme, tüm vücudu çalıştıran önemli bir aerobik aktivitedir ve sağlığa olumlu katkıları vardır. Uygulanışı itibari ile eklemlere hiç yük bindirmeyen bir fiziksel aktivite olmasından ötürü yüzme, her yaş grubunun yapabileceği en sağlıklı spor türü olarak kabul edilebilir. “Yüzme sırasında çok sayıda vücut kasının kullanılıyor olması, vücut ağırlığının suyun kaldırma kuvveti nedeniyle azalması, aynı zamanda hareketlerin suyun oluşturduğu dirence karşı yapılıyor olması nedeniyle diğer sportif aktivitelerden farklılık gösterir.”⁷

Yüzme kalp, solunum ve dolaşım hastalıkları, çeşitli romatizmal hastalıklar, diyabet gibi birçok hastalık için koruyucu etki sağlarken; özellikle kamburluk, boyun ve bel fıtığı gibi sorunların tedavisinde ya da cerrahi operasyon sonrası ve uzun süreli yatak tedavisi sonrası toparlanma döneminde yüzme sporu aktif olarak kullanılmaktadır. Sadece bedensel sağlık değil, aynı zamanda psikolojik ve sosyal sağlık açısından da önemli etkileri vardır. Özellikle sıcak yaz aylarında suya girmek keyifli ve etkili bir çözüm olduğu gibi, suya girmenin stresi ve gerginliği azaltıcı etkisi de vardır.

Yüzülebilir bir kent yaratmak sadece fiziksel bir eylemi desteklemekle kalmayacak, bundan daha fazla ve aynı zamanda su kalitesinin ve dolayısıyla canlı çeşitliliğinin artması ile yaşanabilir bir çevreye ve sağlıklı bir deniz ekosistemine katkı sağlanmış olacaktır.

⁷ Nalçakan, M. 2008. “Yüzme ve Sağlık” Popüler Medikal, <http://www.populermedikal.com/diyetegzersiz/yuzmevesaglik.asp> (Aralık 2017)

Mevcut Durum

Mezitli'nin denize kıyısı olması ve kent içinde ve dışında birçok kumsalların varlığı önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Mezitli İlçesi'nin uzun bir sahil şeridi vardır ve bu sahil şeridinin az bir bölümü dolgu alanıdır. Dolgu alanı olmayan bölümde ise denize girilebilmektedir. Yapılan ölçümlere göre deniz suyu yüzmeye uygun nitelikte temizdir.

Viranşehir Mahallesi'nde Mezitli Deresi ile denizin birleştiği yerde ve Pompeiopolis Parkının olduğu kısımda denize girenlerin kullanmasına yönelik olarak şezlong, şemsiye ve duş bulunmaktadır. Menderes Mahallesi'ndeki sahil kısmında 2017 yılında yapılan düzenlemeler sonrasında Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından işletilen şezlong, duş, büfe gibi tesisler yerleştirilmiştir. Daha batıda ise sitelerin ön kısmındaki kumsaldan denize girilebilmektedir. Bu bölümlerde herhangi bir düzenleme bulunmamakta; bölgedeki sitelerce yerleştirilmiş şezlonglar ve şemsiyeler bulunmaktadır.

Tüm kentlinin kullanabildiği ve aynı zamanda yüzmeye kurslarının verildiği ve Mezitli Belediyesi tarafından işletilen yüzmeye havuzları bulunmaktadır. Diğer yandan Mezitli İlçesi'ndeki sitelerde havuz bulunma oranı oldukça yüksektir. Son yıllarda inşa edilen konutlarda sadece açık havuz değil, aynı zamanda kapalı havuz da bulunmaktadır; yüzmeye etkinliği sadece yazın değil, kışın da yapılabilir bir aktivite olmaya başlamaktadır.

Ancak havuzların düzenli bakımlarının yapılmaması durumunda hepatit, tifo, dizanteri, mantar, uyuz, göz ve kulak enfeksiyonları gibi bulaşıcı hastalık ve enfeksiyon riskleri artmaktadır. Mezitli'de havuz suyu denetimlerinde numune sonuçlarının %22'sinin uygun bulunmadığı saptanmıştır. Hem ticari hem de özel konutlara ait havuzların düzenli olarak denetlenmesine devam edilmelidir. Belediye, havuz işletme sahiplerine, site yönetim ve görevlilerine havuz hijyeni hakkında eğitimler vermelidir.

Hedefler

- Yüzmeye kurslarında yüzmeye öğrenenlerin sayısının artması
- Yüzmeye kurslarından her yaş grubunun faydalanması
- Egzersiz amaçlı yüzenlerin sayısının artması
- Mezitli Belediyesi Yüzmeye Takımı kurulması
- Denize girmek için kullanılan tüm plajların A sınıfı olması

Eylemler

- Çocuklara yönelik mevcut yüzmeye kurslarına ek olarak her yaş grubu için yüzmeye kursu açılması ve katılımcı sayısını artırılması; bu amaçla mahalle ölçeğinde tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmesi
- Mevcut iki adet açık yüzmeye havuzunun yanı sıra profesyonel anlamda hizmet verecek kapalı yüzmeye havuzu inşa edilmesi amacı ile ilgili kurumlarla bağlantıya geçerek girişimlerde bulunulması

- Belediye bünyesindeki havuzlarda sadece eğitim amaçlı değil, aynı zamanda spor amaçlı yüzmek isteyenler için de belirli günlerde ve saatlerde hizmet verecek şekilde düzenleme yapılması; havuzlara uygun ücretle üyelik sisteminin getirilmesi; havuz kullanımına ilişkin bu düzenlemenin Belediye tarafından halka etkin bir şekilde duyurulması
- Mezitli Belediyesi Yüzme Takımının kurulması yönünde çalışmaların yürütülmesi
- Mevcutta kullanılan kumsalların yüzmeye daha uygun bir şekilde düzenlenmesi amacı ile duş, giyinme kabini gibi temel altyapının sağlanması; bu hizmetlerin uygun bir ücret karşılığı halka sunulması; bu alanlarda deniz içerisinde güvenli yüzme parkurlarının oluşturulması
- Deniz ile ilişkili yılda bir defa olacak şekilde bir şenlik ya da festival düzenlenmesi; bu etkinlik kapsamında yüzme maratonu, yüzme yarışmaları yapılması
- Deniz kıyısının ve kumsalların daha düzgün bir şekilde kullanılabilirliğini arttırmak amacıyla kentsel tasarım rehberi doğrultusunda kullanım kurallarını anlatan grafik tabelalar hazırlanması ve kumsallarda ilgili birim tarafından özellikle yaz aylarında güvenliğin sağlanması ya da sağlanmasına yönelik olarak ilgili kamu kurumları ile işbirlikleri yapılması
- Temiz bir yüzme ortamı sağlanması adına denizi kirletici etkisi olan faktörlerin tespiti ve azaltılması yönünde ilgili paydaşlarla işbirliği yapılması, gerekli önlemlerin alınması; özellikle yaz aylarında deniz suyu analizinin gün içinde birden fazla ve farklı saatlerde yapılması ve sürekli takibinin sağlanması, bu konuda ilgili kamu kurumları ile işbirliği yapılması
- Sitelerde bulunan havuzların bakım ve temizliğine dair kurslar açılması; gerekli durumlarda belediyenin bakım ve temizlik için bir birim kurması ve ücreti karşılığı sitelere bu hizmeti sunması; bu konuda iş geliştirmek isteyenler için sertifika programı sunulmasına yönelik kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması

3.5. Yaşam Alanı Parklar ve Nitelikli Açık Alanlar

Açık alanlar ve parklar kentsel yaşamın geçtiği önemli kamusal alanlardır. Gündelik hayatın sürmesi ve bireylerin sosyalleşmeleri, kendilerini ifade etmeleri, toplumsal rollerini yerine getirmeleri sırasında sorun yaşamamaları, açık alanların ve parkların sunduğu imkân ve fırsatlardan faydalanmaları ve daha fazlasını talep etmeleri veya emprovize bir biçimde üretmeleri için bu mekânların kimi fiziksel niteliklere sahip olmaları gereklidir.

Parklar ve açık alanlar kamusal yaşam alanı olmaları ile birlikte başta yaya ve bisiklet olmak üzere kentsel ulaşım için de önemli bir role sahiptir. Bu alanların engelliler ve her yaş, cinsiyet, ırk ve dinden bireyler tarafından herhangi bir kısıtla karşılaşmadan kullanılabilmesi, her bireyin sıkıntı çekmeden kent mekânından yürüyerek faydalanabilmelerini sağlayacaktır. Kamu sağlığının iyileştirilmesi açısından egzersiz ve spora özellikle zaman ayırmak yerine gündelik ihtiyaçların yürüyerek veya bisikletle giderilmesi için gerekli niteliklere sahip olması kentsel mekânın yerine getirmesi beklenen bir performanstır. Ayrıca kamusal alanların yürüme, bisiklete binme ve koşma gibi egzersizlere ve diğer spor dallarında aktif olmaya imkân sağlamaları da önemli bir göstergedir.

Mevcut Durum

Mezitli ilçesinde kişi başına 2,86 m² düzenlenmiş yeşil alan düşmektedir ve bu standartların oldukça altındadır. Yeşil alan miktarı en çok merkezde bulunan kentsel mahallelerde görülürken, geçiş bölgesi ve kırsal mahallelerde düzenlenmiş yeşil alan oranı oldukça düşüktür. Bununla birlikte merkez mahallelerin deniz kıyısında olması nitelikli açık alan elde etme açısından ve nispeten düz bir yerleşme olması da aktif bisiklet kullanımına yönelik nitelikli güzergâhlar tasarlama açısından bir avantaj oluşturmaktadır.

Mezitli Açık Alan Kullanım Araştırması kapsamında açık yeşil alanların kullanıcılarının bu alanlardan büyük oranda yürüme ve yüzme için faydalandığı tespit edilmiştir. Eve yakınlık (ulaşılabilirlik), denize yakınlık, sakinlik ve yürüyüş yolları yeşil alanların tercih edilmesinde en önemli faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında kullanıcılar yeşil alan miktarının yeterli olduğunu ifade etse de; gölgelik alanın azlığından şikâyet etmektedir. Mersin ikliminde gölge, yeşil ve açık alanlar, kullanıcıların açık alan tercihlerinde önemli bir ölçüttür.

Mezitli Belediyesi Jakaranda Korusu uygulaması ile yeşil alan miktarının arttırılması konusunda etkin bir çalışma başlatmıştır. Ancak koruların aktif bir şekilde kullanılacak biçimde düzenlenmesi, nitelikli ve düzenlenmiş yeşil alan miktarını arttırmaya yönelik bir çalışma olacaktır.

Hedefler

- Yeşil alan miktarının ve oranının artması
- Yeşil alanların ve parkların daha çok yaban hayatı barındırması
- Her yaştan bireyin kentsel açık alanlarda geçirdikleri sürenin uzaması
- Yeşil alanlardaki ve yeşil alanlara doğru yürüyüş yollarının artması
- Bakımlı ve temiz açık alanlar ve parklar sunulması
- Yeşil alan tasarımında kullanıcı taleplerinin dikkate alınması

Eylemler

- Parkların tasarımlarına yönelik çalışmaların yürütülmesi; bu amaçla bir çalışma grubu oluşturulması ve çalışma grubunun özellikle parklardaki gölge alan miktarını arttıracak bitkisel ve fiziksel düzenlemelerin yapılmasına ve parklarda sert zemin miktarını azaltıp ve yeşil miktarının arttırılmasına yönelik tasarım çözümleri hazırlaması; tasarım çözümlerinin hazırlanacak olan kentsel tasarım rehberine işlenmesi
- Özellikle kırsal alandaki ve geçiş bölgesi niteliği sergileyen mahallelerde bulunan büyük ölçekli yeşil alanların ve parkların habitat oluşturma yeteneğini arttıracak düzenlemeler için peyzaj mimarları, botanikçiler, ornitolog ve entomologlar ile ortak çalışmalar yapılması; düzenlemelere dair temel ilkelerin belirlenmesi
- Mersin florasında yer alan otsu ve odunsu bitkilerin kamusal yeşil alan düzenlemelerinde öncelikli ve ağırlıklı olarak kullanılmasının sağlanması; yeni yapılara fidan dağıtımı, site

görevlilerine eğitim verilmesi gibi etkinlikler düzenlenerek özel yeşil alanlarda (site bahçeleri gibi) bu bitkilerin kullanılmasına yönelik özendirici girişimlerde bulunulması

- Yeşil alanlar ve parklarda Belediye tarafından kullanılan ilaçların insana ve doğal hayata en az zarar verecek türlerden seçilmesi; zararlılarla biyolojik mücadele yöntemlerinin tercih edilmesi ve bu yöntemlere öncelik verilmesi
- Kamusal yeşil alanlardan toplanan bitki atıklarından kompost yapılması ve parklarda gübre olarak kullanılması için Mezitli'de kompost tesis kurulması; aynı zamanda konutların bahçelerinden toplanan bitkisel atıkların da kompost tesisinde değerlendirilmesi
- Yeni düzenlenecek parkların ve yeniden ele alınabilecek mevcut parkların ve okul bahçelerinin yenilebilir peyzaj olarak düzenlenmesi; bu amaçla bitkilendirme çalışmalarında meyve ağaçlarının daha sık kullanılmasının teşvik edilmesi
- Parkların daha güvenli mekânlar haline getirilmesi amacı ile parklar ve yeşil alanların etkin aydınlatması; büyük ölçekli parklarda ve sahil kesimindeki uzun yürüyüş yollarında sabit ya da gezici güvenlik görevlileri istihdam edilmesi; parkların aydınlatma elemanlarının çalışır durumda olduklarının en az iki haftada bir kontrol edilmesi
- Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı kapsamında yaya ulaşım düzenlemeleri yapılırken parkların ve yeşil alanların erişilebilirliğini arttıracak çözümler üretilmesi; plan kapsamında yaya yolları ile desteklenen bir yeşil alan ve parklar sistemi oluşturulması
- Parkların ve yeşil alanların ilgi birim elemanları tarafından temizlenip temizlenmediğinin yerinde kontrolünün sağlanması ve gerekirse temizlenme sıklığının ya da temizlik görevlilerinin sayısının artırılması
- Mezitli Açık Alan Kullanım Araştırmasının düzenli olarak tekrarlanması; bu sayede halkın beklenti ve taleplerin tespit edilmesi ve eksikliklerin giderilmesi yönünde yürütülmüş olan çalışmaların etkinliğinin takip edilmesi

3.6. Dirençli ve Uyumlu Kentsel Çevre

Kentlerin alt ve üstyapılarının afet dirençli bir duruma getirilebilmesi afet sırasında yaşanacak kayıpların azaltılmasına, afet sonrası iyileştirme, onarım ve inşaat aşamalarının daha hızlı ve düşük maliyetle yapılmasına imkân sağlamaktadır. Dirençli kentler sadece doğal afetler değil, aynı zamanda kitlesel göç, savaş ya da direniş hali gibi ani sosyal ve toplumsal değişikliklere karşı da kendilerini hızlı bir şekilde iyileştiren ve uyumlandıran kentlerdir.

Mevcut Durum

Mezitli İlçesi doğal afetlerin sık yaşandığı bir bölge olmamakla birlikte, Mersin'de ve Mezitli'de sağanak ve yoğun yağış dönemlerinde sıkça su baskınları görülmektedir. 2016 yılının Aralık ayında Mersin'de yaşanan sel afetinde can kayıpları olmuş; mal kayıpları ise ciddi boyutlara ulaşmıştır. 2016 yılında yaşanan selde Mezitli Deresi drenajı da zarar görmüş, yer yer yatağı tutan duvarlarda

yıkılmalar olmuş; ancak bu zarar henüz giderilmemiştir. MESKİ ve DSİ su baskınlarını önlemeye yönelik olarak altyapı yenileme, bakım ve eksikleri giderme amaçlı çalışmalarını sürdürmektedirler.

Sosyal anlamda uyumluluk konusunda ise Türkiye’de birçok ilde olduğu gibi Mezitli genelinde de Suriye’de yaşanan iç karışıklıktan ötürü bir anda ülkemize gelmek zorunda kalan çok sayıda Suriyeli nedeni ile sıkıntılar mevcuttur. Özellikle geçici koruma altında bulunan Suriyeli nüfusa karşı yerleşik halkın tepkili olduğu Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, Mezitli Açık Alan Kullanım Alışkanlıkları Araştırması ve muhtar görüşmelerinde net bir şekilde tespit edilmiştir. Diğer yandan Suriyeli nüfusun da kendilerini ait hissedemediği, uyum ile ilgili sıkıntılar yaşadıkları gözlemlenmektedir. Tepkilerin büyük bir kısmı her iki toplumun yaşam biçimi ve kültürel anlamda birbirinden farklı olmasından kaynaklanmaktadır. Gün geçtikçe iki grup arasında gerginlik artmakta; bu gerginliği azaltmaya yönelik herhangi bir çalışma da bulunmamaktadır.

Hedefler

- Doğal afetlere karşı daha dirençli kentsel çevreler oluşması
- Özellikle yağmur suyu drenaj sisteminin İlçe genelinde yaygınlaşması
- Toplumsal olaylara karşı uyumlu bir sosyal çevre oluşması

Eylemler

- Mezitli İlçesi için öncelikli olarak sel, sıvılaşma ve toprak kayması olmak üzere doğal afetler risk haritasının hazırlanması
- Belediye’de ilgili birimlerdeki, öncelikle ve özellikle yapı işleri ve ruhsat dairesindeki personele doğal afetler konusunda (örneğin Mezitli’ye özgü jeolojik oluşumlar ve doğal afet nedenleri, geçmiş afetler gibi) kurum içi eğitim verilmesi
- Doğal afetlere karşı daha duyarlı bir toplum yaratmak adına İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile işbirliği yapılarak okullarda, ilçe genelinde gönüllü evlerinde ve aktif yaş alma merkezlerinde bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi; bu amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması
- Sürdürülebilir drenaj sistemlerinin kurulabilmesi için araştırma ve modelleme çalışmalarının yürütülmesi; kamu kurumları ile görüşülerek yağmur drenajı altyapısının havza ölçeğinde sürdürülebilir bir biçimde düzenlenmesi amacıyla planların hazırlanması
- Geçiş niteliği sergileyen ve İlçe’nin batısında yer alan mahalleler öncelikli olmak üzere teknik altyapının yetersiz olduğu bölgelerde drenaja ilişkin altyapı çalışmalarının tamamlanması ya da tamamlanması için gerekli girişimlerde bulunulması
- Dere yataklarının açılması, temizlenmesi ve kapalı ya da aktif olmayan dere yataklarının tespit edilerek ıslah çalışmalarının yürütülmesi için ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılması
- Öncelikli olarak Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Yeni, Viranşehir, Merkez gibi mahallelerde geçici koruma altındaki nüfusun ihtiyaçları dikkate alınarak eğitim, sağlık gibi konularda kamusal hizmetler sunulması ya da sunulması amacı ile kamu kurumları, özel

sektör ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması; toplumsal uyumun sağlanması ve beraber yaşadıkları toplumun yaşam biçimi ve kültürünü anlama ve öğrenmeye yönelik Gönüllü Evleri ve Sanat Evinde kursların ve toplantıların düzenlenmesi; sosyal uyumun sağlanabilmesi için Belediye'ye bağlı birimlerde özellikle kadınlara ve İlçe merkezinde hizmet veren ticaret birimlerinde çalışan geçici koruma altındaki erkek nüfusa yönelik olarak dil kursları açılması

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.1. Temiz Çevre

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Su, hava, toprak gibi doğal kaynakların temiz olması	Dere yataklarının periyodik olarak temizlenmesi için ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılması; özellikle dere yatağından kaynaklı vektör ile ilgili gelen şikâyetlerin takip edilerek vektörler ile mücadelenin periyodik olarak yapılması konusunda çalışmalar ve işbirlikleri yürütülmesi	Orman ve Su İşleri Mersin Şube Müdürlüğü DSİ 6. Bölge Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-6 ay	
	Tarımsal ilaçlamadan kaynaklı kirliliğin azaltılması amacı ile kırsal nitelikli mahallelerde bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarının yürütülmesi; bu amaçla kooperatifleşmeye gidilmesi ve eğitim merkezleri kurulması; geleneksel ya da doğal ilaçlama yöntemlerinin ve temiz gübrenin kullanımının yaygınlaşması amacı ile çalışmalar yürütülmesi (bahçe, tarla ve evsel organik atıkların geri dönüşümünün sağlanacağı kompost ünitesinin kurulması gibi)	Mersin Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Üniversiteler STK'lar		0-12 ay	Kırsal nitelik sergileyen mahallelerde
Ses, görüntü ve elektromanyetik kirliliğin azaltılması	Mezitli'de periyodik olarak elektromanyetik kirlilik tespitleri yapılması ve kirlilik kaynaklarının denetlenmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; Zabıta birimine temin edilecek ölçüm aletleri ile bu ölçümlerin kurum bünyesinde de yürütülmesinin sağlanması; ölçümlerin periyodik ve düzenli tutulmasının sağlanması ve böylelikle bir veri tabanı oluşturulabilmesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Meslek Odaları STK'lar		0-12 ay	
	Mezitli'de periyodik olarak gürültü kirliliği tespitleri yapılması ve kirlilik kaynaklarının denetlenmesi için kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması; Zabıta birimine temin edilecek ölçüm aletleri ile bu ölçümlerin kurum bünyesinde de yürütülmesinin sağlanması; ölçümlerin periyodik ve düzenli tutulmasının sağlanması ve böylelikle bir veri tabanı oluşturulabilmesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Meslek Odaları STK'lar		0-12 ay	Merkez mahallelerde öncelikli olmak üzere yapılaşmanın yoğunlaştığı ve ana yolların bulunduğu geçiş niteliği sergileyen mahallelerde
	Öncelikli olarak kent merkezinde ve Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Viranşehir Caddesi, Sahil Yolu gibi ana taşıt ve yaya yolları boyunca tabelalar, üst örtüler, klima üniteleri gibi nedenlerden kaynaklanan görüntü kirliliğini önlemeye yönelik olarak kentsel tasarım rehberi oluşturulması; geliştirilen tasarım ölçütlerinin uygulanmasına yönelik işbirlikleri yürütülmesi	Üniversiteler Meslek Odaları		0-24 ay	Ana taşıt yolları ve yoğun kamusal kullanımların bulundu bölgelerde
Denize girmek için kullanılan tüm plajların A sınıfı olması	Kumsalların temizlenmesi yönünde her yıl yapılan etkinliklerin yıl içinde belirli aralıklarla tekrarlanması; bu konuda çalışan sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması	STK'lar (DenizTemiz, Let'sDolt)		0-24 ay	Kıyı mahalleleri olan Fatih, Viranşehir, Menderes, Akdeniz, 75. Yıl, Davultepe, İstiklal, Cumhuriyet, Seymenli, Tece, Deniz ve Hürriyet Mahalleleri
	Kumsal temizleme makineleri satın alınması ve özellikle yaz aylarında kumsalların temizliğinin yapılması			0-12 ay	
	Özellikle plaj olarak kullanılan bölgelerde deniz suyu analizinin gün içinde birden fazla ve farklı saatlerde yapılması; deniz suyu analizi ile ilgili olarak kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-12 ay	

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Bakımlı ve temiz açık alanlar ve parklar sunulması	Parkların bakımının ve temizliğinin daha sık yapılması; temizlik konusundaki kontrollerin (personelin etkin çalışıp çalışmadığı gibi) ilgili birimlerce düzenli olarak yapılması; park bakımı ve temizliği ile ilgi şikâyetlerin takip edilmesi; tüm kamusal açık alanlara daha fazla çöp kutusu konulması ve daha sık boşaltılmalarının sağlanması			0-6 ay	Özellikle ilçe merkezinde bulunan ve çok fazla ziyaretçi sayısı olan büyük ölçekli park alanlarına öncelik verilmesi
	Kamusal açık alanların (parklar, yeşil alanlar, spor alanları ve kumsal gibi) temiz tutulması için uyarıcı, yol gösterici ve grafik özellikte (mümkün olduğunca az yazı içeren) afişler ve tabelalar kullanılması; bu tür tabelaların hazırlanacak olan kentsel tasarım rehberinde yer alması	Üniversiteler Meslek Odaları		0-24 ay	
	Parkların ve yeşil alanların temizliği için kullanıcıların da katıldığı periyodik olarak etkinlikler ve kampanyalar düzenlenmesi (Her okula bir parkın sorumluluğunu verme; halk katılımı sahil temizliği etkinliği gibi)	İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü STK'lar		0-9 ay	
Toplumda çevreye duyarlılığın artması	Yenilenebilir, temiz enerji kaynaklarının yaygınlaştırılması; özendirici uygulamaların hayata geçirilmesi (kamu yapılarının kendi elektriğini üretmesi gibi); bu amaçla Belediye'nin kendi projelerinde yenilenebilir enerji ünitelerine daha sık yer vermesi (kendi binasında ya da otopark üst örtülerine yerleştirilecek güneş panelleri ile elektrik enerjisi üretmek gibi) bireysel olarak yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaşabilmesi için Belediye bünyesinde bilgilendirme ofisi açılması (mevcut Güneş Evi bu amaçlı kullanılabilir) ve gelen vatandaşlara nasıl kendi enerjilerini üretebilecekleri konusunda danışmanlık hizmeti verilmesi; yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri kurulması	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Mimarlar Odası Makine Mühendisleri Odası Üniversiteler STK'lar		0-12 ay	
	Geri dönüşüm konusunda gönüllü evlerinde düzenlenecek toplantılar ile bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmesi ve kampanyalar düzenlenmesi (en çok geri dönüşüm toplayan site ya da okul gibi); geri dönüşüm depolama ünitelerinin mahalle içlerinde yaygınlaştırılması; elektronik atık, tasarruflu ampul, pil gibi kontrollü toplama ve bertaraf gerektiren çöplerin bırakılabilmesi için muhtarlıklara depolama üniteleri yerleştirilmesi ve halkın bu tür atıkları muhtarlıklara bırakabileceklerine dair apartmanlara asılacak afişler ile bilgilendirilmesi	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Meslek Odaları Üniversiteler STK'lar Özel Sektör (Geri dönüşüm konusunda çalışan kuruluşlar)		0-12 ay	Öncelikli olarak kentsel ve geçiş bölgesi niteliğindeki mahallelerde uygulamanın başlatılması

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.2. Yürünebilir Kent

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı hazırlanması	Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planını üretmek; bu plan çalışması kapsamında yürünebilirlik hedefi doğrultusunda tasarım ölçütleri geliştirmeye yönelik olarak yol enkesiti alternatifleri üretmek; konut yoğun bölgelerde yavaşlatılmış sokaklar, yaya öncelikli sokaklar, yaya sokakları ve yaşam sokakları gibi farklı yöntemlerle herkes için yaya güzergâhları ve yürüyüş ağları oluşturulmak; merkezde ticaretin yoğun olduğu caddeler boyunca yaya dolaşımının daha rahat olmasına yönelik tasarım çözümleri geliştirmek	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler Meslek Odaları		0-24 ay	Öncelikli olarak trafik akışının yoğun olduğu kentsel mahalleler ile geçiş bölgesi nitelikli mahalleler ile diğer mahallelerde yaya öncelikli ulaşım düzenlemelerinin yapılması
Mezitli'de yürünebilirlik adalar oluşturulması Günlük ihtiyaçlarını yaya olarak karşılayan birey sayısının artması Spor amaçlı yürüyen birey sayısının artması Yeşil alan ve parklardaki yürüyüş yollarının artması	Okul, park, sağlık ocağı gibi kamusal kullanımların yoğunlaştığı mahalle merkezlerini ve mahalle içi odakları ve bunları birbirine bağlayan güzergâhları öncelikli olarak yayaaların konforunu arttıracak şekilde düzenlemek	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler Meslek Odaları		0-12 ay	Özellikle kentsel ve geçiş özelliği gösteren mahalleler başta olmak üzere yürüyüş yollarının (yaya yolları, kaldırımlar v.b.) süreklilik dikkate alınarak iyileştirilmesi, düzenlenmesi, ağaçlandırılması
	Özellikle mahalle içlerinde yaya öncelikli yollarda ve Gazi Mustafa Kemal Bulvarı ve Viraşehir Caddesi, Limon Caddesi gibi ana ticaret güzergâhlarında yol ağaçları ve başka fiziksel gölge elemanları ile yaya yollarının ve kaldırımların gölge kalma oranını arttırmak			0-9 ay	
	Büyük ölçekli parkları ve yeşil alanları, dere kenarlarını ve sahil kesimini bütüncül bir şekilde birbirine bağlayan bir yürüyüş güzergâhı tanımlamak ve haritalandırmak; bu güzergâh içinde başlangıç-bitiş noktaları belirlemek (bu noktaları otopark alanları ile desteklemek) ve güzergâh boyunca tabelalar ile yürüyüş yapan kişilere bilgi vermek (kaç kilometre yürüdükleri, bu yürüyüşün nasıl faydalar sağladığı gibi)			0-24 ay	
	Yaya ulaşımını ve spor amaçlı yürümeyi özendirecek kampanyalar yürütmek; bu kapsamda “Bir Durak Önce İn” gibi kampanyalar, ödüllü adım sayısı hedefli yarışmalar, yaya okul servisleri, çekilişle yürüyüş ayakkabısı ve kıyafetleri dağıtmak gibi etkinlikler düzenlemek ve Doğa Yürüyüşü gibi hâlihazırda yürütülen programlarının güzergâhlarını zenginleştirerek sayısını ve bilinirliğini arttırıp, katılımı özendirmek	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Orman ve Su İşleri Mersin Şube Müdürlüğü STK’lar		0-12 ay	
	Yürüyüşün faydalarına dair bilgilendirici yayınlar yapmak; afiş ve broşürler hazırlayarak dağıtmak; ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile ortak çalışmalar yürütmek	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi Meslek Odaları STK’lar		0-12 ay	

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.3. Bisiklet Dostu Kent

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Günlük ihtiyaçlarını bisiklete binerek gören birey sayısının artması	Bisiklete binmenin faydaları ile ilgili bilgilendirici afişler hazırlanması, broşür dağıtılması, yayınlar yapılması; bu amaçla ilgili kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılması	Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü İlçe Toplum Sağlığı Merkezi STK'lar		0-9 ay	
Fiziksel aktivite ve spor amaçlı bisiklete binen birey sayısının artması	Bisiklete binmeyi özendirecek yarışma, çekiliş, turnuvalar düzenlenmesi; "pedal sayısı", "km sayacı", "GPS", "süre" temelli yarışmalar düzenlenmesi	STK'lar		0-9 ay	
Gezinti amaçlı bisiklete binen birey sayısının artması					
Bisiklet yolu ağının güçlendirilmesi ve diğer ulaşım biçimleri ile ilişkilendirilmesi	Bisiklet şeridi ve yolu ile güvenli bisiklet sürüşü amacıyla Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı ile entegre bir şekilde Bisiklet Ulaşım Planı hazırlanması ve bu ulaşım ağını etaplar halinde hayata geçirilmesi; bu kapsamda bisiklet dostu mahalleler ve bölgeler belirlenmesi ve gerekli altyapısal düzenlemelerin yapılması; öncelikli olarak mevcut bisiklet yollarının bulunduğu Fatih, Viranşehir ve Menderes mahallelerinde gerekli düzenlemelerin yapılması; daha sonra Yeni Mahalle ve Merkez Mahallesinde bisiklet yolları ve güzergâhları belirlenmesi ve bunların hayata geçirilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-24 ay	Kentsel özellik gösteren ve nüfus yoğunluğunun fazla olduğu Atatürk, Fatih, Yeni, Viranşehir, Merkez, Menderes ve Akdeniz Mahalleleri (1. Etap), Çankaya, Çamlıca, Kuyuluk, 75. Yıl, İstiklal, Davultepe, Cumhuriyet, Seymenli, Tece, Deniz ve Hürriyet Mahalleleri (2 Etap), diğer mahalleler ise 3. Etap
	Bisiklet parkı sayısının, öncelikli olarak ilçe merkezinde artırılması; bu parkların toplu taşıma durakları ile ilişkili kurgulanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	Merkezdeki mahallelerde (özellikle GMK boyunca)
	İlçe merkezi için kiralık bisiklet sisteminin kurulması ya da Mersin Büyükşehir Belediyesinin KentBis sistemini yayınlattırmak için girişimlerde bulunulması; sistemin talep görmesi durumunda ilerleyen etaplarda bisiklet sayısının artırılması ve ağın genişletilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-12 ay	
	Bisiklet ile toplum taşıma sisteminin uyumunun sağlanması; bu amaçla Mersin Büyükşehir Belediyesi ve özel toplu taşıma kooperatifleri ile işbirliği içinde toplu taşımada askılı araç sayısının artmasının ve askılı-askısız araç bilgisinin sefer tarifelerine eklenmesinin sağlanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Toplu Taşıma Kooperatifleri		0-9 ay	

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.4. Yüzülebilir Kent

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Yüzme kurslarında yüzme öğrenenlerin sayısının artması Yüzme kurslarından her yaş grubunun faydalanması	Mevcut yüzme kurslarına ek olarak her yaş grubu için yüzme kursu açılması ve katılımcı sayısını artırılması; bu amaçla mahalle ölçeğinde tanıtım ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmesi			0-6 ay	
	Mevcut iki adet açık yüzme havuzunun yanı sıra profesyonel anlamda hizmet verecek kapalı yüzme havuzu inşa edilmesi amacı ile ilgili kurumlarla bağlantıya geçerek girişimlerde bulunulması	İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-9 ay	Geçiş bölgesi niteliğindeki mahallelerde, erişilebilirliğin yüksek olduğu bir bölgeye
Mezitli Belediyesi Yüzme Takımı kurulması	Mezitli Belediyesi Yüzme Takımının kurulması yönünde çalışmaların yürütülmesi	Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü		0-6 ay	
Egzersiz amaçlı yüzenlerin sayısının artması	Belediye bünyesindeki havuzlarda sadece eğitim amaçlı değil, aynı zamanda spor amaçlı yüzmek isteyenler için de belirli günlerde ve saatlerde hizmet verecek şekilde düzenleme yapılması; havuzlara uygun ücretle üyelik sisteminin getirilmesi; havuz kullanımına ilişkin bu düzenlemenin Belediye tarafından halka etkin bir şekilde duyurulması			0-6 ay	
	Mevcutta kullanılan kumsalların yüzmeye daha uygun bir şekilde düzenlenmesi amacı ile duş, giyinme kabini gibi temel altyapının sağlanması; bu hizmetlerin uygun bir ücret karşılığı halka sunulması; bu alanlarda deniz içerisinde güvenli yüzme parkurlarının oluşturulması	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-9 ay	Denize girilen Viranşehir, Menderes, Akdeniz, 75. Yıl, Davultepe, İstiklal, Cumhuriyet, Seymenli, Tece, Deniz ve Hürriyet mahallelerinde
	Deniz ile ilişkili yılda bir defa olacak şekilde bir şenlik ya da festival düzenlenmesi; bu etkinlik kapsamında yüzme maratonu, yüzme yarışmaları yapılması	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Mersin Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü		0-12 ay	
Temiz ve güvenli yüzme ortamlarının sağlanması	Deniz kıyısının ve kumsalların daha düzgün bir şekilde kullanılabilirliğini arttırmak amacıyla kentsel tasarım rehberi doğrultusunda kullanım kurallarını anlatan grafik tabelalar hazırlanması ve kumsallarda ilgili birim tarafından özellikle yaz aylarında güvenliğin sağlanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-12 ay	
	Temiz bir yüzme ortamı sağlanması adına denizi kirletici etkisi olan faktörlerin tespiti ve azaltılması yönünde ilgili paydaşlarla işbirliği yapılması, gerekli önlemlerin alınması; deniz suyu analizinin gün içinde birden fazla ve farklı saatlerde yapılması ve sürekli takibinin sağlanması, bu konuda ilgili kamu kurumları ile işbirliği yapılması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler Meslek Odaları STK'lar		0-9 ay	
	Sitelerde bulunan havuzların bakım ve temizliğine dair kurslar açılması; gerekli durumlarda belediyenin bakım ve temizlik için bir birim kurması ve ücreti karşılığı sitelere bu hizmeti sunması; bu konuda iş geliştirmek isteyenler için sertifika programı sunulmasına yönelik kamu, özel ve sivil toplum kuruluşları ile işbirlikleri yapılması	Meslek Odaları STK'lar Özel Sektör		0-12 ay	

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.5. Yaşam Alanı Parklar ve Nitelikli Açık Alanlar

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Yeşil alan miktarının ve oranının artırılması Yeşil alanların ve parkların daha çok yaban hayatı barındırması	Parkların tasarımlarına yönelik çalışmaların yürütülmesi; bu amaçla bir çalışma grubu oluşturulması ve çalışma grubunun özellikle parklardaki gölge alan miktarını arttıracak bitkisel ve fiziksel düzenlemelerin yapılmasına ve parklarda sert zemin miktarını azaltıp ve yeşil miktarının arttırılmasına yönelik tasarım çözümleri hazırlaması; tasarım çözümlerinin kentsel tasarım rehberine işlenmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler Meslek Odaları		0-24 ay	
	Özellikle kırsal alandaki ve geçiş bölgesi niteliği sergileyen mahallelerde bulunan büyük ölçekli yeşil alanların ve parkların habitat oluşturma yeteneğini artıracak düzenlemeler için peyzaj mimarları, botanikçiler, ornitolog ve entomologlar ile ortak çalışmalar yapılması; düzenlemelere dair temel ilkelerin belirlenmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi Orman Bölge Müdürlüğü Üniversiteler Meslek Odaları		0-9 ay	Özellikle kırsal alandaki ve geçiş bölgesi niteliği sergileyen mahallelerde bulunan
	Mersin florasında yer alan otsu ve odunsu bitkilerin kamusal yeşil alan düzenlemelerinde öncelikli ve ağırlıklı olarak kullanılmasının sağlanması; yeni yapılarla fidan dağıtımı, site görevlilerine eğitim verilmesi gibi etkinlikler düzenlenerek özel yeşil alanlarda (site bahçeleri gibi) bu bitkilerin kullanılmasına yönelik özendirici girişimlerde bulunulması	Orman Bölge Müdürlüğü Üniversiteler Meslek Odaları		0-9 ay	
	Yeşil alanlar ve parklarda Belediye tarafından kullanılan ilaçların insana ve doğal hayata en az zarar verecek türlerden seçilmesi; zararlılarla biyolojik mücadele yöntemlerinin kullanılmasına çalışılması			0-6 ay	
	Kamusal yeşil alanlardan toplanan bitki atıklarından kompost yapılması ve parklarda gübre olarak kullanılması için Mezitli'de kompost tesis kurulması; aynı zamanda konutların bahçelerinden toplanan bitkisel atıkların da kompost tesisinde kullanılması	Meslek Odaları STK'lar		0-12 ay	
	Yeni düzenlenecek parkların ve yeniden ele alınabilecek mevcut parkların ve okul bahçelerinin yenilebilir peyzaj olarak düzenlenmesi; bu amaçla bitkilendirme çalışmalarında meyve ağaçlarının daha sık kullanılmasının teşvik edilmesi	İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü		0-6 ay	
Her yaştan bireyin kentsel açık alanlarda geçirdikleri sürenin uzaması	Parkların daha güvenli mekânlar haline getirilmesi amacı ile parklar ve yeşil alanların etkin aydınlatması ve büyük ölçekli parklarda ve sahil kesimindeki uzun yürüyüş yollarında sabit ya da gezici güvenlik görevlileri istihdam edilmesi; parkların aydınlatma elemanlarının çalışır durumda olduklarının en az iki haftada bir kontrol edilmesi	Mersin Büyükşehir Belediyesi		0-9 ay	
Yeşil alanlardaki ve yeşil alanlara doğru yürüyüş yollarının artırılması	Yürünebilir Mezitli Stratejik Ulaşım Planı kapsamında yaya ulaşım düzenlemeleri yapılırken parkların ve yeşil alanların erişilebilirliğini arttıracak çözümler üretilmesi; plan kapsamında yaya yolları ile desteklenen bir yeşil alan ve parklar sistemi oluşturulması	Mersin Büyükşehir Belediyesi Üniversiteler		0-24 ay	
Bakımlı ve temiz açık alanlar ve parklar sunulması	Parkların ve yeşil alanların ilgi birim elemanları tarafından temizlenip temizlenmediğinin yerinde kontrolünün sağlanması ve gerekirse temizlenme sıklığının ya da temizlik görevlilerinin sayısının artırılması			0-6 ay	
Yeşil alan tasarımında kullanıcı taleplerinin dikkate alınması	Mezitli Açık Alan Kullanım Araştırmasının düzenli olarak tekrarlanması; bu sayede halkın beklenti ve taleplerin tespit edilmesi ve eksikliklerin giderilmesi yönünde yürütülmüş olan çalışmaların etkinliğinin takip edilmesi	Üniversiteler		0-24 ay	

Odak 2: Yaşanabilir Çevre

Stratejik Amaç 3.6. Dirençli ve Uyumlu Kentsel Çevre

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Doğal afetlere karşı daha dirençli kentsel çevreler yaratma	Mezitli İlçesi için öncelikli olarak sel, sıvılaşma ve toprak kayması olmak üzere doğal afetler risk haritasının hazırlanması	İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü DSİ 67. Bölge Müdürlüğü Orman Bölge Müdürlüğü Üniversiteler Meslek Odaları		0-12 ay	
	Belediye’de ilgili birimlerdeki, öncelikle ve özellikle yapı işleri ve ruhsat dairesindeki personele doğal afetler konusunda (örneğin Mezitli’ye özgü jeolojik oluşumlar ve doğal afet nedenleri, geçmiş afetler gibi) kurum içi eğitim verilmesi	İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü DSİ 67. Bölge Müdürlüğü Orman Bölge Müdürlüğü Üniversiteler Meslek Odaları		0-9 ay	
	Doğal afetlere karşı daha duyarlı bir toplum yaratmak adına Milli Eğitim Bakanlığı ile işbirliği yapılarak okullarda, ilçe genelinde gönüllü evlerinde ve aktif yaş alma merkezlerinde bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi; bu amaçla kamu kurumları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları ile iş birlikleri yapılması	İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü İl / İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Üniversiteler Meslek Odaları STK’lar		0-12 ay	
Özellikle yağmur suyu drenaj sisteminin ilçe geneline yaygınlaştırma	Sürdürülebilir drenaj sistemlerinin kurulabilmesi için araştırma ve modelleme çalışmalarının yapılması; kamu, özel sektör ve sivil toplumdaki paydaşlar ile görüşülerek yağmur drenajı altyapısının havza ölçeğinde sürdürülebilir bir biçimde düzenlenmesi amacıyla planların hazırlanması	Mersin Büyükşehir Belediyesi DSİ 67. Bölge Müdürlüğü		0-12 ay	
	Geçiş niteliği sergileyen ve ilçe’nin batısında yer alan mahalleler öncelikli olmak üzere teknik altyapının yetersiz olduğu bölgelerde drenaja ilişkin altyapı çalışmalarının tamamlanması ya da tamamlanması için gerekli girişimlerde bulunulması	Mersin Büyükşehir Belediyesi DSİ 67. Bölge Müdürlüğü		0-12 ay	Geçiş niteliği sergileyen ve ilçe’nin batısında yer alan mahalleler öncelikli olmak üzere
	Dere yataklarının açılması, temizlenmesi ve kapalı ya da aktif olmayan dere yataklarının tespit edilerek ıslah çalışmalarının yürütülmesi için ilgili kurumlarla ortak çalışmalar yapılması	Mersin Büyükşehir Belediyesi DSİ 67. Bölge Müdürlüğü		0-6 ay	
Toplumsal olaylara karşı uyumlu bir sosyal çevre oluşturma	Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı öncelikli olarak Yeni, Viranşehir, Merkez gibi mahallelerde geçici koruma altındaki nüfusun ihtiyaçları dikkate alınarak eğitim, sağlık gibi konularda kamusal hizmetler sunulması ya da sunulması amacı ile kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarından destek alınması; toplumsal uyumun sağlanması ve beraber yaşadıkları toplumun yaşam biçimi ve kültürünü anlama ve öğrenmeye yönelik gönüllü evleri ve sanat evinde kursların ve toplantıların düzenlenmesi; sosyal uyumun sağlanabilmesi için Belediye’ye bağlı birimlerde özellikle kadınlara ve ilçe merkezinde hizmet veren ticaret birimlerinde çalışan geçici koruma altındaki erkek nüfusa yönelik olarak dil kursları açılması	İl Göç İdaresi Müdürlüğü Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü Üniversiteler STK’lar Suriyeli Dernekleri		0-12 ay	Suriyelilerin yoğun olarak yaşadığı Yeni, Viranşehir, Merkez mahallelerine öncelikli olmak üzere

4. Katılımcı Yönetim

Katılımcı yönetim, sağlığı doğrudan ya da dolaylı etkileyecek konu ve kararlarda, sadece belirlenen yetkililerin değil, aynı zamanda ilgili tüm kamu kurumlarının, meslek örgütlerinin, özel sektörün, sivil toplum kuruluşlarının, yanı sıra gönüllülerin ve tüm halkın görüşünün, katkısının ya da etkisinin olması demektir. Bu durum, her bileşenin ya da paydaşın karar alma süreçlerinde eşit derecede haklara sahip olduğu toplumsal yönetim ile aynı anlama gelmemektedir ya da görüşmeler sonucu çoğunluğun kararı ya da oybirliğinin sağlanması nihai bir yargı anlamına gelmemektedir. Katılımcı yönetim süreçlerinde paydaşların karar alma ve uygulama sürecinde aktif olarak gözlemlerini, analizlerini, öneri ve tavsiyelerini sunmaları beklenmektedir.

Katılımcı yönetim süreçlerinde karar alma daha şeffaftır; sürecin ve sonucun güvenilirliği yüksektir. Bu nedenle alınan kararları uygulama daha etkin ve hızlı olabilmektedir. Özellikle sağlığın doğrudan ya da dolaylı belirleyicilerine müdahale edilmesi söz konusu olduğunda tek bir kurum ya da yerel yönetim yetkisi yetersiz kalmakta, iş birlikleri önemli hale gelmektedir. Bu işbirliklerinin ve koordinasyonun sağlanabilmesi için katılımcı bir yönetim anlayışının benimsenmesi önemlidir. Katılımcı yönetim süreçlerinin işletilebilmesi, Kent Sağlık Profili ile Kent Sağlık Gelişim Planının güncellenmesi, her türlü planlama sürecinin takibi ile Gelişim Planının ilgili diğer plan ve yatırımlarla bütünleştirilebilmesi için etkin bir örgütlenme şarttır.

4.1. Etkin Örgütlenme

Etkin örgütlenme yönetimde etkinlik ve verimliliğin sağlanması açısından en önemli adımdır. Doğru yerde, doğru zamanda, doğru içerikte ve doğru miktarda müdahale etmek hem tekrarların önlenmesi hem de müdahalede geç kalma kusurunu kapatacaktır. Gerek maddi gerekse insan kaynağının doğru kullanılması için etkin örgütlenme önemlidir.

Mevcut Durum

Mezitli Belediyesi bünyesinde çeşitli daire başkanlıkları düzeyinde sağlığın doğrudan ve dolaylı belirleyicileri ile ilişkili uygulamalar mevcut mekânsal planlar ve stratejik hedef dokümanlar çerçevesinde sürdürülmektedir. Ancak, Sağlıklı Kent Mezitli vizyonunu gerçekleştirebilmek için birimler arası koordinasyonun sağlanmasına yönelik olarak herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

Belediye bünyesinde Sağlıklı Kentler Ofisi faaliyette olup, Sağlıklı Kentler Ağı Koordinatörü dışında bir personel bulunmamaktadır. Birim, Sağlıklı Kentler ile ilgili toplantılarda Belediye'yi temsil etmekte ve Dünya Sağlık Örgütü ve Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği ile iletişimi sağlamaktadır. Ofis, Mezitli İlçesi Kent Sağlık Gelişim Planının amacına ulaşması ve sağlıklı kent olma yolunda çalışmaların sürekliliğinin sağlanması adına önemli bir birimdir.

Hedefler

- Sağlıklı Kentler Ofisinin daha etkin hale gelmesi
- Belediye içerisinde ilgili birimlerin ortak çalışma kültürü ve becerisinin gelişmesi
- İlçedeki tüm birimlerin sağlıklı bir yaşam alanı oluşturmaya yönelik ortak hareket etmesinin sağlanması
- Sistematik bir şekilde veri toplanması ve güvenilir veri tabanı oluşturulması

Eylemler

- Sağlıklı Kentler Ofisinin etkin hale getirilmesi ve sorumluluklarının genişletilmesi; işbirliklerini kolaylaştırmak, gelişim planı kapsamında yürütülecek eylemleri takip etmek, DSÖ ile ilişkilerin sürdürülmesi gibi konularda önemli bir rol üstlenecek olan Ofisin yetkin ve yeterli personel ile donatılması; bu amaçla şehir plancısı, çevre mühendisi ve/veya biyolog uzmanın birimde görevlendirilmesi
- Sağlıklı Kentler Ofisinin yanı sıra kurum içi paydaşların bir araya gelebilmesi amacı ile belediyenin ilgili birimlerinden en az bir kişinin görevlendirildiği Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin oluşturulması
- Kurum dışı paydaşları bir araya getirmek adına Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun etkinleşmesi yönünde çalışmalar yürütülmesi; gerekli olması durumunda Mezitli Kent Sağlığı Üst Kurulunun bir araya gelerek alt birimleri harekete geçirmesinin sağlanması; gerekli olması halinde Sağlıklı Kentler Ofisi temsilcilerinin ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretler yaparak çalışma hakkında bilgi sunulması
- Sağlıklı Kent çalışmalarına yönelik veri tabanlarının dönemsel olarak güncellenmesi ve veri tabanının Sağlıklı Kentler Ofisi bünyesinde toplanması; bu amaçla etkin, sistematik ve güvenilir veri tabanı oluşturulması yönünde çalışmaların yürütülmesi amacı ile Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun etkin bir şekilde çalışması ve yanı sıra işbirliklerinin yapılması
- Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında anket, tarama ve görüşme yöntemleri ile oluşturulan veri tabanlarının 3 ya da 5 yıllık süreçlerde yenilenmesi; böylelikle gerek yeni koşullara bağlı değişen durumun takibinin, gerekse uygulanan eylemlerin hedefe ulaşmış olup olmadığının tespitinin yapılabilmesi

4.2. Ortak İş Yapabilme ve Yönlendirme Kapasitesi

İnsanların gündelik yaşamlarını ilgilendiren olaylar ve bu olaylara müdahalelerde bulunma, insanlara en yakın yönetim birimi belediyelerin yetki ve sorumluluklarını aşabilmektedir. Bu nedenle gerek sağlık ile ilgili konularda, gerekse diğer alanlarda etkinlik ve sorumluluk alanları farklılaşan merkezi hükümetin yerel birimleri, meslek odaları ve belli konularda uzmanlaşmış sivil toplum örgütleri ile ortak iş yapabilme kapasitesinin geliştirilmesi sadece verimliliğin artmasıyla sınırlı kalmayıp aynı zamanda etkin bir yönetim performansı gösterilmesi açısından önemlidir.

Sorunların çözümünde farklı kurum ve kuruluşları harekete geçirme ve iş birliklerine öncülük etme adına belediyelerin yönlendirme kapasitesinin yüksek olması gerekmektedir. Ayrıca toplumdaki ilerleme ve gelişme potansiyelinin önceden tanımlanmış hedefler çerçevesinde konsolide edilmesi açısından da önemlidir. Böylece toplumun sınırlı olan her türlü ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal kaynağı, doğru hedefler için ve zamanında yönlendirilmiş olacaktır.

Mevcut Durum

Mezitli Belediyesi çeşitli kamu kurumları, özel sektör, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerle ortak etkinlik düzenleme istek ve becerisine sahiptir. Son yıllarda birçok sivil toplum kuruluşu ve gönüllü ile sosyal ve kültürel alanda etkinlikler düzenlenmiş; Bircan Tüfekçi Gündüz Bakımevi, Gülbahar Özmen Aktif Yaşalma Merkezi gibi önemli kamusal mekânlar ve işlevler kazandırılmıştır. Bu işbirliklerinin artarak devam ettirilmesi gerekmektedir. Diğer yandan Mezitli Kent Konseyinin varlığı ve etkin olması İlçe için önemlidir.

Sivil toplum kuruluşları ve gönüllüler ile kurulan bu işbirliği ve ortak iş yapabilme kapasitesinin diğer kamu kurum ve kuruluşları ile tam anlamı ile sağlandığını söylemek mümkün değildir. Sağlıklı Kent Mezitli Projesi boyunca düzenlenen paydaş toplantılarına katılımın az olması, veri taleplerine ilişkin geri dönüşlerin kısıtlı olması kamu kurum ve kuruluşları ile ortak iş yapabilme kapasitesinin yeterince yüksek olmadığı en temel göstergesidir. İşbirliklerinin bu yönde de güçlendirilmesi gerekmektedir.

Hedefler

- Belediyenin diğer kamu kurumları, özel sektör, meslek odaları ve uzmanlık alanı farklılaşan sivil toplum kuruluşları ile ortak eylem yapabilme kapasitesinin artması
- Belediye iç koordinasyonunun artması

Eylemler

- Belediye bünyesinde kurulmuş olan Sağlık Kentler Ofisinin diğer kamu kurumları, özel sektör, meslek odaları ve sivil toplum kuruluşları arasında iletişimi sağlama görevini üstlenecek şekilde yetkilendirilmesi; düzenli koordinasyon toplantıları yapması için gerekli mali kaynağın ve işgücünün sağlanması
- Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında oluşturulan Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun daha etkin ve verimli çalışır hale getirilmesi; çalışma grubunun yıllık düzenlenecek toplantılarla bir araya getirilerek bilgi akışının ve koordinasyonun sağlanması
- Sağlıklı Kentler Ofisinin, Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubuna üç ya da dört aylık periyotlarda Sağlıklı Kent Mezitli kapsamında yapılan ya da yapılması planlanan çalışmalarla ilgili e-posta yolu ile bilgi aktarması; bu amaçla bir e-posta grubu kurulması
- Belediye içinde koordinasyonun sağlanması amacı ile her birimden Kent Sağlık Gelişim Planını ve ilgili eylemleri takip etmek üzere bir ya da birkaç kişinin görevlendirilerek Mezitli

Kent Sağlığı İzleme Ekibinin oluşturulması; görevlendirilen kişilerin Sağlıklı Kentler Koordinatörü yönetiminde en az altı ayda bir düzenli toplantılar yapması

4.3. İnsan Merkezli Yaklaşım

Bürokratik yapılar doğaları gereği birincil olarak yaptıkları eylemlerde kendi pozisyonlarını korumaya çalışırlar. Bu da hizmet vermekle yükümlü oldukları insan kitlesinin ikincilleşmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu süreç, halk ile bürokratik kurumların birbirinden uzaklaşmasına ve kurumların insanların gözünde değer yitirmesine neden olmaktadır. İnsan merkezli bir yaklaşımın geliştirilmesi hem kurumlar ile insanlar arasındaki mesafenin ortadan kalmasına neden olacak hem de kurumların hizmet sunarken aynı tip/homojen insan anlayışından uzaklaşarak insanlara gereksinim duydukları hizmetleri gerekli miktarda ve gerekli nitelikte sunmalarını sağlayacaktır.

Mevcut Durum

Belediye bünyesinde yürütülen halk günleri bu tür bir insan merkezli anlayışın ürünüdür. Ancak bunun başkan ile halk arasındaki yakınlaşma süreci olmasının yanında, çıkarılarak kurum olarak belediye ile halk arasındaki bir yakınlaşmaya dönüştürülmesi gerekmektedir.

Hedefler

- Her anlamda insanlara daha yakın ve onların talep ve ihtiyaçlarını gözetten bir kurumsal yapı
- Hızlı dönüş yapan ve konu ile ilgili geri bildirimde bulunan Halkla İlişkiler Birimi

Eylemler

- Belediye hizmetleri konusunda periyodik olarak (altı ayda bir gibi) online, tematik ya da genel konularda memnuniyet anketleri düzenlenmesi; anket sonuçlarının Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin toplantılarında görüşülerek belediye hizmetlerinde görülen eksikliklerin nasıl giderilebileceğine dair çözümler üretilmesi
- Belediyenin, ilçede yaşayanların genel profilini anlayabilmesi ve beklentileri takip edebilmesi adına Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında uygulanan anket, tarama ve görüşmeleri 3 ya da 5 yıllık süreçlerde tekrarlama
- Mahalle muhtarları ile Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin altı ayda bir düzenli olarak bir araya geleceği toplantılar yapılması; bu sayede mahallelerdeki beklenti ve aksaklıkların daha etkin bir şekilde tespit edilmesi ve birlikte çözmeye yönelik fikir alışverişinde bulunulması
- Belediyenin çeşitli birimlerine gelen şikâyet ve taleplerin ilgili birimlerde düzenli ve sistematik toplanarak Halkla İlişkiler Birimine iletilmesi; gelen talep ve şikâyetlerin tek birim altında bir veri tabanı oluşturulacak şekilde sistematik olarak toplanması
- Belediyenin ilgili birimlerine gelen şikâyet ve taleplerin yerine getirilip getirilmediğinin etkin bir şekilde takibinin sağlanması; konu ile ilgili şikâyet / talep sahibine geri dönüşlerin sağlanması; bu amaçla Halkla İlişkiler biriminin daha verimli çalışır hale getirilmesi

- Şikâyet ve talepler konusunda sosyal medya araçlarının etkili bir şekilde kullanımının sağlanması yönünde Halkla İlişkiler birimin personel ve altyapı açısından zenginleştirilmesi
- Şikâyet ve taleplere yönelik verilerin her ay sonunda istatistikî incelemelerinin yapılması; böylelikle tekrar eden ya da bir bölgede yoğunlaşan şikâyet ve taleplerin tespit edilebilmesi

Odak 4: Katılımcı Yönetim

Stratejik Amaç 4.1. Etkin Örgütlenme

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Sağlıklı Kentler Ofisinin daha etkin hale gelmesi	Sağlıklı Kentler Ofisinin etkin hale getirilmesi ve sorumluluklarının genişletilmesi; işbirliklerini kolaylaştırmak, gelişim planı kapsamında yürütülecek eylemleri takip etmek, DSÖ ile ilişkilerin sürdürülmesi gibi konularda önemli bir rol üstlenecek olan Ofisin yetkin ve yeterli personel ile donatılması; bu amaçla şehir plancısı, çevre mühendisi ve/veya biyolog uzmanın birimde görevlendirilmesi			0-6 ay	
Belediye içerisinde ilgili birimlerin ortak çalışma kültürü ve becerisinin gelişmesi	Sağlıklı Kentler Ofisinin yanı sıra kurum içi paydaşların bir araya gelebilmesi amacı ile belediyenin ilgili birimlerinden en az bir kişinin görevlendirildiği Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin oluşturulması			0-6 ay	
İlçedeki tüm birimlerin sağlıklı bir yaşam alanı oluşturmaya yönelik ortak hareket etmesinin sağlanması	Kurum dışı paydaşları bir araya getirmek adına Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun etkinleşmesi yönünde çalışmalar yürütülmesi; gerekli olması durumunda Mezitli Kent Sağlığı Üst Kurulunun bir araya gelerek alt birimleri harekete geçirmesinin sağlanması; gerekli olması halinde Sağlıklı Kentler Ofisi temsilcilerinin ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretler yaparak çalışma hakkında bilgi sunulması	Mezitli Kent Sağlığı Üst Kurulu Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubu		0-9 ay	
Sistematik bir şekilde veri toplanması ve güvenilir veri tabanı oluşturulması	Sağlıklı Kent çalışmalarına yönelik veri tabanlarının dönemsel olarak güncellenmesi ve veri tabanının Sağlıklı Kentler Ofisi bünyesinde toplanması; bu amaçla etkin, sistematik ve güvenilir veri tabanı oluşturulması yönünde çalışmaların yürütülmesi amacı ile Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun etkin bir şekilde çalışması ve yanı sıra işbirliklerinin yapılması	TÜİK Mersin İl İrtibat Bürosu Mazitli Kent Sağlığı Çalışma Grubu		0-24 ay	
	Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında yapılan ve anket, tarama ve görüşme yöntemleri ile oluşturulan veri tabanlarının 3 ya da 5 yıllık süreçlerde yenilenmesi; böylelikle gerek yeni koşullara bağlı değişen durumun takibinin, gerekse uygulanan eylemlerin hedefe ulaşp ulaşmadığının tespitinin yapılabilmesi	Üniversiteler STK'lar		0-24 ay	

Odak 4: Katılımcı Yönetim

Stratejik Amaç 4.2. Ortak İş Yapabilme ve Yönlendirme Kapasitesi

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Belediyenin diğer kamu kurumları, özel şirketler ve uzmanlık alanı farklılaşan sivil toplum kuruluşları ile ortak eylem yapabilme kapasitesinin artması	Belediye bünyesinde kurulmuş olan Sağlık Kentler Ofisinin diğer kamu kurumları, özel şirketler ve sivil toplum kuruluşları arasında iletişimi sağlama görevini üstlenecek şekilde yetkilendirilmesi; düzenli koordinasyon toplantıları yapması için gerekli mali ve insan kaynağının sağlanması			0-6 ay	
	Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında kurulmaya çalışılan Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubunun etkinleştirilmesi; çalışma grubunun yıllık düzenlenecek toplantılarla bir araya getirilmesi; bu sayede bilgi akışının ve koordinasyonun sağlanması			0-12 ay	
	Sağlıklı Kentler Ofisinin, Mezitli Kent Sağlığı Çalışma Grubuna üç ya da dört aylık periyotlarda Sağlıklı Kent Mezitli kapsamında yapılan ya da yapılması planlanan çalışmalarla ilgili e-posta yolu ile bilgi aktarması; bu amaçla bir e-posta grubu kurulması			0-6 ay	
Belediye iç koordinasyonunun artması	Belediye içinde koordinasyonun sağlanması amacı ile her birimden Kent Sağlık Gelişim Planını ve ilgili eylemleri takip etmek üzere bir ya da birkaç kişinin görevlendirilerek Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin oluşturulması; görevlendirilen kişilerin Sağlıklı Kentler Koordinatörü yönetiminde en az altı ayda bir düzenli toplantılar yapması			0-6 ay	

Odak 4: Katılımcı Yönetim

Stratejik Amaç 4.3. İnsan Merkezli Yaklaşım

Hedefler	Eylemler	Paydaşlar	Yetkili Birim	Öncelik	Mekânsal Öncelikler
Her anlamda insanlara daha yakın ve onların talep ve ihtiyaçlarını gözetten bir kurumsal yapı	Belediye hizmetleri konusunda altı ayda bir online, tematik ya da genel konularda memnuniyet anketleri düzenlenmesi; anket sonuçlarının Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin toplantılarında görüşülerek belediye hizmetlerinde görülen eksikliklerin nasıl giderilebileceğine dair çözümler üretilmesi		Mezitli Belediyesi Sağlıklı Kentler Ofisi	0-12 ay	
	Belediyenin, ilçede yaşayanların genel profilini anlayabilmesi ve beklentileri takip edebilmesi adına Sağlıklı Kent Mezitli Projesi kapsamında uygulanan anket, tarama ve görüşmeleri 3 ya da 5 yıllık süreçlerde tekrarlama	Üniversiteler STK'lar	Mezitli Belediyesi Sağlıklı Kentler Ofisi	0-24 ay	
	Mahalle muhtarları ile Mezitli Kent Sağlığı İzleme Ekibinin altı ayda bir düzenli olarak bir araya geleceği toplantılar yapılması; bu sayede mahallelerdeki beklenti ve aksaklıkların daha etkin bir şekilde tespit edilmesi ve birlikte çözmeye yönelik olarak fikir alışverişinde bulunulması	Mahalle Muhtarları		0-12 ay	
4.3.2. Hızlı dönüş yapan ve konu ile ilgili geri bildirimde bulunan Halkla İlişkiler Birimi	Belediyenin çeşitli birimlerine gelen şikâyet ve taleplerin ilgili birimlerde düzenli ve sistematik toplanarak Halkla İlişkiler Birimine iletilmesi; gelen talep ve şikâyetlerin tek birim altında toplanması			0-9 ay	
	Belediyenin ilgili birimlerine gelen şikâyet ve taleplerin yerine getirilip getirilmediğinin etkin bir şekilde takibinin sağlanması; konu ile ilgili şikâyet / talep sahibine geri dönüşlerin sağlanması; bu amaçla Halkla İlişkiler biriminin daha verimli çalışır hale getirilmesi			0-9 ay	
	Şikâyet ve talepler konusunda sosyal medya araçlarının etkili bir şekilde kullanımının sağlanması yönünde Halkla İlişkiler birimin personel ve altyapı açısından zenginleştirilmesi			0-9 ay	
	Şikâyet ve taleplere yönelik verilerin her ay sonunda istatistikî incelemelerinin yapılması; böylelikle tekrar eden ya da bir bölgede yoğunlaşan şikâyet ve taleplerin tespit edilebilmesi			0-6 ay	

Sağlık 2020 Hedefleri İçin Öncelikli Eylemler

Sağlıklı Kentler Ağı Faz VI belgesi Sağlık 2020 kapsamında iki temel stratejik hedef belirlenmiştir; **daha fazla eşitlik ve sağlıkta daha iyi yönetim**.

Herkesin sağlığının iyileştirilmesi ve sağlık alanında eşitsizliklerin azaltılması amacı ile sosyal uyum ve kapsayıcılık, toplumsal dayanışma, aidiyet hissi, cinsiyet eşitliği ve bireysel becerilere dayalı gelişim gibi bireyi ve toplumu sağlıklı kılan ve güçlendiren yaklaşımların benimsenmesi tavsiye edilmektedir. Sağlık 2020 raporunda sağlıkta eşitsizliklerin azaltılması için yıllık hedeflerin belirlenmesi tavsiye edilmektedir; ancak sağlığın doğrudan belirleyicilerine yerel yönetimlerin müdahale etme yetkisi yoktur. Yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluğundaki konular daha çok sağlığın sosyal ve çevresel belirleyicileri üzerinedir - ki bu belirleyiciler üzerinde çalışmak çok sayıda eşitsizliği ortadan kaldıracaktır. Araştırmalar, etkin müdahaleler için sektörel sınırları aşan ve entegre programların kullanılabilmesini sağlayan bir politik ortama ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Sağlık 2020 raporunda da belirtildiği üzere *"Sağlığın belirleyicilerini dikkate alan kentsel gelişim hayati öneme sahiptir; belediye başkanları ve yerel yönetimler sağlık ve esenliğin geliştirilmesi için daha önceden hiç olmadığı kadar önemli bir role sahiptir."*

Mezitli İlçesi'nde Daha Fazla Eşitlik stratejik hedefine ulaşmak için belirlenen üç temel eylem paketi şu şekildedir:

1. **Aktif Birey:** Her yaşta aktif olma ve hareketli bir yaşam daha sağlıklı olmak için gereklidir. Farklı aktiviteler bireylerin bedensel sağlığını ve aynı zamanda psikolojik ve sosyal esenliğini de destekler. Mezitli Belediyesi mahalle ölçeğinde birçok park içerisine spor aletleri yerleştirmiştir. Bu uygulamanın sayısının artırılması ve İlçe'de yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Ayrıca bireylerin gündelik ihtiyaçlarını yürüyerek ya da bisiklet ile giderek karşılayabilmesi için güvenli bisiklet güzergâhları ve gölgelikli, yeşil yaya yollarının artırılması ve sürekliliğinin sağlanması hedeflenmektedir.
2. **Hayat Boyu Spor:** Düzenli spor yapmak ve en az bir spor dalı ile ilgileniyor olmak özellikle gençlerde psikolojik ve sosyal sağlık için önemlidir. Spor yapmak gençlerin daha organize olmalarını sağlamakta ve onları madde bağımlılığı gibi kötü alışkanlıklardan uzak tutmaktadır. Mezitli Belediyesi farklı spor dallarında kurslar düzenlemektedir. Önümüzdeki yıllarda bu spor dallarının Hayat Boyu Spor stratejik amacının gerektirdiği şekilde çeşitlendirilmesi ve İlçe genelinde spor altyapısının geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca bu kurslara farklı mahallelerde bulunan farklı sosyo-ekonomik gruptan kişilerin ulaşmasının sağlanması da bir diğer hedeftir.
3. **Yüzülebilir Mezitli:** Mezitli İlçesi'nin uzun ve doğal bir kıyı şeridi ve yılın 6 ayı yüzmeye uygun bir iklimi bulunmaktadır. Ancak duş, güneş şemsiyesi, giyinme kabinleri gibi uygun altyapının bulunduğu alan sayısı çok azdır. Sahil boyunca kişilerin denize erişimini kısıtlayacak biçimde yüksek katlı apartman bloklarından oluşan siteler bulunmaktadır.

Mezitli Belediyesince kamunun kullanımına açık plaj düzenlemeleri yapılarak denize kolay erişilebilir ve keyifle yüzülebilir odaklar yaratılması hedeflenmektedir. Ayrıca Belediye'ye ait havuzlarda verilen yüzme kurslarının devam ettirilmesi ve kursların yaygınlaştırılması amacı ile yeni havuzlar inşa edilmesi hedeflenmektedir.

Sağlık 2020 raporunda her kademedeki yönetim biriminin, uyum ve sektörler arası problem çözümünü destekleyen resmi yapı ve süreçler oluşturmayı hedeflemesi gerektiği belirtilmekte; böylelikle kurumlar arası koordinasyonun güçlenebileceği ve sektörler arasındaki güç dengesizlikleri ile mücadele edilebileceği ifade edilmektedir. Bu hedef kapsamında sağlık konusunu politik ve güncel gündem içerisinde üst sıralara taşıyacak etkinlikler yapmak, sağlık ve sağlığın belirleyicileri alanında politik diyalogu geliştirmek ve sağlık alanında elde edilen sonuçlarda hesap verilebilirliğin oluşturulmasını sağlamak temel yaklaşımlar olarak sıralanmaktadır. Raporda belirtildiği üzere *"tüm toplumu kapsayan etkin liderlik daha iyi sağlık sonuçları yaratabilir."* Özellikle son yıllarda farklı kurum ve kuruluşlar, gönüllü topluluklar ve gruplar sağlık ile ilgili konularda daha aktif olmaya başlamıştır. Bu gruplar arasında iletişim ve etkileşimin artırılması daha sağlıklı birey ve toplum hedefine ulaşmak için yararlı olacaktır.

Mezitli İlçesi'nde Daha İyi Yönetişim stratejik hedefine ulaşmak için belirlenen üç temel eylem paketi ise aşağıdaki gibidir:

1. Mezitli Sağlıklı Kentler Ofisi: Mezitli Sağlıklı Kentler Ofisi, Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine Kabul edildikten sonra kurulmuş, gerek ulusal gerekse uluslararası toplantılarda Belediye Ofis üzerinden temsil edilmiştir. Ofisin tam zamanlı tek personeli sağlıklı kentler ofisi koordinatörüdür. Sağlık alanında öncü rolünü geliştirmek ve daha sağlıklı bir kent için belirlenen stratejik hedeflere ulaşmak için ortaklıklar ve işbirlikleri yapmak adına Mezitli Belediyesi Sağlıklı Kentler Ofisini daha aktif hale getirmeyi, bu amaçla personel sayısını arttırmayı hedeflemektedir. Ofis, izleme ve güncelleme süreçleri için sağlık göstergelerine ilişkin veri tabanını oluşturmayı, güncellemeyi ve eylem planı kapsamında belirlenen öncelikli eylemlerin hayata geçirilmesi için danışmanlık hizmeti üzerinden süreci hızlandırmayı hedeflenmektedir.
2. Mezitli Sağlıklı Kent Çalışma Grubu: "Sağlıklı Kent Mezitli" çalışması esnasında hayata geçirilen ve sağlık ile ilişkili kurum ve kuruluşların temsilcilerini içeren Sağlık Çalışma Grubu sağlıklı kent stratejik hedeflerine ulaşmak ve süreci devam ettirmek adına önemlidir. Sağlık Çalışma Grubunun düzenli olarak toplanması, sağlık alanında işbirlikleri ve ortaklıkların yapılmasını sağlaması ve Belediye öncülüğünde çalışmalarına devam etmesi hedeflenmektedir.
3. Mezitli Kent Konseyi, STK'lar ve Gönüllüler: Mezitli Kent Konseyi sağlıklı kent olma yolunda birçok çalışmalar yürütmektedir. Diğer yandan Mezitli Belediyesi sosyal ve kültürel birçok etkinliğin düzenlenmesinde ve Yaşılma Evi, Gündüz Çocuk Bakımevi gibi birimlerin hayata geçirilmesinde sivil toplum kuruluşları ve gönüllülerle işbirliği ve ortaklıklar yapmaktadır. Gönüllüler, Mezitli Belediyesi için önemli bir kazanımdır.

Mevcutta 10 Gönüllü evinde gönüllüler tarafından yardımlaşma ve dayanışma adına çalışmalar yürütülmektedir. Mezitli Kent Konseyi, STK'lar ve gönüllü kişiler ile ilişkilerin geliştirilmesi ve yeni ortaklıklar kurulması, bu amaçla Gönüllü Evlerinin arttırılması ve devamlılığın sağlanabilmesi için gönüllülük sisteminin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Sağlıklı Kentler Ağı VI. Fazı kapsamında Avrupa Bölgesi için dört öncelik alanı belirlenmiştir:

1. Tüm yaşam süreci yaklaşımıyla sağlığa yatırım yapmak ve insanları daha güçlü kılmak;
2. Bölgenin bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalıklarıyla ilişkili en büyük sağlık sorunlarını gidermek;
3. İnsan merkezli sağlık sistemlerini, halk sağlığı kapasitesini, acil durumlara hazırlığı, izleme ve cevap verme kapasitesini güçlendirmek;
4. Güçlü toplumlar ve çevreler oluşturmak.

Tüm yaşam süreci yaklaşımıyla sağlığa yatırım yapmak ve insanları daha güçlü kılmak sağlıklı ömür süresini arttıracak ve uzun yaşamayı sağlayacaktır. Bunun sonucunda birçok ekonomik, sosyal ve bireysel fayda elde edilecektir. Avrupa Bölgesinde gözlemlenen demografik dönüşüm sağlığın geliştirilmesini ve hastalıkların önlenmesini öncelikli kılmaktadır. Koruyucu ve geliştirici sağlık hizmetlerinin ve sağlığın iyileştirilmesine yönelik programların önemi artmaktadır. Bu öncelik kapsamında sağlık okur-yazarlığını arttırmak, bağımsız yaşamı desteklemek, sağlık için daha iyi çevresel ve sosyal ortamlar sunmak, gebelik ve bebeklik süreçlerini takip etmek, sağlıklı işyerlerini destekleyici önlemler almak, sağlıklı yaşlanmayı desteklemek gibi yaklaşımlar önemlidir.

Mezitli İlçesi'nde bu öncelik kapsamında Aktif Yaşlanma stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda yaşlıların gündelik yaşama kolayca dahil olabilmeleri için engelli ve yaşlı dostu kentsel tasarım çözümleri geliştirmek, aktif yaşalma merkezlerinin sayısını arttırmak ve bu yönde yeni işbirlikleri yapmak, yaşlıların evlerinden çıkarak sosyalleşmesi amacı ile emekli evleri sayısını arttırmak, Hayat Boyu Spor stratejik hedefi ile uyumlu bir şekilde yaşlı bireylerin yapabileceği kursların sayısını arttırmak ve yaygınlaştırmak amacı ile çalışmalar yürütülecektir.

Avrupa'nın en önemli sağlık sorunlarına müdahale; Bulaşıcı olmayan ve bulaşıcı olan hastalıklar öncelik alanı kapsamında her iki tür hastalık ile hedefe yönelik halk sağlığı eylemleri ve sağlık bakım sistemleri ile mücadele gerekliliği belirtilmekte olup; "*bu müdahalelerin etkinliği eşitlik, sağlığın sosyal belirleyicileri, insanların güçlendirilmesi ve destekleyici çevrelere*" bağlı olduğu ifade edilmektedir. Madde bağımlılığı, tütün kullanımı, obezite gibi bulaşıcı olmayan hastalıklar sıklıkla yaşam tarzları ile ilişkili olup, sağlığın sosyal ve çevresel belirleyicileri üzerindeki eylemlerle yakından ilişkilidir.

Mezitli İlçesi'nde özellikle bulaşıcı olmayan hastalıklara ilişkin Aktif Yaşam stratejik hedef olarak belirlenmiştir. Yürünebilir Kent, Bisiklet Dostu Kent, Yüzülebilir Kent gibi Yaşanabilir Çevre odağı altındaki birçok stratejik hedef Aktif Yaşam hedefini destekler eylemler içermektedir. Bireylerin aktif

olması onları bulaşıcı olmayan hastalıklardan korumanın ve bedensel olarak iyiliklerini sağlamanın ötesinde, aynı zamanda psikolojik ve sosyal açıdan da sağlıklı ve esen kalmalarını sağlayacaktır. Ayrıca kurumlar arası işbirliği sağlanarak bulaşıcı olmayan hastalıklara yönelik bilinç düzeyini arttırmaya yönelik kampanyalar düzenlenecektir.

İnsan merkezli sağlık sistemlerini, halk sağlığı kapasitesini, acil durumlara hazırlığı, gözetim ve cevap verme kapasitesini güçlendirmek öncelik alanı kapsamında sağlık ile doğrudan ilgili kurumlara sorumluluklar tanımlanmaktadır. Sağlık 2020 raporu kapsamında temel sağlık hizmetleri yaklaşımı desteklenmekte; ancak temel sağlık hizmetlerinin, yeni ortaklıklar ve işbirlikleri kurularak, insanların kendi tedavilerine yeni yollarla katılmalarını ve kendi sağlıklarına daha iyi bakmalarını sağlayarak, bu amaçla da iletişim teknolojilerini ve dijital ortamı kullanarak günümüz ihtiyaçlarına daha etkin bir şekilde cevap verebileceği ifade edilmektedir.

Mezitli İlçesi'nde yerel yönetim, temel sağlık hizmetlerine ilişkin yetki ve sorumluluklar merkezi yönetimde olması nedeni ile bu öncelik alanında doğrudan bir rol üstlenememektedir. Ancak Katılımcı Yönetim stratejik hedefi kapsamında farklı paydaşları bir araya getirme, ortaklıklar ve işbirlikleri kurma ve ilgili kurum ve kuruluşları harekete geçirme konusunda etkin rol oynayacaktır. Diğer yandan evde bakım hizmetlerinin sağlanması, yalnız yaşayan bireylerin ve ihtiyaçlarının tespiti ve gerekli hizmetlerin sunulması, bireylerin kendi sağlıklarına daha iyi bakmalarını sağlamak adına dijital platformu ve sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanarak farkındalığı arttırmaya yönelik çalışmalar yürütülmesi öncelik alanını destekleyen eylemler olarak belirtilebilir.

Güçlü, dirençli topluluklar ve destekleyici çevreler oluşturmak, yeni veya zorlu durumlara karşı aktif olarak cevap vermek; ekonomik, sosyal ve çevresel değişimlere hazırlık yapmak; kriz ortamlarında daha iyi mücadele etmek için gereklidir. Sağlık 2020 raporu sağlık ile ilgili konularda insanların bilinçli olmasının, özellikle çevresel risklere karşı duyarlı olmalarının ve tepki oluşturabilmelerinin önemini vurgulamaktadır. Sağlığın ana belirleyicilerinin başında hava kirliliğine maruz kalmak, iklim değişikliğinin etkisi gibi çevreden kaynaklanan tehlikeler gelmektedir.

Güçlü topluluklar sadece çevresel değil, aynı zamanda ani sosyal değişimlere de dirençli ve hazırlıklı olmalıdırlar. Mezitli İlçesi bağlamında güçlü ve dirençli toplum ve destekleyici çevreler önceliği çevresel açıdan değil, sosyal açıdan ele alınmıştır. Bu nedenle Kapsayıcı Toplum odağı ve odak bağlamında tanımlanan Aidiyet ve Kabul Edilmiş Hissetme, Yardımlaşma gibi stratejik amaçlar güçlü ve dirençli bir toplum oluşturmak için önerilmiştir. Geçici koruma altındaki nüfusun ve yerel halkın temas ettiği mekânların ve etkinliklerin artırılması amacı ile müzik ve yemek kültürünün bir araç olarak kullanılması ve kadın üretici pazarlarının belirli günlerde geçici koruma altındaki nüfus tarafından kullanılmasının sağlanması, bu nüfusa yönelik olarak dil kurslarının açılması, her iki topluluğun katılabileceği festivallerin düzenlenmesi ve Sanat Evi bünyesinde Göçmen Korusu'nun oluşturulması önerilen eylemler arasındadır.

Ek 1 - Mezitli İlçesi'nde Kır – Kent Ayırımının Yeniden Tanımlanması

Mezitli İlçesi'nde yasal düzenlemelerden kaynaklı yetki alanının genişliği ve yetki alanı dâhilinde farklı nitelikte mahallelerin varlığı bir problem alanı olarak tespit edilmiştir. Farklı nitelikteki mahallelerin sağlık açısından farklılaşan problemleri ve potansiyelleri bulunduğu, her mahallenin önceliklerinin değişkenlik gösterdiği ve her mahalleye eşit şekilde hizmet götürmenin kaynakların verimli kullanımı açısından sakıncalar doğuracağı görülmüştür. Bu nedenle kent sağlık gelişim planı çalışmaları öncesinde mahallelerin sosyo-ekonomik ve demografik göstergeler ışığında yeniden gruplandırılması ve gelişim planlarında mahallelerin kırsal, kentsel ya da geçiş bölgesi olması durumunun gözetilerek hizmetlerin ulaştırılması hedeflenmiş; bu amaçla özel bir çalışma yürütülerek mahalleler yeniden gruplandırılmıştır.

Bütünşehir Yasası olarak da bilinen 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Türkiye’de yerel yönetim sistemine ilişkin yeni bir düzenlemeye gidilmiş; idari sınırlarda ve beraberinde mali kaynakların bölüşümünde, yerel hizmetlerin dağıtımında, imar ve planlama uygulamaları konularına ilişkin yetki ve sorumluluklarda köklü değişiklikler yapılmıştır. 6360 sayılı Yasa ile birlikte Türkiye’de büyükşehir belediye sayısı 30’a çıkartılmış; bu alanlarda il özel idareleri kaldırılmış, 1.592 belediye kapatılmış, 16.082 köy mahalleye dönüştürülmüş ve 27 yeni ilçe kurulmuştur. Bu düzenlemenin temeli, özellikle Büyükşehirlerde kır – kent ayrımının kalkmış olduğuna ve bir bakıma, kırsal yerleşmelerin de artık kentsel sistemin fiziksel, sosyal ve ekonomik olarak bir parçası olduğuna dayanmaktadır. Bu yaklaşım, yerleşme bütünü homojenleştirerek kentsel sistemler ile bunlardan farklı özellikler sergileyen kırsal alanların bir arada ele alınmasını öngörmektedir. 6360 sayılı yasal düzenlemenin ardından Büyükşehir sınırları içerisinde köy statüsünde yerleşmelerin kalmaması ve hepsinin mahalle statüsünde ilçe belediyelerinin yetki alanına dâhil edilmesi ile – yani sistemin, toplumsal, ekonomik, sosyal ve benzeri diğer değişkenleri göz ardı ederek, salt idari sınırlar üzerinden kurgulanması sonucunda – özellikle planlama alanında farklı tartışmalar ortaya çıkmıştır. Bütünleştirmeye dayalı bu uygulamanın en temel sorun alanları ve buna bağlı olarak tartışma konuları belediye hizmetlerinin etkin bir şekilde nasıl verilebileceği ve bu yeni sistemde kır-kent ikiliğine dayalı sistemin kalktığı bir ortamda kademelenmenin nasıl yapılacağına yönelik olmuştur. En temelde, kırsal alanlar kentsel alanların öncelikleri karşısında geri plana atılmakta, kırsal alanların kent karşısındaki temsiliyeti zayıflamakta, kırsalın özgünlüğü kentsel alan ile birlikte ele alındığında görmezden gelinmekte ya da yok olmaktadır. Diğer yandan yeni sistem sonucunda gerek büyükşehir gerek ilçe belediyelerinin yetki alanlarının genişletilmesi sonucunda yeni sorumluluklarla başa çıkmak ve yasaların öngördüğü hizmetleri etkin bir şekilde sunmak konusunda da önemli sıkıntılar yaşadıkları gözlemlenmektedir.

6360 sayılı yasal düzenleme ile idari sınırlar ile yetki ve sorumluluklar yeniden belirlenmiş ve kır-kent bütünleşmesine gidilmiş olsa da; özellikle planlama süreçlerinde ve hizmetlerin etkin bir şekilde

dağıtımında önceliklerin ve özgünlüklerin tespit edilmesi gerekliliği, yani bir bakıma yok sayılan kır – kent ayırımının yapılması ihtiyacı açıktır. İl ya da ilçe sınırı kır-kent ayırımının ortadan kalktığı varsayımı ile bir bütün olarak ele alınsa da aslında farklı nitelikteki alt bölgeler varlıklarını sürdürmeye devam etmektedir ve bu bölgelerin birbirinden ayrılan ihtiyaçları ve bu ihtiyaçlara yönelik farklı müdahale biçimleri bulunmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün Sağlıklı Kentler Ağına üyelik sürecinde yürütülen “Sağlıklı Kent Mezitli” projesi kapsamında tüm ilçeye yönelik tespit çalışmaları yürütülmüş; analiz ve sentez sonrası geçilen gelişim planı hazırlama aşamasında ilçe bütünü'nün de mekânsal anlamda alt parçalara ayrılması ihtiyacı doğmuştur. Keza Mezitli İlçesi, 6360 sayılı yasal düzenleme ile genişleyen idari sınırı içerisinde gerek kentsel, gerek kırsal alanları ve kentleşmenin halen devam etmesinden ötürü hem kırsal hem de kentsel nitelikleri bir arada barındıran geçiş bölgelerini içermektedir. Bu bölgelerin sağlığın doğrudan ve dolaylı belirleyicilerine ilişkin hem sorunları hem de ihtiyaçları değişkenlik göstermektedir. Temel sorun, planlama ve yatırım faaliyetlerinin ilçe bütünü'nde Belediye tarafından etkin ve adil bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacak modelde kırsal ve kentsel farklılıkların ve özgünlüklerin birlikte nasıl yeniden ele alınacağı ve yapılandırılacağı konusudur.

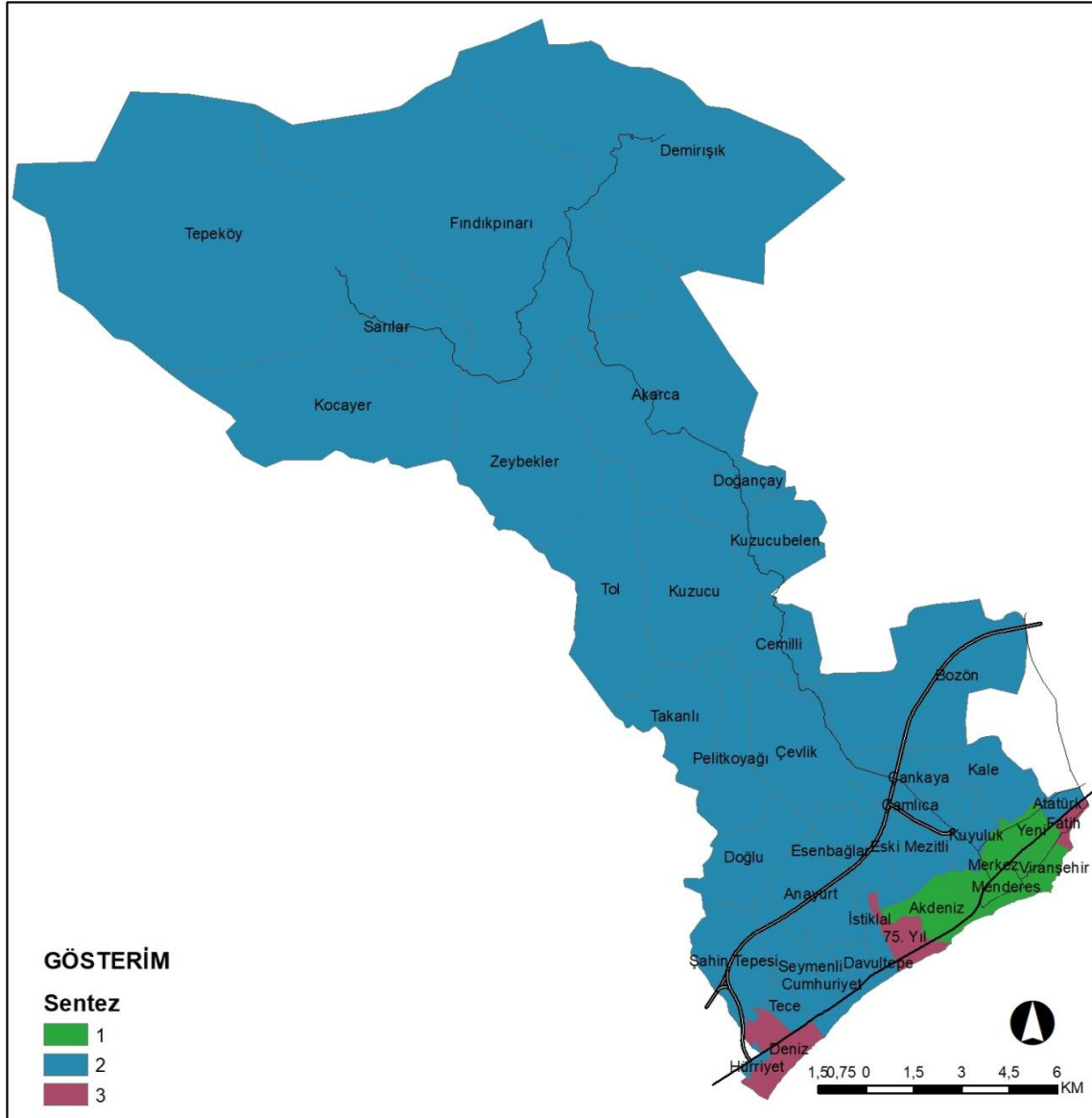
Farklılıkların ve özgüllüklerin tanımlanması amacıyla yapılan çalışma ‘Sağlıklı Kent Mezitli’ projesi kapsamında yapılan Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonucunda elde edilen verilerden yararlanılarak yürütülmüştür. Mezitli İlçesi genelinde kır-kent ayrımı tespit etmeye yönelik olarak Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında elde edilen ve aşağıda sıralanan değişkenler kullanılarak Mezitli İlçesi’nde kentsel, kırsal ve geçiş bölgesi niteliği sergileyen mahalleler tespit edilmiştir.

- **Medeni durum:** evli, bekâr, boşanmış, eşi ölmüş ve ayrı yaşıyor
- **Eğitim durumu:** okuryazar eğil, okuryazar ama diploma sahibi değil, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu, ön lisans-lisans mezunu, lisansüstü-doktora mezunu
- **Gelir getirici işte çalışma:** evet, hayır
- **Gelir getirici işte çalışıyor ise:** işveren, kendi hesabına (düzenli), maaşlı memur (düzenli), ücretli işçi (düzenli), yevmiyeli (geçici), ücretsiz aile işçisi
- **Gelir getirici işte çalışmıyor ise:** öğrenci, emekli, ev kadını, irat sahibi, özür/engelli/hasta, issiz
- **Sosyal güvence:** SSK, bağ-kur, emekli sandığı, özel sigorta, yok
- **Evin yapısı:** müstakil ev, apartman dairesi
- **Evin mülkiyeti:** evde yaşayanlardan birine ait, kira
- **Evde kullanıla ısınma biçimi:** odun-kömür-fuel oil (soba), elektrik (klima-ufo), doğalgaz (kombi, doğalgaz sobası)
- **Evdeki oda sayısı:** tek oda ve tek oda + salon, iki oda ve salon, üç oda ve salon, dört ve daha fazla oda ile salon

- **Evdeki içme suyu kaynağı:** şebeke suyu, sise suyu-damacana, kuyu suyu, tanker, yüzey suyu-pınar-çeşme
- **Hanehalkı gelir kaynağı (düzenli bir isten elde edilen gelir):** evet, hayır
- **Hanehalkı gelir kaynağı (düzensiz isten elde edilen gelir):** evet, hayır
- **Hanehalkı gelir kaynağı (dulluk, emeklilik, engelli vb maaşı):** evet, hayır
- **Hanehalkı gelir kaynağı (tarla, bağ, bahçe ürünlerinden gelen gelir):** evet, hayır
- **Hanehalkı gelir kaynağı (kira, faiz, hisse senedi gibi yatırım kaynaklarından gelen gelir):** evet, hayır
- **Gelir düzeyi:** asgari ücretin (1404 TL) altında, asgari ücret (1404 TL) - 3000 TL, 3000 - 5000 TL, 5000 -10000 TL, 10000 TL ve üstü,
- **Geçim düzeyi:** kazandığımız para geçimimize zor yetiyor, kazandığımız para geçimimize yetiyor, kazandığımız para ile birikim yapabilmekteyiz
- **Günlük haberleri takip etme biçimi (gazete-dergi (basılı ya da online)):** evet, hayır
- **Günlük haberleri takip etme biçimi (sosyal medya (facebook, twitter vb)):** evet, hayır
- **Günlük haberleri takip etme biçimi (televizyon):** evet, hayır
- **Sağlık hizmetlerine kolay erişim:** evet, hayır
- **Hobi sahibi olma durumu:** evet, hayır
- **Düzenli yürüyüş yapma durumu:** evet, hayır
- **Düzenli egzersiz yapma durumu:** evet, hayır
- **Düzenli bisiklete binme durumu:** evet, hayır

Yukarıda sıralanan değişkenler kendi içinde gruplandırılarak mahalle bazında elde edilen sayısal büyüklükler gruplama (*clustering*) analizine tabi tutularak mahalleler kendi arasında gruplanmış ve elde edilen 8 grup tekrar gruplandırılarak sentez çalışmasına erişilmiştir. Buna göre mahalleler **medeni durum; eğitim durumu; çalışma ve sosyal güvenlik** (gelir getirici işte çalışma, gelir getirici işte çalışıyor ise konumu, gelir getirici işte çalışmıyor ise nedeni, sosyal güvence); **konut ve konutun kullanım kolaylıkları** (evin yapısı, evin mülkiyeti, evde kullanılan ısınma biçimi, evdeki oda sayısı, evdeki içme suyu kaynağı); **gelir ve geçim düzeyi** (hanehalkı gelir kaynağı (düzenli bir isten elde edilen gelir), hanehalkı gelir kaynağı (düzensiz isten elde edilen gelir), hanehalkı gelir kaynağı (dulluk, emeklilik, engelli vb maaşı), hanehalkı gelir kaynağı (tarla, bağ, bahçe ürünlerinden gelen gelir), hanehalkı gelir kaynağı (kira, faiz, hisse senedi gibi yatırım kaynaklarından gelen gelir), gelir düzeyi, geçim düzeyi); **gündemi takip etme biçimi** (günlük haberleri takip etme biçimi (gazete-dergi (basılı yada online)), günlük haberleri takip etme biçimi (facebook, twitter gibi sosyal medya araçları) günlük haberleri takip etme biçimi (televizyon)); **sağlık hizmetlerine erişim; aktif yaşam** (hobi sahibi olma, düzenli yürüyüş yapma, düzenli egzersiz yapma, düzenli bisiklete binme) kümeleri içinde gruplandırılmış ve yukarıda belirtildiği üzere bu 8 grup tekrar gruplama analizine tabi tutularak sentez paftası üretilmiştir.

Bu çalışmanın amacı kırsal ya da kentsel alanların tanımlanmasına yönelik normatif değerlendirmeler yapmaktan daha çok, kırsal ya da kentsel alanların tanımlanmasına yönelik bir model önerisinde bulunmaktadır. Burada uygulanan model mekânsal verilerden daha çok bahse konu yerleşim biriminde yaşayanların ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerinden yola çıkarak bir tanımlama yoluna gitmektir. Bu tür bir yöntemin daha önce belirtildiği gibi kentsel hizmetlerin sunumunda daha etkin müdahalelerde bulunmak açısından ufuk açacağı düşünülebilir.

"Sağlıklı Kent Mezitli" projesi kapsamında yapılan Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sırasında elde edilen ve katılımcıların ekonomik, sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtan değişkenlerin kümeleme analizine tabi tutulması sonucunda mahalleler elde ettikleri grup değerlerine göre tekrar kümelendi ve sentez haritası elde edilmiştir. Akdeniz, Menderes, Merkez, Viranşehir ve Yeni Mahalleleri 1. Grubu oluştururken, Fatih, 75. Yıl, Deniz ve Hürriyet mahalleleri 3. Grubu oluşturmaktadır. Bununla birlikte geri kalan mahallerin tamamı ise 2. Grubu oluşturmuştur. 1. grupta yer alan mahallelerin daha çok "kentsel" özellikler gösterdiği, buna karşın 2. grupta yer alan mahallelerin "kırsal" özellikler gösterdiği görülmüştür. Bununla birlikte 3. grupta yer alan mahallelerin bazı değişkenler itibarıyla "kırsal", bazı değişkenler itibarıyla "kentsel" özellikler gösterdiği ve bu nedenle giriş bölümünde ifade edildiği üzere "geçiş (kırsaldan kentsel) bölgesi" olarak tanımlanabileceği sonucuna varılmıştır.

Ek 2 - Mezitli İlçesi'nde Sağlıkın Doğrudan Belirleyicilerine İlişkin Temel Tespitler

Sağlık çalışmalarının temelinde amaç bireyin sağlıklı olması ve sağlık hizmetlerine rahat bir şekilde erişiminin mümkün olabilmesidir. Sağlık ile doğrudan ilişkili belirleyiciler doğum, ölüm, hastalık, bağımlılıklar gibi sağlık ile ilgili veriler olduğu kadar sağlık hizmetlerinin etkinliği ve sağlık hizmetlerine erişim ile ilgili verilerdir.

1. Doğum

Kaba doğum hızları açısından, Mersin ili hem Türkiye ortalamasının hem de Adana ve Mersin illerinin birlikte oluşturduğu TR62 İstatistikî Bölge ortalamasının altındadır. Mezitli ilçesi ise Türkiye, TR62 ve Mersin ortalamasının çok altında kaba doğum hızına ve genel doğurganlık hızına sahiptir. Doğum hızları Mezitli'de yıllar içerisinde de azalma göstermektedir. Bu durum sosyoekonomik faktörler başta olmak üzere ailelerin daha az sayıda çocuk sahibi olmayı tercih etmeleri şeklinde yorumlanabilir. En etkili aile planlaması yöntemi sosyoekonomik kalkınmadır. Doğum hızının azalması, Mezitli İlçesi'nin ülke, bölge ve mersin ortalamasına göre sosyoekonomik açıdan görece daha iyi durumda olduğunu düşündürmektedir. Bu durumun devamının sağlanması önemlidir.

Gebelik ve Takibi

Gebelik ve doğumla ilgili komplikasyonların en sık ortaya çıktığı 15-49 yaş nüfusta kişilerin sağlıklı ilgili gerekli izlemleri yapılmakta, üreme sağlığı sorunları ve hizmetleri süreklilik ve bütünlük içinde ele alınmaktadır. Sağlıklı nesillerin devamı için bu hizmet Mezitli açısından önemli bir kazançtır.

Anne ortalama yaşları incelendiğinde, Mersin ili'nde annenin ortalama yaşının Türkiye ve TR62 Bölgesine göre yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum sosyoekonomik düzeyin yüksekliği ile doğrudan ilişkilidir. Mezitli açısından olumlu ve sürdürülmesi gereken bir durumdur.

Türkiye'de doğumların %98'i sağlık kurumlarında yapılırken bu oranın Mezitli İlçesi'nde %90.6 olması çok düşüktür. Bu durum bebek ve anne ölümlerine neden olabilir. Sağlık kurumu dışındaki doğumların kırsal bölgede olduğu tahmin edilmektedir.

Mezitli ilçesinde doğum yapan gebelerin %98'inin tespit edilmesi ve doğum öncesi dönemde izlemlerinin yapılması anne ve bebek sağlığının korunması açısından çok önemli bir hizmettir. Artarak devam etmesi gereklidir. Bunun için birinci basamak sağlık kurumlarının bireylerin yaşam alanlarında erişimlerinin sağlanacağı uzaklıkta yer alması önemlidir. Aynı şekilde bebek izlem oranlarının da yüksek olması Mezitli ilçesinde doğan bebeklerin yaşama sağlıklı başlangıç yapabilmesi açısından önemli bir kazançtır.

2. Ölüm

Mezitli ilçesinin kaba ölüm hızı Türkiye ve Mersin ortalamasının altındadır ve yıllar içerisinde de bir artış göstermemiştir. Yıllar içerisinde artış göstermemesi toplumsal refahın mevcut durumunu koruduğunu düşündürmektedir. Bir toplumda meydana gelen ölümler hakkında kabaca bir fikir vermesine karşın cinsiyet ve yaş gruplarının ölüm açısından riskini tam olarak yansıtmadığından karşılaştırma yapılmamıştır.

Ölüm nedenleri konusunda Mezitli özelinde veri elde edilemediğinden Türkiye geneli ve Mersin İli'nde görülen ölüm nedenlerine benzer olduğu düşünülmektedir. Bunun yanında Mersin ilinde sinir sistemi, duyu organı hastalıkları, dışsal yaralanma ve zehirlenmelerine bağlı ölümlerin oranı daha yüksektir. Bu nedenle Mezitli İlçesi açısından da bu hastalıklara karşı koruyucu ve geliştirici sağlık hizmet sunumuna ağırlık verilmelidir.

Türkiye geneli ve Mersin İli'nde intihara bağlı ölüm sayıları yıllar içerisinde artış ve azalışlar şeklinde dalgalı bir seyir izlemekte olup, intihara bağlı ölümlerin erkeklerde daha yüksek olduğu görülmektedir. Mezitli İlçesi nüfusu Mersin toplam nüfusunun %10,3'ünü oluşturmaktadır. Mersin İli'nde 2016 yılında yaşanan 82 intiharın 4'ünün (%4,9) Mezitli İlçesi'nde olması toplam nüfus ile kıyaslanınca düşüktür. Bu durum Mezitli İlçesi'nde yaşayanların Mersin'in diğer ilçelerine göre daha az intihar ettiğini göstermesi açısından olumludur.

Bebek Ölümleri ve Nedenleri

Bir toplumun genel sağlık düzeyinin, özellikle anne ve çocuk sağlığı düzeyinin en önemli göstergesi bebek ölüm hızıdır (BÖH). Mezitli İlçesi için yıllar içerisinde BÖH'ün azaldığı ve hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli'nin sosyoekonomik açıdan Mersin ve Türkiye geneline benzer ya da daha iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yenidoğan Bebek Ölüm Hızı, doğumdan sonraki ilk 28 günü doldurmadan ölen bebekleri gösterir. Bu dönemde ölüm nedenleri daha çok riskli gebelikler, doğum öncesi bakım hizmetleri ve doğum koşulları ve konjenital nedenlere bağlıdır. Mezitli İlçesi için yıllar içerisinde yenidoğan BÖH'ün azaldığı ve 2014 yılında hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha yüksek olduğu halde sonraki yıllarda daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli'de sağlık hizmet sunumunda doğum öncesi bakım ve doğum koşullarındaki gelişmeyle açıklanabilir. Daha önceki bölümlerde de vurgu yapıldığı üzere 15-49 yaşındaki kadınların düzenli olarak izlenmesi, aile planlaması hizmetlerinin eksiksiz olarak sunulması, gebelerin tespit edilmesi, gebelerin düzenli izlenmesi, doğumların sağlık kurumlarında yapılması ve bebeklerin izlenmesi özellikle ilk 0-28 günde meydana gelen bebek ölümlerini önlemek için elzemdir. Bu hizmetler birinci basamak sağlık kurumları tarafından halkın ayağına götürülerek doğum öncesi dönemden başlayarak ücretsiz olarak sunulmalıdır. Mezitli İlçesi'nde birinci basamak sağlık kurumlarından özellikle aile sağlığı merkezlerinin coğrafik kapsayıcılığı önem kazanmaktadır.

Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızı, 29-365 gün arasında ölen bebekleri gösterir. Bu dönemde ölen bebeklerin ölüm nedenleri daha çok doğum sonrası bebek izlemlerinin eksikliğine, anne sütü ve ek gıda ile beslenme yetersizliğine, hijyen gibi çevresel koşullara bağlıdır. Mezitli İlçesi için yenidoğan sonrası BÖH'ün 2015 yılında bir önceki yıla göre arttığı, sonra tekrar azaldığı ve hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli'de çevre sağlığı koşullarının ve toplumsal sosyoekonomik göstergelerin Mersin ve Türkiye genelinden daha iyi durumda olmasıyla açıklanabilir. Yaşanılan çevrenin sağlıklı olması yerel yönetimlerin asli görevleri arasındadır. Bu nedenle Mezitli belediyesi çevre sağlığıyla ilgili hiçbir konuda taviz vermeden çalışmalarına devam etmelidir. Ailelerin sosyoekonomik yetersizliği durumunda sosyal politikaların uygulanmasıyla bu ailelere destek olunması da yerel yönetimlerin önemli görevleri arasındadır.

Doğuştaki Beklenen Yaşam Süresi

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin sağlık düzeyi göstergesi olarak üç gösterge önemlidir. Bunlardan birincisi bebek ölüm hızı, ikincisi anne ölüm oranı ve üçüncüsü de doğuştaki beklenen yaşam süresidir. Doğumda beklenen yaşam süresi, şu anki ölüm oranlarının önümüzdeki yıllarda da değişmeyeceği kabul edilerek, bir yenidoğanın yaşayabileceği bir süre olarak tanımlanmaktadır. Doğuştaki beklenen yaşam süresi yaşam standartlarının artışı, gelişmiş yaşam tarzı, daha iyi eğitim ve kaliteli sağlık hizmetlerine daha fazla erişim gibi birçok faktöre bağlanabilir. Sağlık ve sağlık hizmetleriyle ilgili geleceğe yönelik ihtiyaç belirleyebilmek, gerçekçi plan ve programlar hazırlayabilmek, bunlara kaynaklar ayırabilmek için doğumda beklenen yaşam süresi gibi projeksiyon ve tahminler kullanılır. Doğuştaki beklenen yaşam süresi Türkiye geneli için toplamda 78,0, erkeklerde 75,3 ve kadınlarda 80,7 yıldır. Bu sayılar Mersin İli'nde Türkiye geneline benzerlik göstermektedir. Mezitli ilçesi, yaşam standartları, gelişmiş yaşam tarzı, daha iyi eğitim ve kaliteli sağlık hizmetlerine daha fazla erişim gibi birçok faktör açısından Mersin ortalamasından daha iyi durumdadır. Sosyoekonomik açıdan olumlu olan bu faktörler nedeniyle Mezitli İlçesi'nde yaşayan bireylerin doğuştaki beklenen yaşam süresi açısından Mersin ve ülke ortalamasından daha iyi bir noktada olduğu söylenebilir. Bu durumu koruyup daha ileriye götürmek önemlidir.

3. Hastalıklar

Kronik Hastalıklar

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 18 yaş üzerindeki bireylerin üçte birinde kronik hastalık saptanmış ve kalp damar sistemi hastalıklarının birinci sırada yer aldığı görülmüştür. İlçedeki kronik hastalık olan kişi sayısı yüksektir. Öncelikle yapılacak eylem kalp damar hastalığı ve diğer hastalıkların ortaya çıkmasını önleyici ve sağlığı geliştirici kamusal hizmetlerin, yaklaşımların artırılmasıdır. Hemen bütün kronik hastalıkların temelinde yer alan sağlıklı bir çevrede yaşama ve fiziksel aktivitede bulunma konularında yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Kronik hastalıkların risk faktörleri olan sigara içme, şişmanlık, şeker hastalığı, akciğerin tıkalı hastalıkları, kalp hastalıkları ve yüksek tansiyon gibi kronik hastalıklar yaşam biçimi değişiklikleriyle önlenir. Bu yaşam biçimi

değişikliklerinde belediyeler hem kentin fiziksel mekânına yönelik hem de sosyal, eğitsel programlar aracılığıyla çok etkili olabilir.

Kronik hastalıklarda önemli olan birinci basamak sağlık kurumları tarafından hastalıkların düzenli kontrolü ve herhangi bir istenmeyen etki geliştiğinde tedavi kurumlarına (hastane) sevk edilmesidir. Mezitli İlçesi'nde nüfusa göre aile hekimi sayısı ülke ortalamasına benzerlik göstermekle birlikte ilçe sınırları içerisinde kamusal hizmet sunan devlet hastanesinin olmaması hastalıklara bağlı komplikasyon (istenmeyen etki) gelişmesi durumunda bireylerde ciddi sorunlara yol açabilir. İlçe sınırları içerisinde birçok özel hastane bulunmaktadır. Ancak istenen ek ücretler nedeniyle halkın bu kurumlardan sağlık hizmeti alması her zaman mümkün olmamaktadır. Bu nedenle ilçe sınırları içerisinde ya da yakın bir coğrafyada kamusal tedavi hizmeti sunan bir devlet hastanesi hizmet vermesi önemlidir.

Mezitli İlçesi'nde yaş artışı ile kronik hastalıkların arttığı ve 60 yaşından sonra her iki kişiden birinde kronik hastalık bulunduğu görülmektedir. Bu nedenle kronik hastalığı olanlara yönelik sunulan sağlık hizmetinde yaşlı sağlığına yönelik temel ilkeler göz önünde tutulmalıdır. Kronik hastalıkların cinsiyete göre dağılımı değerlendirildiğinde ise kadınlarda erkeklere göre kronik hastalığın daha fazla görüldüğü belirlenmiştir. Bu nedenle kronik hastalıkların önlenmesi ve kontrolünde kadınlara özel önem verilmelidir.

Mezitli'de 18 yaş üzeri bireylerde kronik hastalık tanılarının mahallelere göre dağılımı değerlendirildiğinde Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar ve Takanlı-Pelitkoyağı mahallelerinde kronik hastalık yaygınlığının çok yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu bölgelerde araştırmaya alınan kişi sayısı çok az olduğu için bu oranlara ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Buna ek olarak; Kuyuluk, İstiklal, Tepeköy-Demirşık, Çamlıca, Akdeniz, Davultepe, Seymenli, Cumhuriyet, Eski Mezitli, Deniz, Akarca, Atatürk ve Fatih Mahallerinde kronik hastalık yaygınlığının ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir.

Bildirimi Zorunlu Hastalıklar

Bölgede 2016 yılı en fazla bildirimi yapılan hastalık kuduz şüpheli temastır. Bu nedenle başta düzenli aşılama, kısırlaştırma olmak üzere sokak hayvanlarının sağlıklarını koruyucu önlemlerin yerel yönetimlerde artırılarak devam etmesi önemlidir.

Kalıtsal Hastalıklar

Kalıtsal kan hastalıkları birimde 2015 yılından itibaren talasemi gibi hastalıklar için kan alınması Mezitli İlçesi'nde özellikle evlenecek kişilerin bu hastalıkları çocuklarına aktarmalarının önlenmesi, tanının erken dönemde konulması açısından önemli bir kazançtır. Bu hizmet yaygınlaşarak devam etmelidir.

4. Kazalar

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre; Mezitli’de yaşayan 18 yaş üzerindeki bireylerin %8,7’sinin son bir yıl içerisinde “ev dışında” kaza geçirdiği tespit edilmiştir. Kaza nedenleri arasında ağırlıklı olarak trafik kazaları, ikinci sırada ise düşme yer almaktadır. Bu nedenle kazaların meydana geldiği lokasyonlar ve kazanın temel nedeni saptanarak önümüzdeki süreçte sıfır kaza hedefi konulmalıdır. Yerel yönetimlerin önemli görevleri arasında yaşanan kentin güvenli yaşam alanı haline gelmesini sağlamak da yer almaktadır. Bu nedenle yerel yönetimler kent planlarının hazırlanmasından, uygulanması aşamalarına kadar bütün noktalarda güvenli bir kent kurmak ve sürdürmek amacıyla hizmet sunmalıdır.

Mezitli İlçesi'nde ikamet eden 65 yaş üstü bireylerin %5’inin son bir yılda “ev kazası” geçirmesi yüksek bir orandır. Bunun temel nedenleri arasında yaşanan konutların güvenlik açısından eksiklikleri olabilir. Yerel yönetimler, konut ruhsatının verilmesi, projenin değerlendirilmesi gibi ilk aşamadan itibaren bütün denetlemelerini sağlıklı ve güvenli konutlar bakış açısıyla yapmalıdır.

5. Engelliler

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında, Mezitli İlçesi'nde yaklaşık olarak engelli oranı %7 saptanmıştır. Türkiye’de toplam nüfusun %12’si engellidir. Mezitli’deki engelli bireylerin oranı Türkiye oranının altında gözüktse de araştırma esnasında engellilere erişilememiş olması olasılığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Mezitli İlçesi'ndeki engellilerin %59’u engellerinden ötürü kent yaşamında sorun yaşaması kentin engelli dostu olmaktan çok uzak olduğunu düşündürmektedir. Engelli sayısı hiç göz önüne alınmadan bir kişi için bile olsa yaşanan kentin bütün kamusal ve özel kurumlar, otoriterler tarafından engellileri toplumsal yaşama katılacak kanalları açacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

6. Sağlık Hizmetlerine Erişim

Birinci basamak sağlık kurumları toplumun kolay ulaştığı ve sürekliliği olan kurumlar olduklarından insanların sağlıklı davranışlarının oluşturulup sürdürülmesinde önemli role sahiptir. Mezitli İlçesi'nde bireylere ve çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetini sunmak üzere yeterli sayıda birinci basamak sağlık kurumu mevcuttur. Hekim başına düşen ortalama nüfusun 2015 yılında 3.667 ve 2016 yılında 3.496 kişi olması aile ekimlerinin iş yükünün azalması açısından olumludur. Buna karşın hekim başına 1.500-2.000 kişinin düşecek şekilde planlama yapılmalıdır. Bu noktada belediye kentin coğrafik olarak farklı noktalarında sağlık kurumu için yer ayırmalıdır.

Tedavi hizmeti sunmak üzere ikinci basamak sağlık kurumu olarak devlet hastanesine bağlı hizmet sunan bir adet semt polikliniği mevcuttur. Bunun dışında hizmet sunan özel hastane ve sağlık merkezlerinin tamamı özel sektöre aittir. Sağlık hizmet alımı için son bir yılda Mezitli İlçesi'ndeki

bireylerin %65,5'inin devlet hastanesi ya da tıp fakültesi hastanesi gibi ikinci basamak sağlık kurumlarına başvurması bu alandaki ihtiyacın büyüklüğünü göstermektedir. Bu nedenle Mezitli içinde ya da yakınlarında bir devlet hastanesinin hizmet sunması ikinci basamak sağlık hizmetleri açısından önemlidir. Sağlık bakanlığına hastane için belediyenin talepte bulunması ve planlarda hastane için yer ayırması gerekir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında Mezitli İlçesi'nde yaşayanların %80'i sağlık hizmetlerine kolay ulaştığını belirtmiştir. Bireylerin gerektiğinde sağlık hizmetlerine erişimi önemlidir. Bu oranın %100 olması için yerel yönetimlere görev düşmektedir.

Evde Sağlık Hizmetleri

Çeşitli hastalıklar nedeniyle evde sağlık hizmeti almaya ihtiyacı olan bireylere evinde ve aile ortamında sosyal ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde verilen muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım, takip ve rehabilitasyon hizmetleri evde sağlık hizmetleri olarak tanımlanmaktadır. Mezitli İlçesi'nde, Mezitli TSM tarafından evde sağlık hizmetleri verilen hasta sayısı 2015 yılı için 529 ve 2016 yılı için 920'dur. Evde sağlık hizmeti alan hasta sayısında bir artış görülmektedir. Böyle bir hizmetin sunulması olumlu bir durumdur ve artarak devamı sağlanmalıdır.

Sağlık Bakanlığı tarafından verilen evde sağlık hizmetlerinin yanı sıra, tedavi edici faaliyetleri içermeyecek şekilde, Mezitli Belediyesi bünyesinde kurulan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosu ile Mezitli İlçesi'nde evde yalnız yaşayan yaşlı vatandaşların tespit edilmesi, bakımlarının yapılması ve ihtiyaçlarının giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu hizmet bir an önce yaşama geçirilmesi önemlidir.

Koruyucu Sağlık Hizmetleri

Kişileri hastalanmaktan, yaralanmaktan, sakat kalmaktan ve erken ölümden korumak amacıyla verilen sağlık hizmetleridir. Korumanın temel stratejilerinden biri hasta ya da sağlıklı olmasına bakılmaksızın tüm topluma yönelik, yasal düzenlemeler ya da çok sektörlü uygulamalar yoluyla yapılan girişimler diğeri ise sadece yüksek riskli olan bireylere yönelik sağlığı geliştirme ya da yaşam biçimi değişikliği girişimleridir. Yüksek riskli kişilere yönelik girişimler daha çok sağlık personeli tarafından ve genellikle sağlık kurumlarında yürütülür. Koruyucu sağlık hizmetleri kişiye ve çevreye yönelik olarak iki temel başlığa ayrılır. Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri öncelikle birinci basamak sağlık kurumları tarafından sunulmalıdır. Bunun yanında çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ise sağlık kurumlarından öte yerel yönetimler ve ilgili bakanlıklar tarafından multisektörel bir yaklaşım ile sunulmalıdır.

Sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik davranış değişikliği oluşturmak amacı ile verilen sağlık eğitimi, organizasyonel, ekonomik ve çevresel tabanlı tüm desteklerin bileşimi sağlığın geliştirilmesi olarak adlandırılır. İnsanların kendi sağlıkları üzerindeki kontrollerini artırmalarını ve sağlıklarını geliştirmelerini sağlama sürecidir. Sağlığın geliştirilmesi sürecinde yapılması gerekenler;

- Sağlıklı kamu politikaları oluşturulmalı,
- Sağlığı destekleyici ve düzenleyici çevre koşulları oluşturulmalı,
- Sağlık için toplum katılımı sağlanmalı, güçlendirilmeli,
- Bireysel davranışlar, beceriler geliştirilmeli, olumlu yönde değiştirilmeli,
- Sağlık hizmetleri yeni ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmelidir.

Eğer toplumdaki kişilerin sağlıklarının bozulması kişiye ve çevreye yönelik koruyucu hizmetlerle önlenirse ortaya çok sayıda ve karmaşık sağlık sorunları çıkmayacak; dolayısıyla sağlık örgütleri de bunların tedavisi için uğraşmayacaktır. Bu nedenle özellikle yerel yönetimlerin çevre sağlığı, sağlığın sosyal boyutu konusunda önemli görevleri vardır.

Bağışıklama

Mezitli İlçesi'nde Sağlık Bakanlığı tarafından uygulama kapsamında bebek ve çocuklara yönelik yapılan aşılama oranları birçok aşı için %100'dür. Bulaşıcı hastalıklar için en önemli birincil koruma önlemi aşılama çalışmalarıdır. Bu oranın yüksek olması önümüzdeki yıllar içinde aşılama yapılan 13 hastalığın (difteri, boğmaca, tetanoz, çocuk felci, Hemofilus influenza tip b'ye bağlı enfeksiyonlar, Hepatit A, Hepatit B, verem, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, pnömokok zatürresi, su çiçeği) Mezitli İlçesi'nde yaşayan bireyler arasında görülme ve salgın olasılığını ortadan kaldırmaktadır. Ancak Sağlık Bakanlığı açısından zorunlu olmayan erişkin ve yaşlı dönemi aşılama programları uygulaması Mezitli gibi yaşlı nüfusun arttığı toplumlar için çok önemlidir.

Kanser Erken Tanı Taramaları

Hastalıkları önlemek için çevresel ve bireysel faktörleri tamamen kontrol altına aldığımızı var sayarsak bile, başta kanser olmak üzere kronik hastalıkları bütünüyle engellemek olanaklı olmayabilir. Hiç bir yakınması olmayan sağlıklı bireylerde bu hastalıkların taraması yapılarak hastalık erken evrede yakalanmaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda Toplum Sağlığı Merkezi tarafından meme kanseri, rahim ağzı kanseri, kalın bağırsak kanserine yönelik taramalar düzenli olarak yapılması Mezitli İlçesi'nde yaşayan bireyler açısından olumlu bir sağlık hizmetidir. Bu çalışmaların tüm bireyleri kapsayacak şekilde artarak sürdürülmesi önemlidir.

Aile Planlaması Hizmetleri

Nüfus planlaması; ailelere, sahip olmak istedikleri ve yetiştirebilecekleri çocuk sayısı konusunda karar verebilme ve bunu gerçekleştirecek yöntemleri uygulayabilme imkânlarının verilmesidir. Nüfus planlaması gebeliği önleyici tedbirlerle sağlanır. Gebeliği önleyici tedbir ve uygulamalara, aile planlaması yöntemleri denir. Aile planlaması ile istenmeyen gebelikler önleneyeceği için bunun çıktısı olarak anne, bebek ölümlerinde de ciddi oranda azalma sağlanacaktır. Mezitli İlçesinde modern aile planlaması yöntem kullanım oranları ülke ortalamasının altındadır. Bu nedenle hem sağlık kurumlarının sağlık hizmeti sunumu ile hem de yerel yönetimlerin bu konuda farkındalığı artırıcı

bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile modern aile planlaması yöntemlerinin kullanım oranlarının artırılması sağlanmalıdır.

Sağlığa İlişkin Bilgilendirme ve Eğitim Çalışmaları

Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir kent yaratmak için öncelikli olarak bilinçli vatandaşlara ihtiyaç vardır. Bilinç düzeyini arttırmak için çeşitli kurum ve kuruluşlar kampanyalar, eğitimler, seminerler ve benzeri bilgilendirme toplantıları düzenlemektedir. Mezitli İlçesi'nde sağlık ile doğrudan ve dolaylı konularda etkin olan kurum ve kuruluşların başında Toplum Sağlığı Merkezi ve Mezitli Belediyesi gelmektedir. Kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kurumları tarafından ya da bunların desteği ile bireylere sağlığı koruyan ve geliştiren davranışların kazandırılması için etkinlikler artarak ve düzenli olarak sürdürülmelidir. Bu alanda yapılacak çalışma başlıkları; fiziksel aktivitenin artırılması, yeterli ve dengeli beslenmenin sağlanması, temel sağlık davranışlarının oluşturulması, sigara başta olmak üzere bağımlılık yapıcı madde kullanımının önlenmesi olarak sayılabilir.

Yabancılarla Yönelik Sağlık Hizmetleri

Mezitli'de hem kamu hem de geçici koruma altındaki toplumun kendi dernekleri aracılığıyla kurdukları sağlık kurumlarında yabancılarla yönelik sağlık hizmeti sunulmaktadır. Bu hizmetler ağırlıklı olarak tedavi edici hizmetlerdir. Ancak geçici koruma altındaki nüfusun aile kayıtları sağlık kurumlarında bulunmamaktadır ve ancak talepleri halinde koruyucu sağlık hizmetlerinden yararlanmaktadır. Tedavi hizmetlerinin yanında bireye yönelik koruyucu sağlık hizmeti kapsamına aile planlaması, gebe, loğusa, bebek, çocuk izlemi ve bağışıklama hizmeti de bütün geçici koruma altındaki nüfusu kapsayacak şekilde ve herkesi kayıt altına alarak artarak sunulmalıdır.

7. Algılanan Sağlık

Algılanan sağlık, kişilerin genel olarak kendi sağlık durumlarını değerlendirmelerine dayanır ve sağlığın çok boyutluluğunu yansıtan, kişinin biyolojik, psikolojik ve toplumsal/sosyal durumunu kendisinin değerlendirmesine olanak sağlayan basit ancak güçlü bir göstergedir. Kişilere sorulan tek bir soru ile elde edilen algılanan sağlık durumu sağlıkla ilgili birçok etkenle ilişkilidir. Algılanan sağlık kişinin fizik muayene sonuçlarıyla orta derecede ilişkilidir. Bunun yanında sağlığın psikolojik ve toplumsal/sosyal yanlarını vurgulayan olumsuz yaşam olayları, mutsuzluk, depresyon, iş sorunları, yaşam doyumu, sosyal yalıtılmışlık, algılanan stres ile yakın dönem sağlık durumu ile yüksek oranda ilişkilidir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında elde edilen sonuçlara göre; algılanan sağlığın kadınlarda erkeklere göre ve ileri yaş grubunda genç bireylere göre daha yüksek oranda “kötü” olarak değerlendirildiği belirlenmiştir. Bir yıl önceye göre bugün için algılanan sağlığın da yine aynı şekilde kadınlarda erkeklere göre ve ileri yaş grubunda genç bireylere göre daha yüksek oranda “kötü” olarak değerlendirildiği belirlenmiştir. Mezitli İlçesinde yaşayan bireylerden özellikle yaşlı nüfus ve kadınların sağlık durumları öncelikle ele alınmalıdır.

8. Yaşam Kalitesi

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) sağlık tanımlamasını, yani bedensel, ruhsal, sosyal iyilik durumunu ölçebilecek uygun yöntemler henüz yaygın bir şekilde kullanılmamaktadır. Sağlıklı toplum tanımı ve çerçevesinde hastalık sıklıkları ya da aşılama yüzdeleri gibi ölçütlerin yanında halk sağlığı ve koruyucu hizmetlerinden yararlanan bireylerin ya da grupların sağlık durumlarının ölçeklerle değerlendirilmesi önemlidir. Sağlık hizmetlerinde öncelikleri belirlemek için yaşam kalitesi ölçütleri yardımcıdır. Yaşam kalitesi, kişisel sağlık durumundan öte, kişisel iyilik halini de içine alan daha geniş bir kavramdır. Yaşam kalitesi; bireyin algıladığı bedensel kapasite sınırları içinde başardığı tatmin edici sosyal durum olarak tanımlanır. DSÖ yaşam kalitesini; bireylerin içinde yaşadıkları kültür ve değerler sistemindeki kendi yaşam algıları şeklinde tanımlamıştır. Basitçe yaşam kalitesi, belirli yaşam koşullarında bireysel tatmini etkileyen rahatsızlıkların bedensel, ruhsal ve sosyal etkilerine günlük yaşamda verilen bireysel yanıt olarak ifade edilebilir. Bu nedenle yaşam kalitesi ölçümü sağlık düzeyi ile ilgili ölçütlerden daha geniş kapsam ve kavrayışa sahiptir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen ve Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında Mezitli'de yaşayan bireylerin "Yaşam Kalitesi Puanları" elde edilmiştir. Yaşam kalitesi ölçeği ile bireylerin bedensel, psikolojik, sosyal ve çevresel alana ilişkin yaşam kalite düzeyleri belirlenmiştir. Yaşam kalitesi puanlarının en düşük olduğu mahalleler:

- Bedensel alan puanı açısından; Şahintepesi, Akarca, Hürriyet mahalleleri,
- Psikolojik alan puanı açısından; Hürriyet, Kocayer, Zeybekler, Tolköy mahalleleri,
- Sosyal alan puanı açısından; Kuyuluk, Esenbağlar mahalleleri,
- Çevresel alan puanı açısından; Esenbağlar, Kocayer, Zeybekler, Tolköy, Sarılar, Hürriyet mahallelerine daha fazla önem verilmelidir.

9. Sağlık Altyapısı

Mersin İli genelinde Merkez Toroslar İlçesi'nde Mersin Şehir Hastanesi, Merkez Yenişehir İlçesi'nde bulunan Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi de kentsel / bölgesel ölçekte hizmet vermektedir. Mezitli İlçesi'nde kamu hastanesi ya da ağız diş sağlığı merkezi bulunmamaktadır. Devlet hastanesi niteliğindeki şehir hastanesi Mezitli İlçesi'ne otoban üzerinden 27 km, kent içinden 17 km uzaklıktadır. Diğer hastane olan Toros Devlet Hastanesi de yaklaşık olarak 15 km uzaklıktadır. İkinci basamak sağlık hizmeti sunumunda yeri olan hastanelerin Mezitli İlçesi'ne olan bu uzaklığı halkın özel hastanelere başvurmak zorunda kalması ya da sağlık kurumuna erişiminde sorunlara yol açmaktadır. Mezitli Belediyesi sınırları içinde ya da ilçe yakınlarında ikinci basamak sağlık hizmet sunan bir devlet hastanesinin yapılmasının planlanması önemlidir.

Mezitli İlçesi'nde birisi inşa halinde olmak üzere 3'ü hastane, 2'si dal merkezi ve 1'i diyaliz merkezi olmak üzere toplam 6 adet özel hastane ve özel dal merkezi bulunması özel sağlık kurumuna başvurmayı tercih eden halkın erişim ve kullanımı için olumludur. Ancak her kurum ulaşım, elektrik, su, doğalgaz, atık su gibi alt yapı unsurları için yük oluşturmaktadır. Mezitli'nin ana arteri üzerinde yer alan 2018 yılının ilk aylarında hizmete girecek 300 yataklı özel hastane sonrasında burada görev

yapacak 1000 civarında sağlık çalışanı, hastane malzeme tedarikçileri ve hizmet almaya gelenler düşünülünce ilçede altyapı yetersizliklerine bağlı ciddi sorunlar yaşanabilir. İvedi olarak altyapı güçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Mezitli ilçe sınırları içerisinde birinci basamak sağlık hizmetleri; 13 tane Aile Sağlığı Merkezinde görev yapan 50 aile hekimi ve 50 aile sağlığı elemanı ile sunulmaktadır. Hekim başına düşen kayıtlı nüfus sayısı ortalaması yaklaşık olarak 3600 civarındadır. Yasal üst sınır 4000 olmasına karşılık hekim başına düşen önerilen nüfus sayısı 2000'dir. Dolayısıyla Mezitli ilçesinde yeni aile sağlığı merkezleri açılması ve mevcut sayının bir katı kadar daha sağlık çalışanın görev yapması gerekmektedir.

Gezici sağlık hizmeti vermeleri nedeniyle Fındıkpınarı Aile Sağlığı Merkezi ile Kuyuluk Aile Sağlığı Merkezinde doktor başına düşen kayıtlı nüfus sayıları da ortalamanın üzerindedir. Bu mahalleler dışında, Tece, Şahin Tepesi, Deniz, Hürriyet, Cumhuriyet, Davultepe, Anayurt, Esenbağlar, İstiklal, 75. Yıl, Eski Mezitli, Çamlıca, Kuyuluk ve Kale Mahallelerinde aile sağlık merkezi yer almamakta, bu mahalleler gezici sağlık hizmetinden yararlanmamaktadır. Bu mahallelerde yaşayanların farklı ASM'lere kayıtlı oldukları düşünülmektedir. Özellikle birinci basamak sağlık kurumlarının toplumun kılcal damarlarına kadar ulaşması hedeflendiğinde ASM'lerin coğrafik kapsayıcılığının Mezitli İlçesinde yetersiz olduğu görülmektedir.

10. Alışkanlıklar ve Bağımlılıklar

Tütün Ürünleri

Sigara, nargile, pipo gibi tütün ürünlerinin içilmesi veya dumanının solunması zamanla kişide psikolojik ve fiziksel bağımlılık oluşturur. Tütün ürünleri sadece aktif içiciler değil, aynı zamanda içilen ortamda dumana maruz kalan pasif içicileri de oldukça etkilemektedir. Özellikle çocuklar pasif içici olarak etkilenmekte, bunun yanı sıra ebeveynleri rol model olmakta ve sigara alışkanlığı yaşı giderek düşmektedir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 18 yaş üstü bireylerin %45,8'inin ara sıra ya da sürekli ve düzenli sigara içicisi olduğunu belirlenmiştir. Mezitli İlçesi'nde erkekler kadınlardan daha yüksek oranda sigara bağımlısıdır. OECD ülkeleri ve Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında, Mezitli ilçesinde sigara içme oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu nedenle sağlık kurumlarının yanında yerel yönetimler de sigara karşıtı politikalarda aktif olarak yer almalıdır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli İlçesi'nde sigarayı bırakma oranı Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir. Sigarayı bıraktırma politikalarında hedef nüfusta erkekler öncelenirken, sigaradan korunma açısından temel olarak çocuklar ve kadınlara yönelik politikalara ağırlık verilmelidir.

Tütün Denetimi

Sağlık kurumundan, emniyet müdürlüğünden ve belediye zabıtasından birer kişiden oluşan ekip ile yapılan tütün denetimlerinde Mezitli İlçesi'nde işyerlerinin yaklaşık %2'sinde aksaklık saptanmıştır.

Belediyenin bu denetimleri artırarak kamusal alanlarda sigara yasağının uygulanması çalışmalarına aynı şekilde desteğini sürdürmesi önemlidir.

Madde Kullanımı

Mersin’de yakalanan uyuşturucu madde miktarı yıllar içerisinde artmaya devam etmektedir. Mersin İli’nde madde bağımlılığı tedavisi amacı ile Mezitli’ye komşu Yenişehir İlçesi sınırları içerisinde hizmet veren Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi (AMATEM) bulunması olası bağımlılıkların tedavisi için Mezitli açısından önemli bir şanstır.

Çocuklarda Bağımlılık

Mersin’de okullarında yapılan bilimsel çalışmalar ortaokul döneminden itibaren sigara, alkol ve illegal madde kullanma oranının ciddi düzeyde olduğunu göstermektedir. Benzer oranların Mezitli İlçesi’nde öğrenim gören öğrenciler için de geçerli olabileceği düşünülünce ilçedeki bütün okullarda bağımlılık yapıcı madde kullanımını önlemek amacıyla başta eğitim çalışmaları olmak üzere öğrencilerin sosyal yönden desteklenmesi, spor, hobi gibi aktivitelerle desteklenmesi başlıklarında belediyeye büyük görev düşmektedir.

Ek 3 – Mezitli Kent Sağlığı Üst Kurulu ve Sağlık Çalışma Grubu

SAĞLIK ÜST KURULU

1. Mersin Valiliği
2. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı
3. Mezitli Kaymakamlığı
4. Mezitli Belediye Başkanlığı

SAĞLIK ÇALIŞMA GRUBU

1. İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü (Valilik)
2. İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü (Valilik)
3. İl Göç İdaresi Müdürlüğü (Valilik)
4. İl Emniyet Müdürlüğü (Valilik)
5. İl Jandarma Müdürlüğü (Valilik)
6. İl Sosyal Etüt ve Proje Müdürlüğü (Valilik)
7. İl Dernekler Müdürlüğü (Valilik)
8. İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (Valilik)
9. İl Sağlık Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
10. Mersin Halk Sağlığı Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
11. Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği (Resmi Daire Müdürlükleri)
12. Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
13. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
14. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
15. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
16. İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
17. İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (Resmi Daire Müdürlükleri)
18. İlçe Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürlüğü (Kaymakamlık)
19. İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (Kaymakamlık)
20. İlçe Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü (Kaymakamlık)
21. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü (Kaymakamlık)
22. İlçe Sağlık Müdürlüğü (Kaymakamlık)
23. İlçe Toplum Sağlığı Merkezi (Kaymakamlık)
24. İlçe Nüfus Müdürlüğü (Kaymakamlık)
25. İlçe Emniyet Müdürlüğü (Kaymakamlık)
26. İlçe Jandarma Müdürlüğü (Kaymakamlık)
27. Mersin Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Dairesi Başkanlığı (Mersin BŞB)
28. Mersin Büyükşehir Belediyesi İmar ve Şehircilik Dairesi Başkanlığı (Mersin BŞB)
29. Mersin Büyükşehir Belediyesi Park ve Bahçeler Dairesi Başkanlığı (Mersin BŞB)
30. Mersin Büyükşehir Belediyesi Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı (Mersin BŞB)
31. Mersin Büyükşehir Belediyesi Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı (Mersin BŞB)
32. MESKİ Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (Mersin BŞB)
33. Çukurova Kalkınma Ajansı
34. Mersin Ticaret ve Sanayi Odası
35. Mersin Deniz Ticaret Odası
36. Mersin Tabip Odası (Meslek Örgütü)
37. Diş Hekimleri Odası (Meslek Örgütü)
38. Veteriner Hekimler Odası (Meslek Örgütü)
39. Mimarlar Odası (Meslek Örgütü)
40. Mezitli Kent Konseyi (STK)

41. Mersin Üniversitesi Rektörlüğü (Resmi Daireler – diğer)
42. Toros Üniversitesi Rektörlüğü (Resmi Daireler – diğer)
43. Çağ Üniversitesi Rektörlüğü (Resmi Daireler – diğer)
44. Karayolları 5. Bölge Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
45. DSİ 67. Bölge Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
46. Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
47. Mersin Gıda Kontrol Laboratuvarı Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
48. Orman Bölge Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
49. Orman ve Su İşleri Mersin Şube Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
50. Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlüğü (Resmi Daireler – diğer)
51. TÜİK Mersin İl İrtibat Bürosu (Resmi Daireler – diğer)